

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2023 m. gruodžio 21 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Vartotojų apsauga – Išperkamosios nuomos sutarties be įsipareigojimo pirkti sutarties sąvoka – Direktyva 2002/65/EB – 1 straipsnio 1 dalis ir 2 straipsnio b punktas – Finansinių paslaugų sutarties sąvoka – Direktyva 2011/83/ES – 2 straipsnio 6 punktas ir 3 straipsnio 1 dalis – Paslaugų sutarties sąvoka – 2 straipsnio 7 punktas – Nuotolinės prekybos sutarties sąvoka – 2 straipsnio 8 punktas – Ne prekybai skirtose patalpose sudarytos sutarties sąvoka – 16 straipsnio 1 punktas – Teisės atsisakyti sutarties išimtis teikiant automobilių nuomos paslaugas – Kredito sutartis motorinei transporto priemonei įsigyti – Direktyva 2008/48–10 straipsnio 2 dalis – Reikalavimai, kurie taikomi sutartyje nurodytinai informacijai – Pareigos pateikti informaciją laikymosi prezumpcija, kai remiamasi teisės aktuose nustatyta informacijos pateikimo forma – Direktyvos horizontalaus tiesioginio veikimo nebuvimas – 14 straipsnio 1 dalis – Teisė atsisakyti sutarties – Sutarties atsisakymo laikotarpio pradžia neišsamios ar netikslios informacijos atveju – Informacija apie naudojimąsi teise atsisakyti sutarties – Teisės atsisakyti sutarties praradimas – Pareiga iš anksto grąžinti transporto priemonę tuo atveju, kai pasinaudojama teise atsisakyti susijusios kredito sutarties“

Sujungtose bylose C-38/21, C-47/21 ir C-232/21

dėl trijų prašymų priimti prejudicinį sprendimą; juos pagal SESV 267 straipsnį pateikė *Landgericht Ravensburg* (Ravensburgo apygardos teismas, Vokietija) 2020 m. gruodžio 30 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2021 m. sausio 22 d. ir kuri buvo papildyta 2021 m. rugpjūčio 24 d. nutartimi, Teisingumo Teismo gauta 2021 m. rugsėjo 1 d. (byla C-38/21), taip pat 2021 m. sausio 8 d. nutartimi, Teisingumo Teismo gauta 2021 m. sausio 28 d. (byla C-47/21), ir 2021 m. kovo 19 d. nutartimi, Teisingumo Teismo gauta 2021 m. balandžio 12 d. (byla C-232/21), bylose

VK

prieš

BMW Bank GmbH (C-38/21)

ir

F. F.

prieš

C. Bank AG (C-47/21)

* Proceso kalba: vokiečių.

ir

CR,

AY,

ML,

BQ

prieš

Volkswagen Bank GmbH,

Audi Bank (C-232/21)

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, pirmininko pavaduotojas L. Bay Larsen, kolegijų pirmininkai K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Regan, F. Biltgen, N. Piçarra, Z. Csehi, teisėjai M. Safjan (pranešėjas), S. Rodin, P. G. Xuereb, I. Ziemele, J. Passer, D. Gratsias ir L. Arastey Sahún,

generalinis advokatas A. M. Collins,

posėdžio sekretorė M. Krausenböck, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2022 m. rugsėjo 7 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- CR, AY, ML ir BQ, atstovaujamų *Rechtsanwälte* M. Basun, D. Er ir A. Esser,
- *BMW Bank GmbH*, atstovaujamos *Rechtsanwälte* A. Ederle ir R. Hall,
- *C. Bank AG*, atstovaujamos *Rechtsanwalt* T. Winter,
- *Volkswagen Bank GmbH* ir *Audi Bank*, atstovaujamų *Rechtsanwälte* I. Heigl, T. Winter ir B. Zerelles,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos J. Möller, U. Bartl, M. Hellmann ir U. Kühne,
- Europos Komisijos, atstovaujamos G. Goddin, B.-R. Killmann ir I. Rubene,

susipažinęs su 2023 m. vasario 16 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą pateikti dėl 2002 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/65/EB dėl nuotolinės prekybos vartotojams skirtomis finansinėmis paslaugomis ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 90/619/EEB ir direktyvas 97/7/EB ir 98/27/EB (OL L 271, 2002, p. 16; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 4 t., p. 321) 2 straipsnio a ir b punktų, 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinamos Tarybos direktyvą 87/102/EEB (OL L 133, 2008, p. 66) 3 straipsnio c punkto, 10 straipsnio 2 dalies l, p, r ir t punktų bei 14 straipsnio 1 dalies ir 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/83/ES dėl vartotojų teisių, kuria iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 93/13/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/44/EB bei panaikinamos Tarybos direktyva 85/577/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/7/EB (OL L 304, 2011, p. 64), 2 straipsnio 7, 9 ir 12 punktų bei 16 straipsnio l punkto, taip pat SESV 267 straipsnio antros pastraipos išaiškinimo.
- 2 Šie prašymai pateikti nagrinėjant VK ir *BMW Bank GmbH* (byla C-38/21), F. F. ir *C. Bank AG* (byla C-47/21), CR ir *Volkswagen Bank GmbH*, taip pat AY, ML, BQ ir *Audi Bank* (byla C-232/21) ginčus dėl VK, F. F., CR, AY, ML ir BQ teisės atsisakyti sutarčių, kurias šie asmenys, kaip vartotojai, sudarė su šiais bankais, įgyvendinimo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2002/65

- 3 Direktyvos 2002/65 14, 15 ir 19 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(14) Ši direktyva taikoma visoms finansinėms paslaugoms, kurias galima teikti nuotoliniu būdu. Tačiau tam tikras finansines paslaugas reglamentuoja specifinės Bendrijos teisės aktų nuostatos, kurios ir toliau taikomos toms finansinėms paslaugoms. Tačiau turėtų būti nustatyti nuotolinę prekybą tokiomis paslaugomis reglamentuojantys principai.

(15) Nuotoliniu būdu sudaromoms sutartims naudojamos nuotolinio ryšio priemonės, kurios yra naudojamos kaip nuotolinės prekybos ar paslaugų teikimo sistemos, kuriai nebūtinai paslaugų teikėjo ir vartotojo buvimas vienu metu toje pačioje vietoje, dalis. Toms ryšio priemonėms nuolat vystantis, būtina apibrėžti principus, taikomus net ir toms priemonėms, kurios dar nėra plačiai naudojamos. Todėl nuotolinės sutartys yra tos, kuriose privalomas pasiūlymas, susitarimas ir sudarymas vykdomi nuotoliniu būdu.

<...>

(19) Paslaugų teikėjas – tai nuotoliniu būdu paslaugas teikiantis asmuo. Tačiau ši direktyva taip pat turėtų būti taikoma, kai viename iš prekybos etapų dalyvauja tarpininkas. Atsižvelgiant į tokio dalyvavimo pobūdį ir laipsnį, atitinkamos šios direktyvos nuostatos turėtų būti taikomos tokiam tarpininkui, neatsižvelgiant į jo ar jos teisinį statusą.“

4 Direktyvos 2002/65 1 straipsnio „Tikslas ir taikymo sritis“ 1 dalyje nustatyta:

„Šios direktyvos tikslas – suderinti valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus, susijusius su nuotoline prekyba vartotojams skirtomis finansinėmis paslaugomis.“

5 Šios direktyvos 2 straipsnyje „Sąvokų apibrėžimai“ nurodyta:

„Šioje direktyvoje:

a) „nuotolinė sutartis“ – tai bet kokia su finansinėmis paslaugomis susijusi sutartis, sudaryta paslaugų teikėjo ir vartotojo pagal paslaugų teikėjo organizuotą nuotolinės prekybos ar paslaugų teikimo sistemą, kai jis tos sutarties tikslais išimtinai naudojasi viena ar daugiau nuotolinio ryšio priemonių iki tos sutarties sudarymo ir ją sudarydamas;

b) „finansinė paslauga“ – tai bet kokia bankinio, kreditinio, draudimo, asmeninės pensijos, investicinio ar mokamojo pobūdžio paslauga;

<...>“

6 Minėtos direktyvos 6 straipsnyje „Teisė atsisakyti sutarties“ numatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad vartotojas turėtų 14 kalendorinių dienų terminą atsisakyti sutarties be netesybų ir nenurodydamas jokios priežasties. <...>

<...>

2. Teisė atsisakyti sutarties netaikoma:

<...>

c) sutartims, kurias tiesioginiu vartotojo prašymu abi šalys yra visiškai įvykdę vartotojui nepasinaudojus teise atsisakyti sutarties.

<...>“

Direktyva 2008/48

7 Direktyvos 2008/48 7–10, 31, 34 ir 35 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(7) Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas gerai veikiančios vidaus rinkos vartojimo kreditų srityje kūrimuisi, būtina numatyti suderintą Bendrijos sistemą keliose pagrindinėse srityse. Atsižvelgiant į nuolat besiplečiančią vartojimo kreditų rinką ir augantį Europos piliečių mobilumą, į ateitį orientuoti Bendrijos teisės aktai, kuriuos galima pritaikyti prie būsimų kredito formų ir kurie suteikia valstybėms narėms tinkamą jų įgyvendinimo lankstumo lygį, turėtų padėti sukurti modernią vartojimo kreditų teisės bazę.

(8) Norint užtikrinti vartotojų pasitikėjimą, svarbu, kad rinka suteiktų pakankamą vartotojų apsaugos lygį. Taigi, turėtų būti įmanoma, kad laisvas kredito pasiūlymų judėjimas vyktų optimaliomis sąlygomis tiems, kurie siūlo kreditus, ir tiems, kurie nori juos gauti, deramai atsižvelgiant į konkrečią padėtį atskirose valstybėse narėse.

(9) Būtinai visiškai suderinimas, siekiant užtikrinti, kad visi Bendrijos vartotojai naudotųsi aukštu ir vienodu jų interesų apsaugos lygiu, ir siekiant sukurti tikrą vidaus rinką. Todėl valstybėms narėms neturėtų būti leidžiama toliau taikyti arba priimti kitokias, nei nustatyta šioje direktyvoje, nacionalines nuostatas. Kai tokių suderintų nuostatų nėra, valstybės narėms turėtų būti leidžiama toliau taikyti arba priimti nacionalinės teisės aktus. Todėl valstybės narės gali, pavyzdžiui, toliau taikyti arba priimti nacionalines nuostatas dėl prekių pardavėjo arba paslaugų teikėjo ir kreditoriaus solidariosios atsakomybės. Kitas šios valstybėms narėms suteikiamos galimybės pavyzdys galėtų būti nacionalinių nuostatų dėl prekių pardavimo arba paslaugų teikimo sutarties nutraukimo, jeigu vartotojas pasinaudoja teise atsisakyti kredito sutarties, tolesnis taikymas arba tokių nuostatų priėmimas. <...>

(10) Šioje direktyvoje pateiktose sąvokų apibrėžtyse nustatyta derinimo sritis. Todėl valstybių narių pareiga įgyvendinti šios direktyvos nuostatas turėtų būti apribota jos taikymo sritimi, kaip nustatyta šiose sąvokų apibrėžtyse. Tačiau ši direktyva neturėtų trukdyti valstybėms narėms, laikantis Bendrijos teisės, taikyti šios direktyvos nuostatas srityse, kurios nepatenka į jos taikymo sritį. Tokiu būdu valstybė narė galėtų toliau taikyti galiojančius nacionalinės teisės aktus arba priimti šios direktyvos nuostatas ar tam tikras jos nuostatas atitinkančius naujus teisės aktus dėl kreditų sutarčių, nepatenkančių į šios direktyvos taikymo sritį, pavyzdžiui, dėl kredito sutarčių, kurių suma yra mažesnė nei 200 EUR arba didesnė nei 75 000 EUR. Be to, valstybės narės taip pat galėtų taikyti šios direktyvos nuostatas susietajam kreditui, nepatenkančiam į susietojo kredito sutarties apibrėžtį, numatytą šioje direktyvoje. Taigi susietojo kredito sutarties nuostatos galėtų būti taikomos kredito sutartims, kurios skirtos tik prekių tiekimo ar paslaugų teikimo sutarčiai iš dalies finansuoti.

<...>

(31) Siekiant, kad vartotojas žinotų savo teises ir įsipareigojimus pagal kredito sutartį, joje turėtų būti aiškiai ir glaustai pateikta visa būtina informacija.

<...>

(34) Siekiant, kad būtų suderinta pasinaudojimo teise atsisakyti sutarties tvarka panašiose srityse, būtina numatyti teisę atsisakyti sutarties, netaikant baudos ir prievolės pateikti pagrindimą, esant sąlygoms, panašioms į numatytąsias [Direktyvoje 2002/65].

(35) Jei vartotojas atsisako kredito sutarties, pagal kurią jis gavo prekes, visų pirma pirkimo mokant dalimis arba nuomos ar išperkamosios nuomos sutarties, kurioje nustatyta pareiga įsigyti daiktą, ši direktyva neturėtų turėti įtakos valstybių narių nuostatomis, reglamentuojančioms prekių grąžinimą ar kitus susijusius klausimus.

<...>“

8 Direktyvos 2008/48 1 straipsnyje „Dalykas“ nustatyta:

„Šios direktyvos tikslas – suderinti tam tikrus valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su vartojimo kredito sutartimis, aspektus.“

9 Šios direktyvos 2 straipsnyje „Taikymo sritis“ numatyta:

„1. Ši direktyva taikoma kredito sutartims.

2. Ši direktyva netaikoma:

<...>

- d) nuomos ar išperkamosios nuomos sutartims, kai nei pačioje sutartyje, nei atskiroje sutartyje nenustatyta pareiga įsigyti sutarties objektą; laikoma, kad tokia pareiga yra, jei kreditorius vienašališkai taip nusprendžia;

<...>“

10 Minėtos direktyvos 3 straipsnyje „Sąvokų apibrėžtys“ nustatyta:

„Šioje direktyvoje taikomos tokios sąvokų apibrėžtys:

<...>

- c) kredito sutartis – sutartis, pagal kurią kreditorius suteikia arba įsipareigoja suteikti vartotojui kreditą atidėtojo mokėjimo, paskolos forma arba kitu panašiu finansiniu būdu, išskyrus sutartis dėl tos pačios rūšies nuolatinio paslaugų teikimo ar prekių tiekimo, kai vartotojas už tokias paslaugas ar prekes moka dalimis jų teikimo ar tiekimo metu;

<...>

- i) bendros kredito kainos metinė norma – bendra kredito kaina vartotojui, išreikšta metiniu bendros kredito kainos procentu, prireikus įskaičiuojant kainą, nurodytą 19 straipsnio 2 dalyje;

<...>

- n) susietojo kredito sutartis – kredito sutartis, kai:

- i) tas kreditas yra skirtas išimtinai konkrečių prekių tiekimo ar konkrečių paslaugų teikimo sutarčiai finansuoti; ir
- ii) šios dvi sutartys, objektyviai vertinant, sudaro vieną komercinį sandorį; laikoma, kad yra vienas komercinis sandoris, kai prekių tiekėjas arba paslaugų teikėjas pats finansuoja vartotojui suteikiamą kreditą arba, jei jį finansuoja trečioji šalis, – jei kreditorius, sudarant ar rengiant kredito sutartį, naudojasi prekių tiekėjo arba paslaugų teikėjo paslaugomis arba kai kredito sutartyje aiškiai nurodomos specifinės prekės arba nuostata dėl specifinių paslaugų.

<...>“

11 Direktyvos 2008/48 10 straipsnio „Informacija, kuri turi būti pateikta kredito sutartyse“ 2 dalis suformuluota taip:

„Kredito sutartyje aiškiai ir glaustai nurodoma:

<...>

- l) kredito sutarties sudarymo dieną galiojančios palūkanos už pavėluotus mokėjimus ir jų tikslinimo tvarka bei, kai taikoma, bet kurie mokesčiai, mokami už įsipareigojimų neįvykdymą;

<...>

- p) teisės atsisakyti sutarties buvimas arba nebuvimas, laikotarpis, per kurį galima šia teise pasinaudoti, ir kitos sąlygos ja pasinaudoti, įskaitant informaciją apie vartotojo pareigą sumokėti išmokėtą kapitalo sumą ir palūkanas pagal 14 straipsnio 3 dalies b punktą bei palūkanų suma, mokama už dieną;

<...>

- r) kredito išankstinio grąžinimo teisė, išankstinio grąžinimo procedūra, taip pat, kai taikoma, informacija apie kreditoriaus teisę į kompensaciją ir apie tai, kaip ši kompensacija bus nustatyta;

<...>

- t) vartotojui prieinamų neteisminių skundų pateikimo ir žalos atlyginimo procedūrų buvimą ar nebuvimą ir, jei tokios procedūros egzistuoja, naudojimosi jomis tvarką;

<...>“

12 Šios direktyvos 14 straipsnyje „Teisė atsisakyti sutarties“ numatyta:

„1. Vartotojas, nenurodydamas priežasties, gali atsisakyti kredito sutarties per keturiolika kalendorinių dienų.

Toks sutarties atsisakymo laikotarpis prasideda:

- a) nuo kredito sutarties sudarymo dienos; arba
b) nuo dienos, kurią vartotojas gauna sutarties nuostatus ir sąlygas bei informaciją pagal 10 straipsnį, jei toji diena yra vėlesnė, nei nurodytoji šios pastraipos a punkte.

<...>

3. Jei vartotojas pasinaudoja teise atsisakyti kredito sutarties, jis:

- a) atsisako iki 1 dalyje nurodyto termino, praneša apie tai kreditoriui, vadovaudamasis kreditoriaus pagal 10 straipsnio 2 dalies p punktą suteikta informacija ir naudodamasis priemonėmis, kuriomis galima įrodyti išsiuntimą pagal nacionalinės teisės aktus. Laikoma, kad šio termino buvo laikomasi, jeigu šis pranešimas, kai jis pateikiamas popieriuje arba kitoje patvarioje laikmenoje, kuria kreditorius gali pasinaudoti ir kuri jam yra prieinama, yra išsiunčiamas iki šio termino; ir
b) be nepagrįsto delsimo, ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo pranešimo apie atsisakymą išsiuntimo kreditoriui sumoka kreditoriui kapitalo sumą ir palūkanas už šią kapitalo sumą, susikaupusias nuo dienos, kurią buvo išmokėtas kreditas, iki dienos, kurią sumokama kapitalo suma. Palūkanos apskaičiuojamos remiantis sutarta kredito palūkanų norma. Atsisakymo atveju kreditorius neturi teisės gauti jokios kitos kompensacijos iš vartotojo, išskyrus kompensaciją už kreditoriaus bet kurioms viešosios administracijos įstaigoms sumokėtus bet kuriuos negrąžinamus mokesčius.

4. Jei su kredito sutartimi susijusią sutartį dėl papildomos paslaugos teikia kreditorius arba trečioji šalis pagal trečiosios šalies ir kreditoriaus sutartį, vartotojui pagal šį straipsnį pasinaudojus teise atsisakyti kredito sutarties, ta papildoma paslauga jam nebėra privaloma.

<...>“

- 13 Minėtos direktyvos 22 straipsnio „Suderinimas ir šios direktyvos privalomas pobūdis“ 1 dalyje nustatyta:

„Kadangi šioje direktyvoje pateikiamos suderintos nuostatos, valstybės narės negali toliau taikyti arba priimti savo nacionalinės teisės aktų nuostatų, besiskiriančių nuo nustatytų šioje direktyvoje.“

Direktyva 2011/83

- 14 Direktyvos 2011/83 20–22, 37 ir 49 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(20) nuotolinės prekybos sutarties termino apibrėžtis turėtų apimti visus atvejus, kai prekyautojas ir vartotojas sudaro sutartį pagal organizuotą nuotolinę pirkimo-pardavimo ar paslaugų teikimo sistemą, išskirtinai naudodamiesi viena ar daugiau nuotolinio ryšio priemonėmis (pavyzdžiui, užsisakant paštu, internetu, telefonu arba faksu), iki sutarties sudarymo ir įskaitant jos sudarymo momentu. Ta apibrėžtis taip pat turėtų apimti situacijas, kai vartotojas apsilanko prekybai skirtose patalpose tik siekdamas gauti informacijos apie prekes arba paslaugas, o tolesnės derybos vykdomos ir sutartis sudaroma nuotoliniu būdu. Priešingai, sutartis, dėl kurios buvo deramasi prekyautojo prekybai skirtose patalpose ir kuri buvo galutinai sudaryta naudojantis nuotolinio ryšio priemonėmis, neturėtų būti laikoma nuotolinės prekybos sutartimi. Sutartis, kuri buvo inicijuota naudojantis nuotolinio ryšio priemonėmis, bet galutinai sudaryta prekyautojo prekybai skirtose patalpose, taip pat neturėtų būti laikoma nuotolinės prekybos sutartimi. <...> Organizuotos nuotolinės pirkimo–pardavimo ar paslaugų teikimo sistemos sąvoka turėtų apimti trečiosios šalies, kuri nėra prekyautojas, valdomas pirkimo–pardavimo ar paslaugų teikimo sistemas, pavyzdžiui, interneto platformas, kuriomis naudojasi prekyautojas. Vis dėlto ši sąvoka neturėtų apimti svetainių, kuriose pateikiama informacija tik apie prekyautoją, jo prekes ir (arba) paslaugas bei nurodomi prekyautojo kontaktiniai duomenys;

(21) ne prekybai skirtose patalpose sudaryta sutartis turėtų būti apibrėžta kaip sutartis, sudaryta vietoje, kuri nėra prekybai skirtos prekyautojo patalpos, pavyzdžiui, vartotojo namuose arba darbo vietoje fiziškai kartu dalyvaujant prekyautojui ir vartotojui. Sutarties sudarymo ne prekybai skirtose patalpose kontekste, vartotojui gali būti daromas potencialus psichologinis spaudimas arba vartotojas gali susidurti su netikėtumais, nepaisant to, ar vartotojas prekyautoją kvietė, ar ne. Ne prekybai skirtose patalpose sudarytos sutarties termino apibrėžtis taip pat turėtų apimti situacijas, kai asmeniškai ir betarpiškai kreipiamasi į vartotoją sutarties sudarymo ne prekybai skirtose patalpose kontekste, tačiau sutartis sudaroma iš karto po to prekybai skirtose prekyautojo patalpose arba naudojantis nuotolinio ryšio priemonėmis. Ne prekybai skirtose patalpose sudarytos sutarties apibrėžtis neturėtų apimti situacijų, kai prekyautojas iš pradžių atvyksta į vartotojo namus tik siekdamas atlikti matavimus arba pateikti sąmatą ir vartotojui dėl to neatsiranda jokių įsipareigojimų, o sutartis remiantis prekyautojo pateikta sąmata sudaroma tik vėlesniu momentu prekybai skirtose prekyautojo patalpose arba naudojantis nuotolinio ryšio priemonėmis. Tokiais atvejais laikoma, kad sutartis sudaryta ne iš karto po to, kai

prekiautojas kreipėsi į vartotoją, ir vartotojas, prieš sudarydamas sutartį, turėjo laiko apsvarstyti prekiautojo pateiktą sąmatą. Produktai, nupirkti per prekiautojo organizuotą ekskursiją, kurios metu jis reklamuoja ir parduoda įsigytus produktus, turėtų būti laikomi įsigytais sudarius sutartis ne prekybai skirtose patalpose;

- (22) prekybai skirtomis patalpomis turėtų būti laikomos bet kokios rūšies patalpos (pavyzdžiui, parduotuvės, kioskai ar transporto priemonės), kuriomis prekiautojas naudojasi kaip nuolatine ar įprastine prekybos vieta. <...> Prekybai skirtomis patalpomis pagal šią direktyvą laikomos prekybos patalpos, priklausančios asmenims, kurie veikia prekiautojo vardu ar jo naudai, kaip apibrėžta šioje direktyvoje;

<...>

- (37) <...> Ne prekybai skirtose patalpose sudarytų sutarčių atveju vartotojas turėtų turėti teisę atsisakyti sutarties dėl galimų netikėtumų ir (arba) psichologinio spaudimo. <...>

<...>

- (49) tiek nuotolinės prekybos, tiek ne prekybai skirtose patalpose sudarytų sutarčių atvejais turėtų būti tam tikrų teisės atsisakyti sutarties išimčių. <...> Teisė atsisakyti sutarties taip pat neturėtų būti taikoma prekėms, pagamintoms pagal vartotojo pateiktas specifikacijas <...> Be to, teisės atsisakyti sutart[ies] suteikimas vartotojui gali būti [netinkamas] tam tikrų paslaugų atveju, kai sudarant sutartį skiriami išteklių, kuriuos, jei buvo pasinaudota teise atsisakyti sutarties, prekiautojui gali būti sunku panaudoti. Pavyzdžiui, tokiais atvejais būtų laikomi atvejai kai rezervuojamos vietos viešbučiuose arba atliekamos rezervacijos dėl poilsinių vasarnamių, arba kultūros ar sporto renginių.“

15 Šios direktyvos 2 straipsnyje „Terminų apibrėžtys“ numatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

<...>

- 2) prekiautojas – kiekvienas valstybės ar privačiai valdomas fizinis arba juridinis asmuo, kuris veikia pagal sutartis, kurioms taikoma ši direktyva, siekdamas tikslo, susijusių su jo prekyba, verslu, amatu arba profesija, įskaitant kiekvieną kitą asmenį, veikiantį prekiautojo vardu arba jo naudai;

<...>

- 5) pirkimo–pardavimo sutartis – sutartis, pagal kurią prekiautojas perduoda ar įsipareigoja perduoti prekių nuosavybės teises vartotojui, o vartotojas sumoka arba įsipareigoja sumokėti už jas kainą, įskaitant sutartis, kurių dalykas gali būti ir prekės, ir paslaugos;
- 6) paslaugų sutartis – sutartis, išskyrus pirkimo–pardavimo sutartį, pagal kurią prekiautojas suteikia ar įsipareigoja suteikti paslaugą vartotojui, o vartotojas sumoka arba įsipareigoja sumokėti už ją kainą;

- 7) nuotolinės prekybos sutartis – prekiautojo ir vartotojo sutartis, sudaryta pagal organizuotą nuotolinio pirkimo–pardavimo ar paslaugų teikimo sistemą prekiautojui ir vartotojui fiziškai kartu nedalyvaujant ir išskirtinai naudojantis viena arba daugiau nuotolinio ryšio priemonių iki sutarties sudarymo ir įskaitant jos sudarymo momentu;
- 8) ne prekybai skirtose patalpose sudaryta sutartis – prekiautojo ir vartotojo sutartis:
- a) sudaryta vietoje, kuri nėra prekybai skirtos prekiautojo patalpos, fiziškai kartu dalyvaujant prekiautojui ir vartotojui;
 - b) kurią tokiomis pačiomis aplinkybėmis, kaip nurodyta a punkte, pasiūlo sudaryti vartotojas;
 - c) sudaryta prekiautojo prekybai skirtose patalpose arba naudojantis bet kuria nuotolinio ryšio priemone iš karto po to, kai į vartotoją buvo asmeniškai ir betarpiškai kreiptasi vietoje, kuri nėra prekiautojo prekybai skirtos patalpos, fiziškai kartu dalyvaujant prekiautojui ir vartotojui;
 - d) sudaryta per prekiautojo organizuotą ekskursiją siekiant reklamuoti ir parduoti vartotojui prekes ar paslaugas;
- 9) prekybai skirtos patalpos:
- a) nekilnojamosios mažmeninės prekybos patalpos, kuriose prekiautojas nuolat vykdo savo veiklą; arba
 - b) kilnojamosios mažmeninės prekybos patalpos, kuriose prekiautojas paprastai vykdo savo veiklą;

<...>

- 12) finansinė paslauga – bankininkystės paslauga ir bet kokia paslauga, susijusi su kreditu, draudimu, asmenų pensijomis, investicijomis ar mokėjimais;

<...>“

- 16) Tos pačios direktyvos 3 straipsnyje „Taikymo sritis“ nustatyta:

„1. Laikantis direktyvoje nustatytų sąlygų ir nuostatų, ji taikoma prekiautojo ir vartotojo sudaromoms sutartims. Ši direktyva taip pat taikoma sutartims dėl vandens, dujų, elektros energijos arba centralizuoto šilumos tiekimo, įskaitant dėl viešųjų tiekėjų atliekamo tiekimo, jei šios prekės tiekiamos pagal sutartį.

<...>

3. Ši direktyva netaikoma sutartims:

<...>

- d) dėl finansinių paslaugų;

<...>“

- 17 Tos pačios direktyvos 6 straipsnio „Informacijos reikalavimai, taikomi nuotolinės prekybos sutartims ir ne prekybai skirtose patalpose sudarytoms sutartims“ 1 dalis suformuluota taip:

„1. Prieš vartotojui išsipareigojant pagal nuotolinės prekybos sutartį ar ne prekybai skirtose patalpose sudaromą sutartį ar atitinkamą pasiūlymą, prekiautojas aiškiai ir suprantamai pateikia vartotojui šią informaciją:

a) pagrindinės prekių ar paslaugų ypatybės tiek, kiek tikslinga informacijos priemonės ir atitinkamos prekės ar paslaugos atžvilgiu;

<...>

e) bendrą prekių ar paslaugų kainą, į kurią įskaičiuoti mokesčiai, arba, jeigu dėl prekių arba paslaugų pobūdžio ši kaina yra tokia, kad pagrįstai negali būti apskaičiuota iš anksto, metodas, pagal kurį ši kaina apskaičiuojama <...>;

<...>

g) apmokėjimo, pristatymo, sutarties vykdymo tvarką, laikotarpį, iki kurio prekiautojas išsipareigoja pristatyti prekes arba suteikti paslaugas, ir, jei taikoma, prekiautojo skundų nagrinėjimo tvarką;

<...>

o) jei taikoma, sutarties trukmę arba, jei sutartis neterminuota ar pratęsiama automatiškai, – sutarties nutraukimo sąlygas;

<...>“

- 18 Direktyvos 2011/83 9 straipsnyje „Teisė atsisakyti sutarties“ numatyta:

„1. Išskyrus, kai taikomos 16 straipsnyje nurodytos išimtys, vartotojas, nenurodydamas priežasties ir nepatirdamas kitų, nei numatytosios 13 straipsnio 2 dalyje ir 14 straipsnyje, išlaidų per 14 dienų laikotarpį gali atsisakyti nuotolinės prekybos sutarties ar ne prekybai skirtose patalpose sudarytos sutarties.

2. Nedarant poveikio 10 straipsniui, šio straipsnio 1 dalyje nurodytas sutarties atsisakymo laikotarpis baigiasi po 14 dienų skaičiuojant nuo:

a) kai sudaromos sutartys dėl paslaugų – sutarties sudarymo dienos;

<...>“

- 19 Šios direktyvos 16 straipsnyje „Teisės atsisakyti sutarties išimtys“ nustatyta:

„Valstybės narės nenumato 9–15 straipsniuose nustatytos teisės atsisakyti sutarties nuotolinės prekybos ir ne prekybai skirtose patalpose sudarytoms sutartims, jei:

<...>

c) tiekiamos prekės pagamintos pagal vartotojo nurodytas specifikacijas arba aiškiai pritaikytos jo asmeninėms reikmėms;

<...>

l) teikiamos apgyvendinimo, išskyrus gyvenamojo būsto vietos suteikimą, prekių gabenimo, automobilių nuomos, viešojo maitinimo ar [su laisvalaikio veikla susijusios] paslaugos, jei sutartyje nustatyta konkreți paslaugų teikimo data ar laikotarpis;

<...>“

Vokietijos teisė

Pagrindinis įstatymas

20 *Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland* (Vokietijos Federacinės Respublikos Pagrindinis įstatymas, toliau – Pagrindinis įstatymas) 25 straipsnis suformuluotas taip:

„Bendrosios viešosios tarptautinės teisės normos yra federalinės teisės dalis. Jos yra viršesnės už įstatymus ir tiesiogiai sukuria teises ir pareigas federalinės teritorijos gyventojams.“

Civilinis kodeksas

21 *Bürgerliches Gesetzbuch* (Civilinis kodeksas, toliau – BGB) 242 straipsnyje „Sąžiningas įsipareigojimų vykdymas“ nustatyta:

„Skolininkas turi sąžiningai vykdyti sutartinę prievolę, atsižvelgdamas į įprastą praktiką.“

22 BGB 247 straipsnyje „Bazinė palūkanų norma“ numatyta:

„1. Bazinė palūkanų norma yra 3,62 %. Kiekvienų metų sausio 1 d. ir liepos 1 d. ji koreguojama tiek procentinių punktų, kiek po paskutinio patikslinimo orientacinė vertė padidėjo arba sumažėjo. Orientacinė vertė atitinka palūkanų normą, kurią Europos Centrinis Bankas nustatė paskutinei pagrindinei refinansavimo operacijai, įvykdytai iki atitinkamo pusmečio pirmos kalendorinės dienos.

2. *Deutsche Bundesbank* [(Vokietijos centrinis bankas)] skelbia galiojančią bazinę palūkanų normą *Bundesanzeiger* [(Vokietijos oficialusis leidinys)] iš karto po pirmos pastraipos antrame sakinyje nurodytų datų.“

23 BGB 273 straipsnio „Sulaikymo teisė“ 1 dalyje nustatyta:

„Jeigu skolininkas turi reikalavimo, kurio įvykdymo terminas yra suėjęs, teisę į kreditorių pagal tą patį teisinį santykį, kuriuo grindžiamas jo įsipareigojimas, jis gali atsisakyti įvykdyti įsipareigojimą tol, kol bus įvykdytas jo atžvilgiu prisiimtas įsipareigojimas, jeigu nesusitarta kitaip (sulaikymo teisė).“

24 BGB 274 straipsnyje „Sulaikymo teisės pasekmės“ nustatyta:

„1. Kiek tai susiję su kreditoriaus ieškiniu, rėmimasis sulaikymo teise reiškia tik tai, kad skolininkas turi būti įpareigotas įvykdyti prievolę mainais už jam įvykdytiną įsipareigojimą (įvykdymas tuo pačiu metu).

2. Remdamasis tokiu įpareigojimu, kreditorius gali prašyti, kad jo reikalavimas būtų priverstinai vykdomas neįvykdžius jam tenkančios prievolės, jeigu skolininkas vėluoja jį priimti.“

25 BGB 288 straipsnio „Delspinigiai ir kita kompensacija“ 1 dalis suformuluota taip:

„Už pavėluotus mokėjimus vėlavimo laikotarpiu skaičiuojami delspinigiai. Delspinigių metinė norma yra penkiais procentiniais punktais didesnė už bazinę palūkanų normą.“

26 BGB 293 straipsnyje „Vėlavimas priimti įsipareigojimą“ numatyta:

„Kreditorius laikomas pavėlavusiu priimti įsipareigojimą, jeigu nepriima jam siūlomo įvykdyti įsipareigojimo.“

27 BGB 294 straipsnyje „Faktinis pasiūlymas“ nustatyta:

„Kreditoriui turi būti faktiškai pasiūlyta įvykdyti įsipareigojimus būtent taip, kaip jie turėtų būti įvykdyti.“

28 BGB 295 straipsnyje „Žodinis pasiūlymas“ nustatyta:

„Skolininko žodinio pasiūlymo pakanka, jeigu kreditorius jam pareiškia, kad nesutiks su prievolės įvykdymu, arba kai kreditoriui būtina imtis veiksmų, kad būtų įvykdyta prievolė, ypač kai jis turi atšaukti daiktą. Pasiūlymas įvykdyti prievolę prilygsta kreditoriui skirtam prašymui atlikti būtiną veiksmą.“

29 BGB 312b straipsnis „Ne prekybai skirtose patalpose sudarytos sutartys“ suformuluotas taip:

„1. Ne prekybai skirtose patalpose sudarytos sutartys yra sutartys:

- 1) sudarytos vietoje, kuri nėra prekybai skirtos prekiautojo patalpos, fiziškai kartu dalyvaujant prekiautojui ir vartotojui;
- 2) kurias tokiomis pačiomis aplinkybėmis, kaip nurodyta 1 punkte, pasiūlo sudaryti vartotojas;
- 3) sudarytos prekiautojo prekybai skirtose patalpose arba naudojantis bet kuria nuotolinio ryšio priemone iš karto po to, kai į vartotoją buvo asmeniškai ir tiesiogiai kreiptasi vietoje, kuri nėra prekiautojo prekybai skirtos patalpos, fiziškai kartu dalyvaujant prekiautojui ir vartotojui; arba
- 4) sudarytos per prekiautojo arba prekiautojui padedant surengtą ekskursiją siekiant reklamuoti ir parduoti vartotojui prekes ar paslaugas ir sudaryti su juo atitinkamas sutartis.

Prekiautojais taip pat laikomi asmenys, veikiantys prekiautojo vardu arba naudai.

2. Prekybai skirtos patalpos, kaip tai suprantama pagal 1 dalį, yra nekilnojamosios mažmeninės prekybos patalpos, kuriose prekiautojas nuolat vykdo savo veiklą, ir kilnojamosios mažmeninės

prekybos patalpos, kuriose prekiautojas paprastai vykdo savo veiklą. Mažmeninės prekybos patalpos, kuriose asmuo, veikiantis prekiautojo vardu arba naudai, nuolat arba paprastai vykdo savo veiklą, prilyginamos prekiautojo patalpoms.“

30 BGB 312c straipsnyje „Nuotolinės prekybos sutartys“ nustatyta:

1. Nuotolinės prekybos sutartys – tai sutartys, kai prekiautojas arba jo vardu ar naudai veikiantis asmuo ir vartotojas, derėdamiesi dėl sutarties ir ją sudarydami, naudoja išimtinai nuotolinio ryšio priemones, nebent sutartis sudaroma ne pagal organizuotą nuotolinio pirkimo-pardavimo ar paslaugų teikimo sistemą.

2. Nuotolinio ryšio priemonės pagal šį kodeksą – tai bet kokios ryšio priemonės, kurios gali būti naudojamos sutarčiai inicijuoti arba sudaryti sutarties šalims fiziškai kartu nedalyvaujant, kaip antai laiškai, katalogai, telefono skambučiai, pranešimai faksu, elektroniniai laiškai, mobiliuoju ryšiu atsiųstos žinutės (SMS), taip pat transliavimas ir telepaslaugos.“

31 BGB 312 g straipsnyje „Teisė atsisakyti sutarties“ numatyta:

„1. Jeigu sutartis sudaroma ne prekybai skirtose patalpose arba sudaroma nuotolinės prekybos sutartis, vartotojas turi teisę atsisakyti sutarties pagal 355 straipsnį.

2. Jeigu šalys nesusitarė kitaip, teisė atsisakyti sutarties netaikoma šioms sutartims:

1) sutartims dėl tiekiamų prekių, kurios nėra iš anksto pagamintos arba kurios pagamintos atsižvelgiant į vartotojo asmeninį pasirinkimą ar specifikacijas arba yra aiškiai pritaikytos vartotojo asmeninėms reikmėms;

<...>

9) sutartims dėl apgyvendinimo paslaugų, išskyrus gyvenamojo būsto vietos suteikimą, prekių gabenimo, motorinių transporto priemonių nuomos, viešojo maitinimo ar laisvalaikio paslaugų teikimo, jei sutartyje nustatyta konkreti paslaugų teikimo data ar laikotarpis;

<...>“

32 BGB 322 straipsnio „Nurodymas vykdyti įsipareigojimus kartu“ 2 dalis suformuluota taip:

„Jeigu ieškinį pareiškusi šalis pirmiausia turi įvykdyti įsipareigojimą, ji gali, jeigu kita šalis vėluoja vykdyti įsipareigojimus, pareikšti ieškinį dėl įsipareigojimų įvykdymo, jei gaunamas priešpriešinio įsipareigojimo įvykdymas.“

33 BGB 355 straipsnyje „Teisė atsisakyti vartojimo sutarties“ nustatyta:

„1. Jeigu įstatyme numatyta vartotojo teisė atsisakyti sutarties pagal šią nuostatą, vartotojas ir prekiautojas nustoja būti saistomi savo pareiškimų apie ketinimą sudaryti sutartį, jeigu vartotojas per nustatytą terminą atšaukia savo su tuo susijusį pareiškimą. <...>

2. Sutarties atsisakymo laikotarpis yra 14 dienų. Jeigu nenustatyta kitaip, jis pradedamas skaičiuoti nuo sutarties sudarymo.

<...>“

- 34 BGB 356b straipsnio „Teisė atsisakyti vartojimo kredito sutarties“ 2 dalyje numatyta:

„Jeigu vartojimo kredito gavėjui pagal 1 dalį pateiktame dokumente nenurodyta 492 straipsnio 2 dalyje nustatyta privaloma informacija, laikotarpis nepradedamas skaičiuoti, kol šis trūkumas neištaisomas pagal 492 straipsnio 6 dalį. <...>“

- 35 BGB 357 straipsnyje „Ne prekybai skirtose patalpose sudarytų sutarčių ir nuotolinės prekybos sutarčių, išskyrus finansinių paslaugų teikimo sutartis, atsisakymo teisinės pasekmės“ nustatyta:

„1. Gauta nauda turi būti grąžinta ne vėliau kaip po 14 dienų.

<...>

4. Vartojimo prekių pirkimo-pardavimo atveju prekiautojas gali atsisakyti grąžinti sumokėtą sumą, kol negaus grąžinamų prekių arba kol vartotojas nepateiks įrodymų, kad išsiuntė prekes. Tai netaikoma, jeigu prekiautojas pasiūlė atsiimti prekes.“

- 36 2012 m. sausio 31 d. galiojusios redakcijos BGB 357 straipsnis, taikytinas BQ situacijai byloje C-232/21, buvo suformuluotas taip:

„1. Jeigu nenustatyta kitaip, taisyklės dėl teisės aktuose numatytos atsisakymo teisės analogiškai taikomos teisei atsisakyti sutarties ir teisei į restituciją.

<...>“

- 37 BGB 357a straipsnio „Finansinių paslaugų teikimo sutarčių atsisakymo teisinės pasekmės“ 1 dalyje numatyta:

„1. Gautos išmokos turi būti grąžintos ne vėliau kaip per 30 dienų.

<...>

3. Jeigu kredito gavėjas atsisako vartojimo kredito sutarties, jis privalo sumokėti sutartas palūkanas už laikotarpį nuo paskolos išmokėjimo iki jos grąžinimo. <...>“

- 38 BGB 358 straipsnyje „Su sutartimi, kurios vartotojas atsisakė, susieta sutartis“ nustatyta:

„<...>

2. Jeigu vartotojas pagal 495 straipsnio 1 dalį arba 514 straipsnio 2 dalies pirmą sakinį pagrįstai atsisakė pareiškimo apie ketinimą sudaryti vartojimo kredito sutartį, jis taip pat nebėra saistomas pareiškimo apie ketinimą sudaryti su šia vartojimo kredito sutartimi susietą prekių tiekimo arba kitų paslaugų teikimo sutartį.

3. 1 bei 2 dalyse nurodytos prekių tiekimo arba kitų paslaugų teikimo sutartis ir kredito sutartis yra susietos, jeigu kreditas yra skirtas kitai sutarčiai visiškai arba iš dalies finansuoti ir jeigu šios dvi sutartys sudaro vieną komercinį sandorį. Turi būti laikoma, kad yra vienas komercinis sandoris, be kita ko, kai pats prekiautojas finansuoja vartotojo mokamą atlygį; arba, jeigu jį

finansuoja trečioji šalis, kai paskolos davėjas, rengdamas arba sudarydamas kredito sutartį, naudojami prekiautojo paslaugomis. <...>

4. 355 straipsnio 3 dalis ir, atsižvelgiant į susietosios sutarties rūšį, 357–357b straipsniai *mutatis mutandis* taikomi susietosios sutarties atsisakymui, nepaisant pardavimo būdo. <...> Santykiuose su vartotoju kredito davėjas prisiima prekiautojo teises ir pareigas, kylančias iš susietosios sutarties, kiek tai susiję su sutarties atsisakymo pasekmėmis, jeigu tuo metu, kai įsigalioja sutarties atsisakymas, kredito suma jau yra sumokėta prekiautojui.

<...>“

39 2012 m. sausio 31 d. galiojusios redakcijos BGB 358 straipsnis, taikytinas BQ situacijai byloje C-232/21, buvo suformuluotas taip:

„<...>

2. Jeigu vartotojas pagal 495 straipsnio 1 dalį pagrįstai atsisakė pareiškimo apie ketinimą sudaryti vartojimo kredito sutartį, jis taip pat nebesaistomas pareiškimo apie ketinimą sudaryti su šia vartojimo kredito sutartimi susietą prekių tiekimo arba paslaugų teikimo sutartį.

3. Prekių tiekimo arba kitų paslaugų teikimo sutartis susiejama su kredito sutartimi pagal 1 ir 2 dalis, jeigu kreditas yra skirtas kitai sutarčiai visiškai arba iš dalies finansuoti ir jeigu šios dvi sutartys sudaro vieną komercinį sandorį. Turi būti laikoma, kad yra vienas komercinis sandoris, be kita ko, kai pats prekiautojas finansuoja vartotojo priešpriešinės prievolės įvykdymą arba, jeigu jį finansuoja trečioji šalis, kai kredito davėjas, rengdamas arba sudarydamas kredito sutartį, naudojami prekiautojo paslaugomis. <...>

4. 357 straipsnis pagal analogiją taikomas susietajai sutarčiai. <...> Paskolos davėjas santykiuose su vartotoju prisiima iš susietosios sutarties kylančias prekiautojo teises ir pareigas, susijusias su sutarties atsisakymo arba restitucijos teisinėmis pasekmėmis, jei tuo metu, kai sutartis įsigalioja, paskolos suma jau buvo išmokėta prekiautojui.“

40 BGB 492 straipsnyje „Sutarties rašytinė forma ir turinys“ numatyta:

„<...>

2. Sutartyje turi būti pateikta 1994 m. rugsėjo 21 d. *Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch* (Civilinio kodekso įvadinis įstatymas) (*BGBI.* 1994 I, p. 2494; klaidų ištaisymas *BGBI.* 1997 I, p. 1061, toliau – *EGBGB*) 247 straipsnio 6–13 dalyse visoms su vartotojais sudaromoms paskolos sutartims nustatyta informacija.

<...>

6. Jeigu sutartyje nepateikta šio straipsnio 2 dalyje nurodyta informacija arba ji pateikta ne visa, ją galima vėliau pateikti patvarioje laikmenoje jau faktiškai sudarius sutartį arba 494 straipsnio 2 dalies pirmame sakinyje nurodytais atvejais – sutarčiai įsigaliojus.

<...>“

- 41 BGB 495 straipsnio „Teisė atsisakyti sutarties; apsvarstymo laikotarpis“ 1 dalyje nustatyta:
„Su vartotoju sudarytos kredito sutarties atveju kredito gavėjas turi teisę atsisakyti sutarties pagal BGB 355 straipsnį.“
- 42 2012 m. sausio 31 d. galiojusios redakcijos BGB 495 straipsnis, taikytinas BQ situacijai byloje C-232/21, buvo suformuluotas taip:
„1. Su vartotoju sudarytos kredito sutarties atveju kredito gavėjas turi teisę atsisakyti sutarties pagal BGB 355 straipsnį.
<...>
2. 355–359a straipsniai taikomi, jeigu:
1) vietoje informacijos apie sutarties atsisakymą pateikiama EGBGB 247 straipsnio 6 dalies 2 punkte nurodyta privalomoji informacija;
2) sutarties atsisakymo laikotarpis taip pat nepradedamas skaičiuoti:
a) iki sutarties sudarymo;
b) kol kredito gavėjas negavo 492 straipsnio 2 dalyje nurodytos privalomosios informacijos <...>“
- 43 BGB 506 straipsnio „Mokėjimo atidėjimas, kita finansinė pagalba“ 1 dalyje numatyta, kad „358–360, 491a–502 ir 505a–505e straipsnių nuostatos, skirtos bendrosioms vartojimo kredito sutartims, išskyrus 492 straipsnio 4 dalį, atsižvelgiant į 3 ir 4 dalis, pagal analogiją taikomos sutartims, pagal kurias prekiautojas už atlygį suteikia vartotojui mokėjimo atidėjimą arba kitokią atlygintinę finansinę pagalbą.<...>“

Civilinio kodekso įvadinis įstatymas

- 44 EGBGB 247 straipsnyje „Reikalavimai dėl informacijos, kuri turi būti pateikta vartojimo kredito sutartyse, teikiant mokamą finansinę pagalbą ir kredito tarpininkavimo sutartyse“ nustatyta:
„<...>
§ 3 Informacijos, pateikiamos prieš sudarant sutartį, turinys, jeigu sudaromos bendrosios vartojimo kredito sutartys
1. Prieš sudarant sutartį turi būti pateikta tokia informacija:
<...>
5) kredito palūkanų norma;
<...>
11) delspinigių dydis ir jų tikslinimo tvarka, taip pat atitinkamais atvejais – mokesčiai už įsipareigojimų nevykdymą,

<...>

§ 6 Sutarties turinys

1. Vartojimo kredito sutartyje aiškiai ir suprantamai nurodoma tokia informacija:

1) 3 dalies 1–14 punktuose ir 4 dalyje nurodyta informacija;

<...>

2. Jeigu pagal BGB 495 straipsnį numatyta teisė atsisakyti sutarties, sutartyje turi būti pateikta informacija apie laikotarpį ir kitas pranešimo apie sutarties atsisakymą sąlygas, taip pat nurodyta paskolos gavėjo pareiga grąžinti jau išmokėtą paskolos sumą ir sumokėti palūkanas. Sutartyje turi būti nurodyta palūkanų suma, mokama už dieną. Jeigu vartojimo kredito sutartyje pastebimai pateikta aiškiai suformuluota sutarties sąlyga, kuri bendrųjų vartojimo kredito sutarčių atveju atitinka 7 priede pateiktą pavyzdį, o nekilnojamojo turto vartojimo kredito sutarčių atveju – 8 priede pateiktą pavyzdį, ši sutarties sąlyga laikoma atitinkančia pirmojo ir antrojo sakinių reikalavimus. <...> Paskolos davėjas gali nukrypti nuo pavyzdžio, kiek tai susiję su forma ir šrifto dydžiu, atsižvelgdamas į trečiąjį sakinį.

§ 7 Kita sutartyje pateikiama informacija

1. Bendrojoje vartojimo kredito sutartyje turi būti aiškiai ir suprantamai nurodyta ši informacija, jeigu ji svarbi sutarčiai:

<...>

3) kompensacijos už kredito išankstinį grąžinimą apskaičiavimo tvarka, jeigu kredito davėjas ketina pasinaudoti teise į tokią kompensaciją kredito gavėjui grąžinus kreditą prieš terminą;

4) galimybė kredito gavėjui pasinaudoti neteismine apskundimo ir žalos atlyginimo tvarka ir atitinkamais atvejais pasinaudojimo tokia galimybe sąlygos;

<...>

§ 12 Susietosios sutartys ir atlygintinė finansinė pagalba

1. 1–11 punktai *mutatis mutandis* taikomi sutartims dėl atlygintinės finansinės pagalbos, nurodytos BGB 506 straipsnio 1 dalyje. Kai sudaromos tokios sutartys, taip pat vartojimo kredito sutartys, susietos su kita sutartimi pagal BGB 358 straipsnį, arba kuriose prekės arba paslaugos nurodytos pagal BGB 360 straipsnio 2 dalies antrą sakinį:

1) prieš sudarant sutartį (įskaitant 5 punkte nurodytą atvejį) turi būti nurodytas sutarties dalykas ir kaina grynaisiais pinigais;

2) sutartyje turi būti nurodyta:

a) dalykas ir kaina grynaisiais pinigais, ir

b) informacija apie teises, suteiktas pagal BGB 358 ir 359 straipsnius arba 360 straipsnį, taip pat apie naudojimosi šiomis teisėmis sąlygas.

Jeigu vartojimo kredito sutartyje pastebimai pateikta aiškiai suformuluota sutarties sąlyga, kuri bendrųjų vartojimo kredito sutarčių atveju atitinka 7 priede pateiktą pavyzdį, o nekilnojamojo turto vartojimo kredito sutarčių atveju – 8 priede pateiktą pavyzdį, ji sutarties BGB 360 straipsnio 2 dalies antrame sakinyje nurodytų susietųjų sutarčių ir sandorių atveju atitinka antro sakinio 2 punkto b papunktyje nustatytus reikalavimus.

<...>“

Civilinio proceso kodeksas

45 *Zivilprozessordnung* (Civilinio proceso kodeksas) 348a straipsnyje numatyta:

1. Jeigu vieno teisėjo pirminė jurisdikcija pagal 348 straipsnio 1 dalį nėra pagrįsta, civilinių bylų kolegija nutartimi perduoda bylą vienam iš savo narių, kad šis priimtų sprendimą, jeigu:

- 1) byla nekelia ypatingų faktinio ar teisinio pobūdžio sunkumų;
- 2) byla neturi esminės reikšmės ir
- 3) kolegija dar nenagrinėjo bylos iš esmės pagrindiniame teismo posėdyje, nebent per tą laiką buvo priimtas sprendimas su išlygomis, dalinis sprendimas arba tarpinis sprendimas.

2. Vienas teisėjas perduoda bylą civilinių bylų kolegijai pakartotinai nagrinėti, jeigu:

- 1) ypatingus bylos faktinius ar teisinius sunkumus arba esminę bylos reikšmę lemia esminis procedūrinės padėties pasikeitimas; arba
- 2) to vienbalsiai prašo šalys.

Teisėjų kolegija imasi iš naujo nagrinėti bylą, jeigu įvykdytos 1 punkto pirmame sakinyje numatytos sąlygos. Sprendimą šiuo klausimu ji priima nutartimi, išklausiusi šalis. Byla negali būti vėl perduota vienam teisėjui.

3. Skundas negali būti grindžiamas įvykusių arba neįvykusių bylos perdavimu, pateikimu ar perėmimu.“

Ginčai pagrindinėse bylose ir prejudiciniai klausimai

Byla C-38/21

46 BMW prekių ženklų pažymėtų automobilių prekiautojo, į kurio patalpas atvyko VK, ieškovas pagrindinėje byloje, darbuotojas, veikdamas kaip *BMW Bank* kredito tarpininkas, pasiūlė VK išperkamosios nuomos būdu įsigyti motorinę transporto priemonę. Šis darbuotojas apskaičiavo įvairius išperkamosios nuomos elementus, aptarė su VK išperkamosios nuomos trukmę, taip pat pradinę įmoką ir mėnesines įmokas, kurias reikėtų mokėti sudarius išperkamosios nuomos sutartį. Šis darbuotojas turėjo teisę teikti informaciją apie numatomą sudaryti sutartį, kurios ypatybės jam buvo žinomos, ir atsakyti į potencialių klientų klausimus. Vis dėlto jis nebuvo įgaliotas sudaryti išperkamosios nuomos sutarties tarp *BMW Bank* ir vartotojų, kurie į jį

- kreipiasi. VK šiam prekiautojui pateikė rašytinį prašymą sudaryti išperkamosios nuomos sutartį su *BMW Bank* dėl asmeniniam naudojimui skirtos motorinės transporto priemonės. Vėliau šis prašymas buvo perduotas šiam bankui, kuris jį išnagrinėjo ir patenkino.
- 47 Taigi 2018 m. lapkričio 10 d. VK, pasinaudodamas nuotolinio ryšio priemonėmis, sudarė išperkamosios nuomos sutartį su *BMW Bank* dėl asmeniniam naudojimui skirtos motorinės transporto priemonės.
- 48 Iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad *BMW Bank* įsigijo transporto priemonę su VK pateiktomis specifikacijomis ir kad jis liko transporto priemonės savininkas visą sutarties galiojimo laikotarpį.
- 49 Išperkamosios nuomos sutartis buvo grindžiama tuo, kad *BMW Bank* suteikia paskolą, kuriai visą išperkamosios nuomos sutarties galiojimo laikotarpį buvo nustatytos 3,49 % metinės palūkanos, o bendros kredito kainos metinė norma buvo 3,55 %. Kadangi ši sutartis buvo sudaryta 24 mėnesių laikotarpiui, o VK neprivalėjo pasibaigus šiai sutarčiai nupirkti transporto priemonės, buvo nustatyta, kad VK turi sumokėti iš viso tik 12 468,80 EUR, t. y. iš pradžių 4 760 EUR pradinį įnašą, kuris turėjo būti sumokėtas išperkamosios nuomos laikotarpio pradžioje, ne vėliau kaip perduodant transporto priemonę, ir 24 mėnesines įmokas po 321,95 EUR. Be to, buvo susitarta, kad VK per metus galės nuvažiuoti ne daugiau kaip 10 000 km ir kad grąžindamas transporto priemonę už papildomai nuvažiuotus kilometrus jis turės sumokėti po 7,37 ct, o už nenuvažiuotus kilometrus jam bus grąžinta po 4,92 ct. Be to, VK privalėjo kompensuoti transporto priemonės vertės sumažėjimą, jei grąžinus transporto priemonę paaiškėtų, kad jos būklė neatitinka nei jos amžiaus, nei sutartos ridos. Galiausiai minėtoje sutartyje buvo numatyta, kad VK turi apdrausti šią transporto priemonę nuo visų rizikų, kad galėtų prieš trečiuosius asmenis remtis teisėmis, susijusiomis su trūkumais, ir prisiimti nuostolių, žalos ir kito nusidėvėjimo riziką.
- 50 VK sumokėjo pradinę įmoką, pasiėmė transporto priemonę ir vėliau mokėjo išperkamosios nuomos sutartyje numatytas mėnesines įmokas – jas buvo numatyta mokėti nuo 2019 m. sausio mėn.
- 51 2020 m. birželio 25 d. elektroniniame laiške VK nurodė, kad, remdamasis Vokietijos teisės nuostatomis, pageidauja nutraukti išperkamosios nuomos sutartį.
- 52 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame *Landgericht Ravensburg* (Ravensburgo apygardos teismas, Vokietija) VK laikėsi nuomonės, kad tą dieną toje teisėje numatytas 14 dienų sutarties atsisakymo terminas dar nebuvo pradėtas skaičiuoti, ir šiuo klausimu visų pirma teigė, kad privaloma informacija, kuri turėjo būti jam pateikta pagal šią teisę, buvo nepakankama ir neįskaitoma. Be to, VK mano, kad išperkamosios nuomos sutartis turi būti laikoma nuotolinės prekybos sutartimi ir (arba) ne prekybai skirtose patalpose sudaryta sutartimi, todėl bet kuriuo atveju pagal Vokietijos teisę jis turi teisę atsisakyti tokios rūšies sutarčių. Šiuo klausimu VK pažymi, kad negalėjo nei prašyti paaiškinimų, nei gauti privalomos informacijos iš *BMW Bank*, nes pasirengimo sudaryti sutartį etapu, vykusiu prekiautojo automobiliais patalpose, nedalyvavo nė vienas jo darbuotojas ar atstovas.
- 53 *BMW Bank* savo ruožtu ginčija, be kita ko, teisės atsisakyti sutarties buvimą, motyvuodamas tuo, kad vartojimo kredito sutarčių atsisakymo taisyklės netaikomos tokioms išperkamosios nuomos sutartims, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje. Be to, išperkamosios nuomos sutartyje, sudarytoje su VK, jis tinkamai pateikė VK visą Vokietijos teisėje numatytą privalomą informaciją. Konkrečiai kalbant, pateikiant informaciją apie teisę atsisakyti sutarties labai tiksliai pakartota

teisės aktuose pateikta pavyzdinė sąlyga, kurioje nurodyta, kokią informaciją apie teisę atsisakyti sutarties reikia pateikti (toliau – teisės aktuose numatyta pavyzdinė sąlyga), todėl pagal Vokietijos teisę ši informacija turėtų būti laikoma teisinga. Be to, *BMW Bank* mano, kad sutartis negali būti laikoma nuotolinės prekybos sutartimi, nes VK asmeniškai bendravo su kredito tarpininku, kuris galėjo informuoti jį apie siūlomą paslaugą. Tai taip pat nėra ne prekybai skirtose patalpose sudaryta sutartis, nes kredito tarpininkas turi būti laikomas veikiančiu prekiautojo vardu arba jo naudai.

- 54 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, pirma, kad iki visai neseniai Vokietijos teismų praktikoje buvo vadovojamasi principu, kad, kiek tai susiję su išperkamosios nuomos sutartimis, kaip antai pagrindinėje byloje nagrinėjama išperkamosios nuomos sutartimi, teisė atsisakyti sutarties buvo numatyta, pagal analogiją taikant nacionalines nuostatas, susijusias su sutartimis, pagal kurias prekiautojas už atlygį suteikia vartotojui mokėjimo atidėjimą arba kitą finansavimo priemonę.
- 55 Vis dėlto 2021 m. vasario 24 d. sprendime *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija) konstatavo, kad tokia analogija negali būti taikoma dėl Vokietijos teisės aktų leidėjo išreikšto ketinimo nepripažinti esamos teisės atsisakyti sutarties, suteikiamos dėl finansavimo priemonių, taikomų pagal išperkamosios nuomos sutartis, kaip antai pagrindinėje byloje nagrinėjama išperkamosios nuomos sutartį. Minėto teismo teigimu, tokį požiūrį patvirtina Sąjungos teisė, nes pagal Direktyvos 2008/48 2 straipsnio 2 dalies d punktą ši direktyva netaikoma nuomos arba finansinės nuomos (išperkamosios nuomos) sutartims, kai nei pačioje sutartyje, nei atskiroje sutartyje nuomininkui arba išperkamosios nuomos gavėjui nenustatyta pareigos įsigyti sutarties objektą.
- 56 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar tokia motorinės transporto priemonės išperkamosios nuomos sutartis, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, patenka į Direktyvos 2008/48, ar prireikus į direktyvų 2011/83 ir 2002/65 taikymo sritį, ir jis, be kita ko, klausia Teisingumo Teismo, ar tokia sutartis gali būti laikoma sutartimi dėl „finansinių paslaugų“, kaip tai suprantama pagal vieną iš pastarųjų dviejų direktyvų.
- 57 Kita vertus, jeigu tokia išperkamosios nuomos sutartis patenka į Direktyvos 2008/48 taikymo sritį, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, pirma, ar su šia direktyva suderinamos nacionalinės teisės nuostatos, kuriose įtvirtinta teisinė prezumpcija, kad prekiautojas laikosi pareigos informuoti vartotoją apie jo teisę atsisakyti sutarties, kai jis sutartyje pateikia nuorodą į nacionalinės teisės nuostatas, kuriose pačiose daroma nuoroda į teisės aktuose nustatytą pavyzdinę sąlygą. Be to, jis klausia, ar, jeigu į šį klausimą būtų atsakyta neigiamai, šių teisės aktų nereikėtų taikyti.
- 58 Antra, jeigu tokie teisės aktai nebūtų netaikytini, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas dėl informacijos, kurią prekiautojas privalo nurodyti kredito sutartyse pagal Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies p, l ir t punktus, ir dėl to, nuo kada pradėdamas skaičiuoti sutarties atsisakymo terminas, kai tokia privaloma informacija pateikiama neteisingai.
- 59 Dėl Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies p punkto *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) mano, kad jeigu tokioje išperkamosios nuomos sutartyje, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, nustatyta, kad, kai kreditas grąžinamas anksčiau laiko pasinaudojus teise atsisakyti sutarties, už laikotarpį nuo transporto priemonės perdavimo iki jos grąžinimo turi būti mokamos 0,00 EUR palūkanos už dieną, vartotojas būtų pakankamai informuotas apie tai, kad

- kreditorius atsisako teisės į dienos palūkanas už šį laikotarpį. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo ruožtu mano, kad, atsižvelgiant į tai, kad išperkamosios nuomos sutartyje taip pat nurodyta 3,49 % metinė kredito palūkanų norma, tokia formuluotė galėtų prieštarauti šioje nuostatoje numatytam aiškumo ir glaustumo reikalavimui, juo labiau kad šios direktyvos 14 straipsnio 3 dalies b punkte numatyta, kad palūkanos apskaičiuojamos remiantis šalių sutarta kredito palūkanų norma.
- 60 Kiek tai susiję su Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies 1 punktu, *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) nuomone, pakaktų, kad tokioje sąlygoje, kokia naudojama pagrindinėje byloje nagrinėjamoje išperkamosios nuomos sutartyje, būtų nurodyta, jog pavėluoto mokėjimo atveju taikoma palūkanų norma nustatoma pagal tam tikrą procentinę dalį, atsižvelgiant į teisės akto nuostatoje, į kurią daroma nuoroda šioje sutartyje, pateiktą orientacinę palūkanų normą. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, gal reikėtų taikytiną palūkanų normą nurodyti absoliučia verte, t. y. konkrečiu procentiniu dydžiu.
- 61 Be to, dėl Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies t punkto *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) mano, kad pagal tokią sąlygą, kuri įtraukta į pagrindinėje byloje nagrinėjamą išperkamosios nuomos sutartį, šioje sutartyje akivaizdžiai nebūtina nurodyti visų galimo kliento skundo priimtinumą sąlygų, nes pakanka nuorodos į mediacijos procedūrą reglamentuojančias taisykles. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo ruožtu mano, kad visas formalias mediacijos procedūros taikymo sąlygas reikia nurodyti pačioje sutartyje.
- 62 Be to, kalbant apie sutarties atsisakymo terminą, reikia nustatyti, ar šiam terminui trukdo prasidėti tik privalomos informacijos nebuvimas tokioje išperkamosios nuomos sutartyje, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, nes gal tokį poveikį gali sukelti ir neteisingos informacijos pateikimas šioje sutartyje.
- 63 Trečia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas dėl galimybės Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalyje numatytos teisės atsisakyti sutarties įgyvendinimą pripažinti piktnaudžiavimu arba nustatyti jos netekimą.
- 64 Pirma, dėl teisės netekimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo manantis, kad abejotina, ar vartotojo pasinaudojimui teise atsisakyti sutarties galėtų būti taikomas naikinamasis terminas, juo labiau kad šiuo klausimu nėra teisinio pagrindo.
- 65 Konkrečiai kalbant, iš Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalies a ir b punktų matyti, kad teise atsisakyti sutarties nėra ribojama laiko atžvilgiu, jeigu vartotojas negauna Direktyvos 2008/48 10 straipsnyje numatytos informacijos, o prekiautojas turi galimybę bet kada pradėti skaičiuoti sutarties atsisakymo laikotarpį, pateikdamas šią informaciją. Be to, teise atsisakyti sutarties siekiama ne tik atskirai apsaugoti vartotojus, bet ir bendresnių tikslų, pavyzdžiui, užkirsti kelią pernelyg dideliame išiskolinimui ir stiprinti finansų rinkų stabilumą.
- 66 Antra, dėl piktnaudžiavimo teise atsisakyti sutarties prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad pagal naujausią *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) jurisprudenciją tam, kad būtų galima konstatuoti tokį piktnaudžiavimą, atliekant bendrą vertinimą reikia atsižvelgti į tam tikras aplinkybes, t. y. be kita ko, į tai, kad vartotojas galėjo aiškiai konstatuoti, jog pateikta klaidinga informacija, neatitinkanti teisės aktuose nustatytos pavyzdinės sąlygos, jam neturėjo reikšmės, į tai, kad tuo, jog informacija apie teisę

- atsisakyti sutarties neatitiko minėtos pavyzdinės sąlygos, jis pirmą kartą rėmėsi kasaciniame procese, arba kad jis pasinaudojo teise atsisakyti sutarties, manydamas, jog neprivalo mokėti kompensacijos prekiautojui po to, kai naudojo transporto priemonę pagal paskirtį.
- 67 Vis dėlto dėl iš esmės tų pačių priežasčių, kurios nurodytos dėl teisės netekimo, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad teisė atsisakyti sutarties negali būti ribojama motyvuojant tuo, kad šia teise buvo pasinaudota piktnaudžiaujant.
- 68 Trečia, tuo atveju, jei tokia transporto priemonės išperkamosios nuomos sutartis, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, būtų finansinių paslaugų sutartis, kaip tai suprantama pagal direktyvas 2002/65 ir 2011/83, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar, siekiant nustatyti, ar VK gali turėti teisę atsisakyti sutarties, pirma, tokia sutartis turi būti laikoma ne prekybai skirtose patalpose sudaryta sutartimi, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2011/83, nes ji buvo sudaryta asmens, dalyvavusio tik pasirengimo sudaryti sutartį etapu, šiuo atveju – automobilių prekiautojo prekybai skirtose patalpose, ir šis asmuo neturėjo įgaliojimų atstovauti kreditoriui šios sutarties sudarymo tikslais.
- 69 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad nors Direktyva 2011/83, žinoma, netaikoma finansinėms paslaugoms pagal jos 3 straipsnio 3 dalies d punktą, BGB 312b straipsnio, susijusio su ne prekybai skirtose patalpose sudarytomis sutartimis, aiškinimas vis dėlto priklauso nuo šios direktyvos aiškinimo. Kadangi ši direktyva buvo perkelta į nacionalinę teisę peržengus Sąjungos teisėje nustatytas ribas, akivaizdu, jog Sąjunga yra suinteresuota, kad ji būtų aiškinama vienodai. Taigi kyla klausimas, ar asmenų, kurie dalyvauja tik pasirengimo sudaryti sutartį etapu kaip tarpininkai, indėlis gali būti prilyginamas veikimui prekiautojo vardu arba jo naudai, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/83 2 straipsnio 2 punktą, taigi ir BGB 312b straipsnio 1 dalies antrą sakinį.
- 70 Antra, jeigu tokia išperkamosios nuomos sutartis, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, būtų laikoma ne prekybai skirtose patalpose sudaryta sutartimi, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar šiai sutarčiai būtų taikoma Direktyvos 2011/83 16 straipsnio 1 punkte numatyta teisė atsisakyti sutarties išimtis, susijusi su automobilių nuomos paslaugų teikimu. Šiuo klausimu jis remiasi Vokietijos aukštesniojo teismo sprendimu, pagal kurį automobilių nuoma apima tik trumpalaikę automobilių nuomą, o ne ilgalaikę išperkamosios nuomos sutartis.
- 71 Trečia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui taip pat kyla klausimas, ar, siekiant nustatyti, ar VK turi teisę atsisakyti sutarties, tokia motorinės transporto priemonės išperkamosios nuomos sutartis, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, gali būti laikoma nuotolinės prekybos sutartimi, kaip tai suprantama pagal direktyvas 2002/65 ir 2011/83, nes vartotojas asmeniškai bendravo tik su asmeniu, dalyvavusiu tik pasirengimo sudaryti sutartį etapu, šiuo atveju su prekiautoju automobiliais, ir tas asmuo neturi atstovavimo teisės sudarant šią sutartį, juo labiau jis neturi teisės jos sudaryti.
- 72 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad asmenys, dalyvaujantys tik tokiu pasirengimo etapu, neturėtų būti laikomi tokią sutartį siūlančio prekiautojo atstovais. Vis dėlto *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) nusprendė, kad sąlyga dėl naudojimosi tik nuotolinio ryšio priemonėmis, būtina tam, kad būtų nuotolinė prekyba, kaip tai suprantama pagal direktyvas 2002/65 ir 2011/83, nėra įvykdyta, jeigu vartotojas pasirengimo sudaryti sutartį etapu asmeniškai bendrauja su asmeniu, kuris prekiautojo vardu teikia jam informaciją apie sutartį.

73 Šiomis aplinkybėmis *Landgericht Ravensburg* (Ravensburgo apygardos teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Dėl EGBGB 247 straipsnio 6 dalies 2 punkto trečiame sakinyje ir 12 dalies 1 punkto trečiame sakinyje įtvirtintos prezumpcijos:

a) ar tiek, kiek šiose nuostatose nurodyta, kad Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalies p punkto reikalavimams prieštaraujančios sutarties sąlygos atitinka EGBGB 247 straipsnio 6 dalies 2 punkto pirmo ir antro sakinių reikalavimus ir EGBGB 247 straipsnio 12 dalies 1 punkto antro sakinio 2 punkto b papunktyje nustatytus reikalavimus, EGBGB 247 straipsnio 6 dalies 2 punkto trečias sakinyje ir 12 dalies 1 punkto trečias sakinyje nėra suderinami su Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalies p punkto ir 14 straipsnio 1 dalies reikalavimais?

Jeigu taip:

b) ar iš Sąjungos teisės, visų pirma iš Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalies p punkto ir 14 straipsnio 1 dalies, išplaukia, kad EGBGB 247 straipsnio 6 dalies 2 punkto trečias sakinyje ir 12 dalies 1 punkto trečias sakinyje negali būti taikomi tiek, kiek juose Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalies p punkto reikalavimams prieštaraujančios sutarties sąlygos pripažįstamos atitinkančiomis EGBGB 247 straipsnio 6 dalies 2 punkto pirmo ir antro sakinių reikalavimus bei EGBGB 247 straipsnio 12 dalies 1 punkto antro sakinio 2 punkto b papunktyje nustatytus reikalavimus?

Jeigu į pirmojo klausimo b punktą būtų atsakyta neigiamai:

2. Dėl privalomos informacijos pagal Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalį:

a) ar Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalies p punktas turi būti aiškinamas taip, kad kredito sutartyje nurodytina palūkanų suma, mokama už dieną, turi būti apskaičiuojama atsižvelgiant į sutartyje nurodytą sutartą kredito palūkanų normą?

b) Ar Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalies l punktas turi būti aiškinamas taip, kad turi būti nurodyta sudarant kredito sutartį galiojanti, absoliučiu skaičiumi išreikšta palūkanų už pavėluotus mokėjimus norma ar bent galiojanti orientacinė palūkanų norma (šiuo atveju – bazinė palūkanų norma pagal BGB 247 straipsnį), kuria remiantis, pridėjus tam tikrą palūkanų normą (šiuo atveju – penkis procentinius punktus pagal BGB 288 straipsnio 1 dalies antrą sakinį), apskaičiuojama galiojanti palūkanų už pavėluotus mokėjimus norma, išreikšta absoliučiu skaičiumi, ir ar vartotojui turi būti išaiškinta, kas yra orientacinė palūkanų norma (bazinė palūkanų norma) ir kad ji yra kintama?

c) Ar Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalies t punktas turi būti aiškinamas taip, kad kredito sutarties tekste turi būti nurodyti pagrindiniai formalūs neteisminio apskundimo ir (arba) žalos atlyginimo mechanizmo reikalavimai?

Jeigu į bent vieną iš pirma pateikto antrojo klausimo a–c punktų būtų atsakyta teigiamai:

d) ar Direktyvos [2008/48] 14 straipsnio 1 dalies antro sakinio b punktas turi būti aiškinamas taip, kad sutarties atsisakymo laikotarpis prasideda tik tuomet, kai pateikiama visa ir teisinga informacija, numatyta Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalyje?

Jeigu ne:

e) kokie kriterijai lemia, kad sutarties atsisakymo laikotarpis prasideda, nepaisant to, kad nebuvo pateikta visa informacija arba buvo pateikta neteisinga informacija?

Jeigu į pirmojo klausimo a punktą ir (arba) bent vieną iš antrojo klausimo a–c punktų būtų atsakyta teigiamai:

3. Dėl Direktyvos [2008/48] 14 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje numatytos teisės atsisakyti sutarties netekimo:

a) ar gali būti prarasta Direktyvos [2008/48] 14 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje numatyta teisė atsisakyti sutarties?

Jeigu taip:

b) ar netekimas – tai teisės atsisakyti sutarties apribojimas laiko atžvilgiu, kuris turi būti nustatytas parlamento priimtame įstatyme?

Jeigu ne:

c) ar teisės netekimas subjektyviu požiūriu priklauso nuo to, kad vartotojas žinojo apie savo tebeturimą teisę atsisakyti sutarties, arba bent jau nuo to, kad jis apie ją nežinojo dėl didelio savo paties aplaidumo?

Jeigu ne:

d) ar galimybė kreditoriui Direktyvos [2008/48] 14 straipsnio 1 dalies antro sakinio b punkte nurodytą informaciją vartotojui pateikti vėliau, taip inicijuojant sutarties atsisakymo laikotarpio pradžią, reiškia, kad negalima taikyti taisyklių, reglamentuojančių teisės atsisakyti sutarties netekimą, pagal sąžiningumo principą?

Jeigu ne:

e) ar tai suderinama su įtvirtintais tarptautinės teisės principais, kurių Vokietijos teismas privalo laikytis pagal Pagrindinį įstatymą?

Jeigu taip:

f) kaip teisę taikantis Vokietijos subjektas turėtų išspręsti privalomų tarptautinės teisės reikalavimų ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo reikalavimų koliziją?

4. Dėl prielaidos, kad vartotojo turima Direktyvos [2008/48] 14 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje nustatyta teisė atsisakyti sutarties piktnaudžiaujama:

a) ar naudojantis Direktyvos [2008/48] 14 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje nustatyta teisė atsisakyti sutarties gali būti ja piktnaudžiaujama?

Jeigu taip:

b) ar prielaida, kad teisė atsisakyti sutarties piktnaudžiaujama, yra teisės atsisakyti sutarties ribojimas, kuris turi būti nustatytas parlamento priimtame įstatyme?

Jeigu ne:

c) ar daryti prielaidą dėl piktnaudžiavimo teise atsisakyti sutarties (subjektyviu požiūriu) galima tik tuomet, kai vartotojas žinojo apie savo tebeturimą teisę atsisakyti sutarties arba bent jau kai nežinojo apie ją dėl didelio savo paties aplaidumo?

Jeigu ne:

d) ar kreditoriaus galimybė vėliau pateikti vartotojui informaciją, reikalaujamą pagal Direktyvos [2008/48] 14 straipsnio 1 dalies antro sakinio b punktą, ir taip inicijuoti sutarties atsisakymo laikotarpio pradžią reiškia, kad negalima daryti prielaidos dėl piktnaudžiavimo teise atsisakyti sutarties pagal sąžiningumo principą?

Jeigu ne:

e) ar tai suderinama su įtvirtintais tarptautinės teisės principais, kurių Vokietijos teismas privalo laikytis pagal Pagrindinį įstatymą?

Jeigu taip:

f) kaip teisę taikantis Vokietijos subjektas turėtų išspręsti privalomų tarptautinės teisės reikalavimų ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo reikalavimų koliziją?

5. Ar apie dvejus–trejus metus galiojančios motorinių transporto priemonių išperkamosios nuomos sutartys su ridos apskaita, sudarytos naudojant tipinę formą nurodant, kad įprasta teisė nutraukti sutartį netaikoma, pagal kurias vartotojas privalo sudaryti viso kasko transporto priemonės draudimo sutartį, be to, jam tenka pareiga pareikšti trūkumais grindžiamus reikalavimus tretiesiems asmenims (be kita ko, transporto priemonės prekiautojui ir gamintojui) ir praradimo, apgadinimo bei kitokio vertės sumažėjimo rizika, patenka į Direktyvos [2011/83] ir (arba) Direktyvos [2008/48] ir (arba) Direktyvos [2002/65] taikymo sritį? Ar tai yra kredito sutartys, kaip tai suprantama pagal Direktyvos [2008/48] 3 straipsnio c punktą, ir (arba) sutartys dėl finansinių paslaugų, kaip tai suprantama pagal Direktyvos [2011/83] 2 straipsnio 12 punktą ir Direktyvos [2002/65] 2 straipsnio b punktą?

6. Jeigu motorinių transporto priemonių išperkamosios nuomos sutartys su ridos apskaita (kaip antai aprašytos 5 klausime) yra sutartys dėl finansinių paslaugų:

a) ar asmens, kuris sudaro sąlygas sandoriams su vartotojais sudaryti prekiautojo vardu, bet pats neturi įgaliojimų sudaryti atitinkamų sutarčių kaip atstovas, prekybai skirtos patalpos taip pat turi būti laikomos nekilnojamosiomis prekybai skirtomis patalpomis, kaip tai suprantama pagal Direktyvos [2011/83] 2 straipsnio 9 punktą?

Jeigu taip:

b) ar tai taikoma ir tuo atveju, kai asmuo, kuris sudaro sąlygas sutarčiai sudaryti, užsiima komercine veikla kitoje srityje ir (arba) pagal priežiūros teisės aktus ir (arba) civilinę teisę neturi teisės sudaryti finansinių paslaugų sutarčių?

7. Jeigu į šeštojo klausimo a arba b punktą būtų atsakyta neigiamai:

ar Direktyvos [2011/83] 16 straipsnio 1 punktą turi būti aiškinamas taip, kad motorinių transporto priemonių išperkamosios nuomos sutartys su ridos apskaita (aprašytos 5 klausime) patenka į šios išimties taikymo sritį?

8. Jeigu motorinių transporto priemonių išperkamosios nuomos sutartys su ridos apskaita (aprašytos 5 klausime) yra sutartys dėl finansinių paslaugų:

a) ar nuotolinė (nuotolinės prekybos) sutartis, kaip tai suprantama pagal Direktyvos [2002/65] 2 straipsnio a punktą ir Direktyvos [2011/83] 2 straipsnio 7 punktą, yra ir tuo atveju, kai per derybas dėl sutarties asmeniškai bendraujama tik su asmeniu, kuris prekiautojo vardu sudaro sąlygas sandoriams su vartotojais sudaryti, bet pats neturi įgaliojimų sudaryti atitinkamų sutarčių kaip atstovas?

Jeigu taip:

b) ar taip yra ir tuo atveju, kai asmuo, kuris sudaro sąlygas sutarčiai sudaryti, užsiima komercine veikla kitame sektoriuje ir (arba) pagal priežiūros teisės aktus ir (arba) civilinę teisę neturi teisės sudaryti finansinių paslaugų sutarčių?“

Byla C-47/21

74 2017 m. balandžio 12 d. F. F. sudarė su C. Bank paskolos sutartį dėl 15 111,70 EUR sumos, skirtos transporto priemonei asmeniniam naudojimui įsigyti.

- 75 Rengdamas ir sudarydamas paskolos sutartį automobilių pardavėjas, iš kurio buvo įsigyta transporto priemonė, veikė kaip *C. Bank* tarpininkas ir naudojo paskolos sutarties formas, kurias jam pateikė *C. Bank*. Pagal paskolos sutartį šios transporto priemonės įsigijimo kaina buvo 14 880,00 EUR. Kadangi buvo sumokėtas 2 000,00 EUR pradinis įnašas, liko sumokėti dar 12 880,00 EUR, ir ši suma turėjo būti finansuojama iš aptariamąsias paskolos.
- 76 Nagrinėjamoje sutartyje numatytas paskolos grąžinimas sumokant tokio paties dydžio 60 mėnesinių įmokų ir galutinę didesnę sumą. F. F. įsigyta transporto priemonė buvo perduota *C. Bank* kaip užstatas. Po paskolos sumos išmokėjimo F. F. reguliariai mokėjo sutartas mėnesines įmokas.
- 77 2020 m. balandžio 1 d. F. F. atsisakė paskolos sutarties.
- 78 F. F. mano, kad dėl paskolos sutartyje esančios informacijos, susijusios su teise atsisakyti sutarties, neaiškumo ir kelių privalomų duomenų, kurie turėjo būti nurodyti šioje sutartyje pagal Vokietijos teisę, klaidingo pobūdžio šioje teisėje numatytas 14 dienų sutarties atsisakymo terminas dar neprasidėjo. Tokiomis aplinkybėmis jis, be kita ko, prašė grąžinti mėnesines įmokas, kurias sumokėjo iki sutarties atsisakymo dienos, ir pardavėjui sumokėtą pradinį įnašą, iš viso 10 110,11 EUR. Jis taip pat prašo pripažinti, kad *C. Bank* vėlavo priimti transporto priemonę, kaip tai suprantama pagal BGB 293 straipsnį.
- 79 *C. Bank* atmeta ieškinį, visų pirma manydamas, kad jis tinkamai suteikė F. F. visą privalomą informaciją, be kita ko, naudodamasis teisės aktuose pateikta pavyzdine sąlyga.
- 80 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, pirma, ar su Direktyva 2008/48 suderinamos nacionalinės teisės nuostatos, kuriose įtvirtinta teisinė prezumpcija, pagal kurią prekyautojas laikosi pareigos informuoti vartotoją apie jo teisę atsisakyti sutarties, jeigu jis sutartyje pateikia nuorodą į nacionalinės teisės nuostatas, kuriose daroma nuoroda į teisės aktuose nustatytą pavyzdinę sąlygą, arba jeigu jis į šią sutartį įtraukia šiuo pavyzdžiu grindžiamą informaciją, tačiau ji prieštarauja šios direktyvos reikalavimams. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar, konstatavus nesuderinamumą su minėta direktyva, tokie teisės aktai neturi būti taikomi.
- 81 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, jog net darant prielaidą, kad *C. Bank* klaidingai naudojo teisės aktuose nustatytą pavyzdinę sąlygą, F. F. negalėtų pagrįstai ginčyti minėtos teisinės prezumpcijos taikymo, nes toks ginčijimas būtų piktnaudžiavimas teise pagal *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) nustatytus kriterijus.
- 82 Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas dėl informacijos, kurią prekyautojas turi nurodyti kredito sutartyse pagal Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies l, p, r ir t punktus, ir dėl to, nuo kada pradedamas skaičiuoti sutarties atsisakymo terminas, kai tokia privaloma informacija pateikiama neteisingai.
- 83 Visų pirma dėl Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies r punkto, susijusio su informacija apie kreditoriaus teisę į kompensaciją ir jos apskaičiavimo būdą, *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) mano, kad, susidūręs su tokia sutarties, kuri nagrinėjama pagrindinėje byloje, sąlyga, kreditorius gali bendrais bruožais tik nurodyti pagrindinius išankstinio kredito grąžinimo atveju mokėtinos kompensacijos apskaičiavimo kriterijus. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, gal tokioje sutartyje, kokia

- nagrinėjama pagrindinėje byloje, kaip tik reikėtų vartotojui nurodyti tikslią ir suprantamą aritmetinę formulę. Prireikus taip pat reikėtų nustatyti, ar dėl to, kad tokioje sutartyje nepakanka informacijos, susijusios su kompensacijos, mokėtinos išankstinio kredito grąžinimo atveju, apskaičiavimu, gali būti baudžiama tik panaikinant teisę į kompensaciją, ar vis dėlto tokią situaciją reikia prilyginti informacijos nebuvimui, todėl sutarties atsisakymo terminas nepradedamas skaičiuoti.
- 84 Be to, kiek tai susiję su Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies l, p ir t punktais, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas išreiškia tas pačias abejones, kokios nurodytos šio sprendimo 59–61 punktuose, ir pažymi, kad 2017 m. balandžio 12 d. F. F. su C. *Bank* sudarytoje sutartyje buvo sąlygų, panašių į nurodytas šiuose punktuose.
- 85 Galiausiai, kiek tai susiję su sutarties atsisakymo terminu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia tuos pačius klausimus, kokie išdėstyti šio sprendimo 62 punkte.
- 86 Trečia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar teisė atsisakyti sutarties gali būti apribota laiko atžvilgiu, kai elgiamasi nesąžiningai. Konkrečiai kalbant, jam kyla klausimas, ar Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalyje numatyta teisė atsisakyti sutarties gali būti prarandama, ir, jei taip, kokiomis sąlygomis, ir ar naudojimasis šia teise tam tikromis aplinkybėmis gali būti laikomas piktnaudžiavimu. Šiuo klausimu jis remiasi tais pačiais argumentais kaip ir išdėstyti šio sprendimo 63–67 punktuose.
- 87 Ketvirta, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas dėl vartotojo teisės susigrąžinti sumokėtas mėnesines įmokas įgyvendinimo, kai kredito sutartis, kurios jis atsisakė, yra susieta su pirkimo-pardavimo sutartimi. Iš *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) jurisprudencijos matyti, kad tuo atveju, kai kredito sutartis susieta su lengvojo automobilio pirkimo-pardavimo sutartimi, kreditorius gali atsisakyti grąžinti sumokėtas mėnesines įmokas ir prireikus sumokėtą pradinį įnašą, kol ši transporto priemonė jam bus grąžinta ar kol vartotojas pateiks įrodymų, kad jis ją išsiuntė arba kreditorius vėlavo ją priimti kaip tai suprantama pagal BGB 293 straipsnį, po to, kai prekiautojo buveinei buvo pateiktas faktinis pasiūlymas priimti transporto priemonę.
- 88 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad, kreditoriui užginčijus sutarties atsisakymo galiojimą, šis grąžinimas gali būti atidėtas, kol ginčą galutinai išspręs teismas. Todėl kyla abejonių dėl išankstinės restitucijos reikalavimo ir jo procesinių pasekmių suderinamumo su Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalyje numatytos teisės atsisakyti sutarties veiksmingumu. Daugeliu atvejų transporto priemonė yra būtina vartotojui verstis jo profesija ir jai reikia nemažai kapitalo. Jeigu vartotojas turėtų grąžinti transporto priemonę, nežinodamas, ar sutarties atsisakymas tikrai galioja ir per kiek laiko jis gautų (jeigu gautų) kreditoriaus mokėtinas sumas tam, kad vėliau galėtų nusipirkti pakaitinę prekę, dažniausiai jis būtų atgrasomas nuo pasinaudojimo teise atsisakyti sutarties.
- 89 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar tuo atveju, jeigu reikėtų daryti išvadą, kad pareiga prieš tai grąžinti transporto priemonę nesuderinama su Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalimi, ši nuostata veikia tiesiogiai, todėl atitinkamos nacionalinės teisės nuostatos neturi būti taikomos.
- 90 Penkta, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas dėl nacionalinės proceso teisės aktų, kuriais reglamentuojamas vieno teisėjo pareigų vykdymas, suderinamumo su SESV 267 straipsniu. Šis klausimas paaiškinamas tuo, kad bylą, kurią nagrinėja

prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, vienam teisėjui perdavė šią bylą nagrinėjanti šio teismo teisėjų kolegija, todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikė tik šis vienas teisėjas.

- 91 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paaiškina, kad klausimas, ar pagal Vokietijos teisę vienas teisėjas turi teisę pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, yra kontroversiškas. Konkrečiai kalbant, iš *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) jurisprudencijos matyti, kad vienas teisėjas, savo iniciatyva pateikdamas prašymą priimti prejudicinį sprendimą, pažeidžia pagal įstatymą įsteigto teismo principą, nes privalo perduoti bylą nagrinėti kompetentingai teisėjų kolegijai, kad ši išspręstų bylą.
- 92 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad pagal SESV 267 straipsnio antrą pastraipą draudžiama tokia pareiga perduoti bylą kompetentingai teisėjų kolegijai. Nors Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad vieno teisėjo pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra priimtinas Sąjungos teisės požiūriu, neatsižvelgiant į tai, ar buvo laikytasi nacionalinės proceso teisės normų, jis paliko neatsakytą klausimą, ar nacionalinės teisės nuostata, kuria ribojama vieno teisėjo galimybė pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, turėtų būti netaikoma.
- 93 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad šis klausimas svarbus siekiant išspręsti jo nagrinėjamą bylą, nes lygiagrečiai nagrinėjant bylas, kuriose vienas teisėjas kreipėsi į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą, atsakovai, remdamiesi minėtais *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) argumentais, ginčijo nutartis dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą arba paprašė nušalinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą dėl šališkumo, ir tokia situacija gali pasikartoti šioje byloje.
- 94 Šiomis aplinkybėmis *Landgericht Ravensburg* (Ravensburgo apygardos teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Dėl EGBGB 247 straipsnio 6 dalies 2 punkto trečiame sakinyje ir 12 dalies 1 punkto trečiame sakinyje įtvirtintos teisėtumo prezumpcijos:
- a) ar tiek, kiek šiose nuostatose nurodyta, kad Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalies p punkto reikalavimams prieštaraujančios sutarties sąlygos atitinka EGBGB 247 straipsnio 6 dalies 2 punkto pirmo ir antro sakinių reikalavimus ir EGBGB 247 straipsnio 12 dalies 1 punkto antro sakinio 2 punkto b papunktyje nustatytus reikalavimus, EGBGB 247 straipsnio 6 dalies 2 punkto trečias sakinyje ir 12 dalies 1 punkto trečias sakinyje yra nesuderinami su Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalies p punkto ir 14 straipsnio 1 dalies reikalavimais?
- Jeigu taip:
- b) ar iš Sąjungos teisės, visų pirma iš Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalies p punkto ir 14 straipsnio 1 dalies, išplaukia, kad EGBGB 247 straipsnio 6 dalies 2 punkto trečias sakinyje ir 12 dalies 1 punkto trečias sakinyje negali būti taikomi tiek, kiek juose Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalies p punkto reikalavimams prieštaraujančios sutarties sąlygos pripažįstamos atitinkančiomis EGBGB 247 straipsnio 6 dalies 2 punkto pirmo ir antro sakinių reikalavimus bei EGBGB 247 straipsnio 12 dalies 1 punkto antro sakinio 2 punkto b papunktyje nustatytus reikalavimus?

Neatsižvelgiant į atsakymus į pirmojo klausimo a–b punktus:

2. Dėl privalomos informacijos pagal Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalį:

[antrojo klausimo a punktas buvo atsiimtas].

b) dėl Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalies r punkto:

aa) ar ši nuostata turi būti aiškinama taip, kad kredito sutartyje pateikiama informacija apie išankstinio paskolos grąžinimo atveju mokėtiną kompensaciją turi būti tokia tiksli, kad vartotojas galėtų bent apytikriai apskaičiuoti kompensacijos, kurią privalės sumokėti nutraukdamas sutartį anksčiau nustatyto termino, dydį?

(jeigu į pirma pateiktą klausimą būtų atsakyta teigiamai)

bb) ar Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalies r punktui ir 14 straipsnio 1 dalies antram sakiniui prieštarauja nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią, nepateikus visos informacijos pagal šios direktyvos 10 straipsnio 2 dalies r punktą, sutarties atsisakymo laikotarpis vis tiek prasideda nuo sutarties sudarymo momento, o kredito davėjas tik netenka teisės į kompensaciją kredito išankstinio grąžinimo atveju?

c) Ar Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalies l punktas turi būti aiškinamas taip, kad turi būti nurodyta sudarant kredito sutartį galiojanti, absoliučiu skaičiumi išreikšta palūkanų už pavėluotus mokėjimus norma ar bent galiojanti orientacinė palūkanų norma (šiuo atveju – bazinė palūkanų norma pagal BGB 247 straipsnį), kuria remiantis, pridėjus tam tikrą palūkanų normą (šiuo atveju – penkis procentinius punktus pagal BGB 288 straipsnio 1 dalies antrą sakinį), apskaičiuojama galiojanti palūkanų už pavėluotus mokėjimus norma, išreikšta absoliučiu skaičiumi, ir ar vartotojas turi būti informuotas apie orientacinę palūkanų normą (bazinę palūkanų normą) ir apie tai, kad ji yra kintama?

d) Ar Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalies t punktas turi būti aiškinamas taip, kad kredito sutarties tekste turi būti nurodyti pagrindiniai formalūs neteisminio apskundimo ir (arba) žalos atlyginimo mechanizmo reikalavimai?

Jeigu bent į vieną iš antrojo klausimo a–d punktų būtų atsakyta teigiamai:

e) ar Direktyvos [2008/48] 14 straipsnio 1 dalies antro sakinio b punktas turi būti aiškinamas taip, kad sutarties atsisakymo laikotarpis prasideda tik tuomet, kai buvo pateikta visa ir teisinga informacija, numatyta Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalyje?

Jeigu ne:

f) kokie pagrindiniai kriterijai lemia, kad sutarties atsisakymo laikotarpis prasideda, nepaisant to, kad nebuvo pateikta visa informacija arba buvo pateikta neteisinga informacija?

Jeigu į pirmojo klausimo a punktą ir (arba) bent vieną iš antrojo klausimo a–d punktų būtų atsakyta teigiamai:

3. Dėl Direktyvos [2008/48] 14 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje numatytos teisės atsisakyti sutarties netekimo:

a) ar gali būti prarasta Direktyvos [2008/48] 14 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje numatyta teisė atsisakyti sutarties?

Jeigu taip:

b) ar netekimas – tai teisės atsisakyti sutarties apribojimas laiko atžvilgiu, kuris turi būti nustatytas parlamento priimtame įstatyme?

Jeigu ne:

- c) ar teisės netekimas subjektyviu požiūriu siejamas su tuo, kad vartotojas žinojo apie savo tebeturimą teisę atsisakyti sutarties, arba bent jau su tuo, kad jis apie ją nežinojo dėl didelio savo paties aplaidumo?

Jeigu ne:

- d) ar galimybė kreditoriui Direktyvos [2008/48] 14 straipsnio 1 dalies antro sakinio b punkte nurodytą informaciją vartotojui pateikti vėliau, taip inicijuojant sutarties atsisakymo laikotarpio pradžią, reiškia, kad negalima taikyti taisyklių, reglamentuojančių teisės atsisakyti sutarties netekimą, pagal sąžiningumo principą?

Jeigu ne:

- e) ar tai suderinama su įtvirtintais tarptautinės teisės principais, kurių Vokietijos teismas privalo laikytis pagal Pagrindinį įstatymą?

Jeigu taip:

- f) kaip teisę taikantis Vokietijos subjektas turėtų išspręsti privalomų tarptautinės teisės reikalavimų ir Teisingumo Teismo reikalavimų koliziją?

4. Dėl prielaidos, kad vartotojo turima Direktyvos [2008/48] 14 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje nustatyta teisė atsisakyti sutarties piktnaudžiaujama:

- a) ar naudojantis Direktyvos [2008/48] 14 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje nustatyta teisė atsisakyti sutarties gali būti ja piktnaudžiaujama?

Jeigu taip:

- b) ar prielaida, kad teisė atsisakyti sutarties piktnaudžiaujama, yra teisės atsisakyti sutarties ribojimas, kuris turi būti nustatytas parlamento priimtame įstatyme?

Jeigu ne:

- c) ar daryti prielaidą dėl piktnaudžiavimo teise atsisakyti sutarties (subjektyviu požiūriu) galima tik tuomet, kai vartotojas žinojo apie savo tebeturimą teisę atsisakyti sutarties arba bent jau kai nežinojo apie ją dėl didelio savo paties aplaidumo?

Jeigu ne:

- d) ar kreditoriaus galimybė vėliau pateikti vartotojui informaciją, reikalaujamą pagal Direktyvos [2008/48] 14 straipsnio 1 dalies antro sakinio b punktą, ir taip inicijuoti sutarties atsisakymo laikotarpio pradžią reiškia, kad negalima daryti prielaidos dėl piktnaudžiavimo teise atsisakyti sutarties pagal sąžiningumo principą?

Jeigu ne:

- e) ar tai suderinama su įtvirtintais tarptautinės teisės principais, kurių Vokietijos teismas privalo laikytis pagal Pagrindinį įstatymą?

Jeigu taip:

- f) kaip teisę taikantis Vokietijos subjektas turėtų išspręsti privalomų tarptautinės teisės reikalavimų ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo reikalavimų koliziją?

5. Nepaisant to, kaip bus atsakyta į pirma pateiktus klausimus:
- a) ar su Sąjungos teise, pirmiausia su teise atsisakyti sutarties pagal Direktyvos [2008/48] 14 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį, suderinama tai, kad pagal nacionalinę teisę sudarytos kredito sutarties, susietos su pirkimo-pardavimo sutartimi, atveju, kai vartotojas veiksmingai pasinaudoja teise atsisakyti sutarties pagal Direktyvos [2008/48] 14 straipsnio 1 dalį:
 - aa) vartotojo reikalavimas, kad kredito davėjas grąžintų sumokėtas paskolos įmokas, tampa vykdytinas tik tuomet, kai jis kredito davėjui perdavė įsigytą daiktą arba pateikė įrodymą, kad išsiuntė daiktą kredito davėjui?
 - bb) vartotojo ieškinys dėl jo sumokėtų paskolos įmokų grąžinimo po to, kai įsigytas daiktas buvo grąžintas, atmestinas kaip nepagrįstas, jei kredito davėjas nepavėlavo priimti įsigyto daikto?
- Jeigu ne:
- b) ar remiantis Sąjungos teise galima daryti išvadą, kad a punkto aa papunktyje ir (arba) bb papunktyje nurodytos nacionalinės teisės nuostatos yra netaikytinos?

Nepaisant to, kaip bus atsakyta į pirmesnius pirmąjį–penktąjį klausimus:

6. Ar Civilinio proceso kodekso 348a straipsnio 2 dalies 1 punktą, kiek jis susijęs ir su nutarčių dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimu pagal SESV 267 straipsnio antrą pastraipą, yra nesuderinamas su nacionalinių teismų teise teikti prašymus priimti prejudicinį sprendimą pagal SESV 267 straipsnio antrą pastraipą, todėl neturi būti taikomas priimant nutartis dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą?“

Byla C-232/21

- 95 Pagal atitinkamai 2017 m. birželio 30 d., 2017 m. kovo 28 d., 2019 m. sausio 26 d. ir 2012 m. sausio 31 d. pateiktus prašymus CR, taip pat AY, ML ir BQ atitinkamai su *Volkswagen Bank* ir *Audi Bank* bylose, kurias nagrinėja prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, sudarė paskolos sutartis, skirtas naudotiems lengviesiems automobiliams įsigyti asmeniniam naudojimui. Paskolos sutarčių gryniosios sumos atitinkamai buvo 21 418,66 EUR, 28 671,25 EUR, 18 972,74 EUR ir 30 208,10 EUR.
- 96 Rengdami ir sudarydami paskolos sutartis automobilių pardavėjai, iš kurių įsigytos transporto priemonės, veikė kaip *Volkswagen Bank* ir *Audi Bank* kredito tarpininkai. Nagrinėjamose sutartyse buvo numatyta grąžinti paskolas mokant mėnesines įmokas, o atitinkamų paskolų suma padidinama suma, susijusia su draudimu mirties, neįgalumo ar nedarbo atvejais. Sutartyse taip pat buvo numatytas galutinis tam tikros sumos sumokėjimas ir kai kuriais atvejais – vartotojo pradinio įnašo sumokėjimas.
- 97 CR, AY, ML ir BQ atsisakė paskolos sutarties atitinkamai 2019 m. kovo 31 d., 2019 m. birželio 13 d., 2019 m. rugsėjo 16 d. ir 2020 m. rugsėjo 20 d. Kaip matyti iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, pirmieji trys vartotojai pasiūlė *Volkswagen Bank* ir *Audi Bank* grąžinti transporto priemonę, prireikus jų buveinėje, mainais už atliktų mokėjimų grąžinimą. Kalbant apie BQ, pažymėtina, kad sutarties atsisakymo dieną jis, kitaip nei kiti trys vartotojai, jau buvo grąžinęs visą gautą paskolą. Jis taip pat pirmiausia reikalavo, kad perdavus nuosavybę ir transporto priemonę būtų grąžintos pervestos mėnesinės įmokos.

- 98 Šie keturi vartotojai mano, kad jų atsisakymas galioja, nes Vokietijos teisėje numatytas 14 dienų atsisakymo terminas neprasidėjo. Jiems nebuvo tinkamai pateikta informacija apie teisę atsisakyti sutarties ir kita privaloma informacija.
- 99 *Volkswagen Bank* ir *Audi Bank* mano, kad tinkamai pateikė visą būtiną informaciją, naudodami teisės aktuose numatytą pavyzdinę sąlygą. Dviejose iš bylų, kurias nagrinėja prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, šie bankai papildomai remiasi teisės netekimu ir atitinkamų vartotojų piktnaudžiavimu teise, nes jie pagrįstai rėmėsi tuo, kad vartotojai nebesinaudos teise atsisakyti sutarties po to, kai pradėjo faktiškai naudotis transporto priemonėmis ir reguliariai mokėjo mėnesines įmokas, mokėtinas pagal paskolos sutartis. Kitose dviejose prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamose bylose *Volkswagen Bank* ir *Audi Bank* teigia, kad nevelavo priimti transporto priemonės, kaip tai suprantama pagal BGB 293 straipsnį, nes atitinkami vartotojai jiems faktiškai nepasiūlė jų priimti, kaip tai suprantama pagal BGB 294 straipsnį.
- 100 Labai panašiomis faktinėmis ir teisinėmis aplinkybėmis kaip ir byloje C-47/21, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pateikia beveik tokius pačius klausimus kaip ir šioje byloje ir nurodo iš esmės tokius pačius motyvus, kokie nurodyti šio sprendimo 80–93 punktuose.
- 101 Dėl klausimų, susijusių su teisės netekimu ir piktnaudžiavimu teise prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslina, kad pagal *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) jurisprudenciją šiuos prieštaravimus visų pirma turėtų būti galima pateikti dėl sutarčių, kurias šalys jau yra visiškai įvykdžiusios.
- 102 Šiomis aplinkybėmis *Landgericht Ravensburg* (Ravensburgo apygardos teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Dėl EGBGB 247 straipsnio 6 dalies 2 punkto trečiame sakinyje ir 12 dalies 1 punkto trečiame sakinyje įtvirtintos prezumpcijos:
- a) ar tiek, kiek šiose nuostatose nurodyta, kad Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalies p punkto reikalavimams prieštaraujančios sutarties sąlygos atitinka EGBGB 247 straipsnio 6 dalies 2 punkto pirmo ir antro sakinių reikalavimus ir EGBGB 247 straipsnio 12 dalies 1 punkto antro sakinio 2 punkto b papunktyje nustatytus reikalavimus, EGBGB 247 straipsnio 6 dalies 2 punkto trečias sakinyje ir 12 dalies 1 punkto trečias sakinyje yra nesuderinami su Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalies p punkto ir 14 straipsnio 1 dalies reikalavimais?
- Jeigu taip:
- b) ar iš Sąjungos teisės, visų pirma iš Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalies p punkto ir 14 straipsnio 1 dalies, išplaukia, kad EGBGB 247 straipsnio 6 dalies 2 punkto trečias sakinyje ir 12 dalies 1 punkto trečias sakinyje negali būti taikomi tiek, kiek juose Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalies p punkto reikalavimams prieštaraujančios sutarties sąlygos pripažįstamos atitinkančiomis EGBGB 247 straipsnio 6 dalies 2 punkto pirmo ir antro sakinių reikalavimus bei EGBGB 247 straipsnio 12 dalies 1 punkto antro sakinio 2 punkto b papunktyje nustatytus reikalavimus?
- Neatsižvelgiant į atsakymus į pirmojo klausimo a ir b punktus:

2. Dėl privalomos informacijos pagal Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalį:
- a) ar Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalies p punktas turi būti aiškinamas taip, kad kredito sutartyje nurodytina palūkanų suma, mokama už dieną, turi būti apskaičiuojama atsižvelgiant į sutartyje nurodytą sutartą kredito palūkanų normą?
 - b) dėl Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalies r punkto:
 - aa) ar ši nuostata turi būti aiškinama taip, kad kredito sutartyje pateikiama informacija apie išankstinio paskolos grąžinimo atveju mokėtiną kompensaciją turi būti tokia tiksli, kad vartotojas galėtų bent apytikriai apskaičiuoti kompensacijos, kurią privalės sumokėti nutraukdamas sutartį anksčiau nustatyto termino, dydį?

(jeigu į šio klausimo aa papunktį būtų atsakyta teigiamai)
 - bb) ar Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalies r punktui ir 14 straipsnio 1 dalies antram sakiniui prieštarauja nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią, nepateikus visos informacijos pagal [Direktyvos 2008/48] 10 straipsnio 2 dalies r punktą, sutarties atsisakymo laikotarpis vis tiek prasideda nuo sutarties sudarymo momento, o kredito davėjas tik netenka teisės į kompensaciją kredito išankstinio grąžinimo atveju?

Jeigu bent į vieną iš antrojo klausimo a arba b punktų būtų atsakyta teigiamai:

- c) ar Direktyvos [2008/48] 14 straipsnio 1 dalies antro sakinio b punktas turi būti aiškinamas taip, kad sutarties atsisakymo laikotarpis prasideda tik tuomet, kai buvo pateikta visa ir teisinga informacija, numatyta Direktyvos [2008/48] 10 straipsnio 2 dalyje?

Jeigu ne:

- d) kokie pagrindiniai kriterijai lemia, kad sutarties atsisakymo laikotarpis prasideda, nepaisant to, kad nebuvo pateikta visa informacija arba buvo pateikta neteisinga informacija?

Jeigu į pirmojo klausimo a punktą ir (arba) antrojo klausimo a arba b punktą būtų atsakyta teigiamai:

3. Dėl Direktyvos [2008/48] 14 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje nustatytos teisės atsisakyti sutarties netekimo:
- a) ar gali būti prarasta Direktyvos [2008/48] 14 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje nustatyta teisė atsisakyti sutarties?

Jeigu taip:

- b) ar netekimas – tai teisės atsisakyti sutarties apribojimas laiko atžvilgiu, kuris turi būti nustatytas parlamento priimtame įstatyme?

Jeigu ne:

- c) ar teisės netekimas subjektyviu požiūriu priklauso nuo to, kad vartotojas žinojo apie savo tebeturimą teisę atsisakyti sutarties, arba bent jau nuo to, kad jis apie ją nežinojo dėl didelio savo paties aplaidumo? <...> Ar tai taikoma ir pasibaigusių sutarčių atveju?

Jeigu ne:

- d) ar galimybė kreditoriui Direktyvos [2008/48] 14 straipsnio 1 dalies antro sakinio b punkte nurodytą informaciją vartotojui pateikti vėliau, taip inicijuojant sutarties atsisakymo laikotarpio pradžią, reiškia, kad negalima taikyti taisyklių, reglamentuojančių teisės atsisakyti sutarties netekimą, pagal sąžiningumo principą? <...> Ar tai taikoma ir pasibaigusių sutarčių atveju?

Jeigu ne:

- e) ar tai suderinama su įtvirtintais tarptautinės teisės principais, kurių Vokietijos teismas privalo laikytis pagal Pagrindinį įstatymą?

Jeigu taip:

- f) kaip teisę taikantis Vokietijos subjektas turėtų išspręsti privalomų tarptautinės teisės reikalavimų ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo reikalavimų koliziją?

4. Dėl prielaidos, kad vartotojo turima Direktyvos [2008/48] 14 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje nustatyta teisė atsisakyti sutarties piktnaudžiaujama:

- a) ar naudojantis Direktyvos [2008/48] 14 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje nustatyta teisė atsisakyti sutarties gali būti ja piktnaudžiaujama?

Jeigu taip:

- b) ar prielaida, kad teisė atsisakyti sutarties piktnaudžiaujama, yra teisės atsisakyti sutarties ribojimas, kuris turi būti nustatytas parlamento priimtame įstatyme?

Jeigu ne:

- c) ar daryti prielaidą dėl piktnaudžiavimo teise atsisakyti sutarties (subjektyviu požiūriu) galima tik tuomet, kai vartotojas žinojo apie savo tebeturimą teisę atsisakyti sutarties arba bent jau kai nežinojo apie ją dėl didelio savo paties aplaidumo? Ar tai taikoma ir pasibaigusių sutarčių atveju?

Jeigu ne:

- d) ar kreditoriaus galimybė vėliau pateikti vartotojui informaciją, reikalaujamą pagal Direktyvos [2008/48] 14 straipsnio 1 dalies antro sakinio b punktą, ir taip inicijuoti sutarties atsisakymo laikotarpio pradžią reiškia, kad negalima daryti prielaidos dėl piktnaudžiavimo teise atsisakyti sutarties pagal sąžiningumo principą? Ar tai taikoma ir pasibaigusių sutarčių atveju?

Jeigu ne:

- e) ar tai suderinama su įtvirtintais tarptautinės teisės principais, kurių Vokietijos teismas privalo laikytis pagal Pagrindinį įstatymą?

Jeigu taip:

- f) kaip teisę taikantis Vokietijos subjektas turėtų išspręsti privalomų tarptautinės teisės reikalavimų ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo reikalavimų koliziją?

5. Neatsižvelgiant į tai, kaip bus atsakyta į pirmesnius pirmąjį–ketvirtąjį klausimus:

- a) ar su Sąjungos teise suderinama tai, kad pagal nacionalinę teisę sudarytos kredito sutarties, susietos su pirkimo-pardavimo sutartimi, atveju, kai vartotojas veiksmingai pasinaudoja teise atsisakyti sutarties pagal Direktyvos [2008/48] 14 straipsnio 1 dalį:

aa) vartotojo reikalavimas, kad kredito davėjas grąžintų sumokėtas paskolos įmokas, tampa vykdytinas tik tuomet, kai jis kredito davėjui perdavė įsigytą daiktą arba pateikė įrodymą, kad išsiuntė daiktą kredito davėjui?

bb) vartotojo ieškinys dėl jo sumokėtų paskolos įmokų grąžinimo po to, kai įsigytas daiktas buvo grąžintas, atmestinas kaip nepagrįstas, jei kredito davėjas nepavėlavo priimti įsigyto daikto?

Jeigu ne:

- b) ar remiantis Sąjungos teise galima daryti išvadą, kad a punkto aa papunktyje ir (arba) bb papunktyje nurodytos nacionalinės teisės nuostatos yra netaikytinos?

Nepaisant to, kaip bus atsakyta į pirmesnius pirmąjį–penktąjį klausimus:

6. Ar [Civilinio proceso kodekso] 348a straipsnio 2 dalies 1 punktas, kiek jis susijęs ir su nutarčių dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimu pagal SESV 267 straipsnio antrą pastraipą, yra nesuderinamas su nacionalinių teismų teise teikti prašymus priimti prejudicinį sprendimą pagal SESV 267 straipsnio antrą pastraipą, todėl neturi būti taikomas priimant nutartis dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą?“

Procesas Teisingumo Teisme

- 103 2021 m. balandžio 22 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu bylos C-38/21 ir C-47/21 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma rašytinė ir žodinė proceso dalys ir priimtas sprendimas. 2022 m. gegužės 31 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu byla C-232/21 buvo prijungta prie minėtų bylų, kad būtų bendrai vykdoma žodinė proceso dalis ir priimtas sprendimas.
- 104 2021 m. rugpjūčio 3 d. elektroniniame laiške prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas informavo Teisingumo Teismą, kad vienoje iš dviejų pagrindinių bylų – C-47/21 – buvo pasiektas draugiškas ginčo sprendimas, todėl jis atsisako 2 klausimo a punkto byloje C-47/21, bet palieka joje visus kitus klausimus.
- 105 2021 m. rugpjūčio 24 d. papildžius prašymą priimti prejudicinį sprendimą byloje C-38/21, buvo atnaujinta rašytinė proceso dalis sujungtose bylose C-38/21 ir C-47/21.
- 106 Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 16 straipsnio trečią pastraipą Vokietijos vyriausybė paprašė, kad šios bylos būtų nagrinėjamos didžiojoje kolegijoje, ir Teisingumo Teismas tam pritarė 2022 m. gegužės 31 d.

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl priimtimumo

- 107 *BMW Bank, C. Bank, Volkswagen Bank ir Audi Bank*, Vokietijos vyriausybė ir Europos Komisija abejoja dėl kai kurių trijose bylose pateiktų prejudicinių klausimų priimtimumo.

Dėl pirmojo-ketvirtojo klausimų ir šeštojo klausimo byloje C-38/21

- 108 *BMW Bank* teigia, kad pirmasis-ketvirtasis klausimai byloje C-38/21 yra nepriimtini, nes akivaizdu, jog pagrindinėje byloje nagrinėjamos faktinėms aplinkybėms netaikoma šiuose klausimuose nurodyta Direktyva 2008/48. Pagal šią direktyvą į jos taikymo sritį nepatenka išperkamosios nuomos sutartys, kuriose nenustatyta pareigos pirkti turtą, kuris yra išperkamosios nuomos objektas. Be to, šeštasis klausimas byloje C-38/21, pateiktas tuo atveju, jeigu tokia išperkamosios nuomos sutartis, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, turėtų būti kvalifikuojama kaip finansinių paslaugų sutartis, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2011/83, yra nepriimtinas, nes finansinių paslaugų sutartys aiškiai nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį.

- 109 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją, Teisingumo Teismui ir nacionaliniams teismams bendradarbiaujant, kaip numatyta SESV 267 straipsnyje, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes turi įvertinti, ar jo sprendimui priimti būtinas prejudicinis sprendimas, ir Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl iš principo Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą tuo atveju, kai pateikiami klausimai susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu (2023 m. kovo 21 d. Sprendimo *Mercedes-Benz Group (Transporto priemonių, kuriose įrengtas valdiklis, gamintojų atsakomybė)*, C-100/21, EU:C:2023:229, 52 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 110 Tuo remiantis reikia daryti išvadą, kad klausimams dėl Sąjungos teisės taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prejudicinio klausimo, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, būtinas tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (2023 m. kovo 21 d. Sprendimo *Mercedes-Benz Group (Transporto priemonių, kuriose įrengtas valdiklis, gamintojų atsakomybė)*, C-100/21, EU:C:2023:229, 53 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 111 Nagrinėjamu atveju reikia pažymėti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikė Teisingumo Teismui dviem etapais, t. y. pirma, 2020 m. gruodžio 30 d., šiuo tikslu pateikdamas pirmąjį–ketvirtąjį klausimus, ir vėliau – 2021 m. rugpjūčio 24 d., pateikdamas kitus keturis klausimus. Papildydamas savo pradinį prašymą priimti prejudicinį sprendimą šis teismas patikslino, kad jam kyla klausimas, ar, kaip matyti iš penktojo klausimo, Direktyva 2008/48 siekiama reglamentuoti tokią išperkamosios nuomos sutartį, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje. Jis taip pat nurodė, kokiais atvejais, atsižvelgdamas į Teisingumo Teismo pateiktiną atsakymą šiuo klausimu, jis manytų, kad vis dar svarbu atsakyti į pirmuosius keturis klausimus, pateiktus 2020 m. gruodžio 30 d.
- 112 Be to, nors tiesa, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šeštąjį klausimą byloje C-38/21 susiejo su tuo, kad atsakant į penktąjį klausimą toje byloje būtų konstatuota, jog tokia išperkamosios nuomos sutartis, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, gali būti laikoma finansinių paslaugų sutartimi, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2011/83, šio šeštojo klausimo svarba arba nehipotetinis pobūdis, taigi ir priimtinumai, gali būti vertinami tik atsižvelgiant į Teisingumo Teismo pateiktiną atsakymą į penktąjį klausimą.
- 113 Šiomis aplinkybėmis pirmasis–ketvirtasis klausimai byloje C-38/21 ir šeštasis klausimas šioje byloje šiuo etapu negali būti laikomi hipotetiniais, nes atsakymo į juos būtinumas ir naudingumas priklauso nuo atsakymo į penktąjį klausimą toje byloje.
- 114 Bet kuriuo atveju reikia priminti, kad, kai, kaip nagrinėjamu atveju, nėra akivaizdu, jog Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku, prieštaravimas, grindžiamas šios nuostatos netaikymu pagrindinei bylai, susijęs ne su prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtumu, o su klausimų esme (2023 m. liepos 24 d. Sprendimo *Lin*, C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, 66 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

Dėl bylose C-38/21, C-47/21 ir C-232/21 pateikto trečiojo klausimo e ir f punktų ir ketvirtojo klausimo e ir f punktų

- 115 Trečiojo klausimo e ir f punktais ir ketvirtojo klausimo e ir f punktais bylose C-38/21, C-47/21 ir C-232/21 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti santykį tarp Direktyvos 2008/48 14 straipsnyje numatytos teisės atsisakyti sutarties ir tarptautinės paprotinės teisės normų dėl teisės praradimo ir piktnaudžiavimo teise.
- 116 *C. Bank, Volkswagen Bank, Audi Bank* ir Vokietijos vyriausybė abejoja dėl šių klausimų priimtumo.
- 117 Šiuo klausimu reikia priminti, jog tam, kad Teisingumo Teismas galėtų pateikti nacionaliniam teismui naudingą Sąjungos teisės išaiškinimą, pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnio c punktą reikalaujama, kad prašyme priimti prejudicinį sprendimą būtų išdėstytos priežastys, paskatinusios prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą kelti klausimą dėl tam tikrų Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimo ar galiojimo, ir jo nustatytas ryšys tarp šių nuostatų ir pagrindinėje byloje taikomų nacionalinės teisės aktų.
- 118 Nagrinėjamu atveju pagal suformuotą jurisprudenciją Sąjunga savo kompetenciją turi įgyvendinti laikydama visos tarptautinės teisės, įskaitant ne tik ją saistančių tarptautinių sutarčių nuostatas, bet ir bendrosios paprotinės tarptautinės teisės normas ir principus (2020 m. spalio 6 d. Sprendimo *Komisija / Vengrija (Aukštasis mokslas)*, C-66/18, EU:C:2020:792, 87 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 119 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas tik nurodo, kad pagal bendruosius tarptautinės viešosios teisės principus, kurie pagal Pagrindinio įstatymo 25 straipsnio 2 dalį yra privalomi Vokietijos teismui ir apima teisės praradimo bei sąžiningumo principus, vartotojo teisė atsisakyti sutarties galėtų būti laikoma prarasta arba jos įgyvendinimas galėtų būti laikomas nesąžiningu tik tuo atveju, kai vartotojas žino arba dėl savo didelio aplaidumo nežino, kad turi tokią teisę.
- 120 Tai darydamas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pakankamai neįrodė, kiek tarptautinės paprotinės teisės normos dėl teisės praradimo ir piktnaudžiavimo teise galėtų prieštarauti Sąjungos teisei kilus ginčams tarp privačių asmenų dėl Direktyvos 2008/48 14 straipsnyje numatytos teisės atsisakyti sutarties.
- 121 Šiomis aplinkybėmis trečiojo klausimo e ir f punktai ir ketvirtojo klausimo e ir f punktai bylose C-38/21, C-47/21 ir C-232/21 neatitinka Procedūros reglamento 94 straipsnio c punkto reikalavimų, todėl yra nepriimtini.

Dėl šeštojo klausimo, pateikto bylose C-47/21 ir C-232/21

- 122 Šeštuoju klausimu bylose C-47/21 ir C-232/21 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar SESV 267 straipsnio antra pastraipa turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias vienas teisėjas, be kita ko, dėl jo nagrinėjamos bylos esminės reikšmės, privalo perduoti šią bylą iš trijų teisėjų sudarytai civilinių bylų kolegijai ir atsisakyti šioje byloje pats pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

- 123 *C. Bank, Volkswagen Bank ir Audi Bank*, Vokietijos vyriausybė ir Komisija mano, kad šie klausimai nepriimtini iš esmės dėl to, kad atsakymas į juos nėra būtinas siekiant priimti sprendimą pagrindinėse bylose.
- 124 Nagrinėjamu atveju, atsižvelgiant į šio sprendimo 109 ir 110 punktuose primintą jurisprudenciją, reikia konstatuoti, kad šeštasis klausimas byloje C-47/21 ir C-232/21 susijęs su SESV 267 straipsnio antros pastraipos išaiškinimu, tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepaaiškino, kodėl šios nuostatos išaiškinimas būtinas, kad jis galėtų išspręsti jo nagrinėjamas bylas. Jis tik nurodė, kad vieno teisėjo kompetencija pateikti Teisingumo Teismui prašymus priimti prejudicinį sprendimą gali būti ginčijama, ir šiuo klausimu paminėjo procesus kitose bylose nei tos, kuriose prašoma priimti šiuos prašymus priimti prejudicinį sprendimą ir kuriose buvo ginčijamos vieno teisėjo priimtose nutartys dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą arba buvo prašoma nušalinti vieną teisėją dėl šališkumo. Vis dėlto jis nepatikslina, kokią įtaką toks ginčijimas turėtų nutartims dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą ar prireikus sprendimams, kuriais užbaigiamas procesas. Konkrečiai kalbant, iš nutarčių dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nematyti, kad dėl jų šiuo proceso etapu buvo pateiktas skundas, kuriame būtų teigiama, kad jose yra trūkumų, nes jas priėmė vienas teisėjas.
- 125 Šiomis aplinkybėmis šeštasis klausimas byloje C-47/21 ir byloje C-232/21 yra nepriimtinas, nes jis hipotetinis.

Dėl esmės

Dėl penktojo klausimo byloje C-38/21

- 126 Penktuoju klausimu byloje C-38/21, kurį reikia nagrinėti pirmiausia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar automobilio išperkamosios nuomos sutartis, kurioje numatyta, kad vartotojas neprivalo nusipirkti transporto priemonės pasibaigus sutarties galiojimui, patenka į Direktyvos 2008/48, Direktyvos 2002/65 ar Direktyvos 2011/83 taikymo sritį.
- 127 Pirmiausia reikia priminti, kad nors tik prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nagrinėdamas jam pateiktą ginčą, turi priimti sprendimą dėl nagrinėjamos sutarties kvalifikavimo, atsižvelgdamas į pagrindinės bylos aplinkybes, Teisingumo Teismas, remdamasis minėtų direktyvų nuostatomis, gali nurodyti kriterijus, kuriuos nacionalinis teismas šiuo tikslu turi taikyti (šiuo klausimu žr. 2015 m. gruodžio 3 d. Sprendimo *Banif Plus Bank*, C-312/14, EU:C:2015:794, 51 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 128 Be to, niekas netrukdo nacionaliniam teismui prašyti Teisingumo Teismo priimti sprendimą dėl tokio kvalifikavimo, tačiau turint omenyje, kad, atsižvelgdamas į visą nacionalinio teismo turimą bylos medžiagą, nacionalinis teismas nustato ir įvertina šiam kvalifikavimui būtinas faktines aplinkybes (šiuo klausimu žr. 2015 m. gruodžio 3 d. Sprendimo *Banif Plus Bank*, C-312/14, EU:C:2015:794, 52 punktą).
- 129 Nagrinėjamu atveju iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad, kaip nurodyta šio sprendimo 49 punkte, pagrindinėje byloje nagrinėjamoje sutartyje numatyta, jog paskola suteikiama VK tam, kad jis, neviršydamas leistinos ridos, 24 mėnesius galėtų nuomotis motorinę transporto priemonę, kurią *BMW Bank* įsigijo pagal VK pateiktas specifikacijas, ir kad ši transporto priemonė lieka šio banko nuosavybė. Sutarties galiojimo laikotarpiu vartotojui tenka

- transporto priemonės praradimo, žalos ir kito nusidėvėjimo rizika ir dėl to jis turi apsidrausti nuo bet kokios rizikos. Vartotojui taip pat nustatyta pareiga prieš trečiuosius asmenis, be kita ko, pardavėją ir gamintoją, remtis teisėmis, susijusiomis su garantija ir trūkumais. Nei pačioje sutartyje, nei jokiaje atskiroje sutartyje šiam vartotojui nenustatyta pareigos pirkti transporto priemonę. Be to, pasibaigus sutarties galiojimui vartotojas neprisiima jokios likutinės vertės garantijos ir privalo kompensuoti transporto priemonės vertės praradimą tik tuo atveju, jei grąžinant transporto priemonę nustatoma, kad jos būklė neatitinka jos amžiaus arba kad buvo viršyta maksimali sutarta rida.
- 130 Dėl Direktyvos 2008/48 taikymo srities reikia priminti, kad pagal šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalį ji taikoma kredito sutartims, išskyrus jos 2 straipsnio 2 dalyje numatytas išimtis.
- 131 Pagal Direktyvos 2008/48 2 straipsnio 2 dalies d punktą ji netaikoma nuomos ar [finansinės] nuomos sutartims, kai nei pačioje sutartyje, nei atskiroje sutartyje nenustatyta pareigos įsigyti sutarties objektą; laikoma, kad tokia pareiga yra, jeigu kreditorius vienašališkai taip nusprendžia.
- 132 Šiomis aplinkybėmis reikia nustatyti, ar tokia išperkamosios nuomos sutartis, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, patenka į šioje nuostatoje nurodytą sąvoką „[finansinės] nuomos sutartis“, turint omenyje, kad nei šioje, nei jokiaje kitoje Direktyvos 2008/48 nuostatoje ši sąvoka neapibrėžta ir nedaroma nuorodos į nacionalinę teisę.
- 133 Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją iš vienodo Sąjungos teisės taikymo ir lygybės principo reikalavimų matyti, kad, kai Sąjungos teisės nuostatoje aiškiai nedaroma nuorodos į valstybių narių teisę, norint nustatyti šios nuostatos prasmę ir apimtį, jos reikšmė visoje Sąjungoje paprastai turi būti aiškinama savarankiškai ir vienodai, atsižvelgiant į nuostatos, kurioje ši sąvoka vartojama, kontekstą ir tikslą (2020 m. birželio 18 d. Sprendimo *Sparkasse Südholstein*, C-639/18, EU:C:2020:477, 24 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 134 Bendrinėje teisinėje kalboje sąvoka „[finansinės] nuomos sutartis“ apima sutartį, pagal kurią viena šalis suteikia kitai šaliai paskolą jai priklausančio turto nuomos tikslais, o kita šalis pasibaigus sutarčiai gali šį turtą grąžinti arba įsigyti, turint omenyje, kad daugiausia naudos ir rizikos, susijusios su teisėta nuosavybe, per visą sutarties galiojimo laikotarpį perduodama tai kitai šaliai (pagal analogiją žr. 2012 m. vasario 16 d. Sprendimo *Eon Aset Menidjunt*, C-118/11, EU:C:2012:97, 37 ir 38 punktus).
- 135 Nagrinėjamu atveju iš pagrindinėje byloje nagrinėjamos išperkamosios nuomos sutarties apibūdinimo, priminto šio sprendimo 129 punkte, matyti, kad *BMW Bank* suteikė VK kreditą, skirtą transporto priemonės, kurią šis bankas įsigijo pagal VK pateiktas specifikacijas, išperkamai nuomai finansuoti, nes pasibaigus sutarčiai VK turėjo grąžinti transporto priemonę, kadangi neprivalėjo jos nusipirkti, ir turėjo prisiimti didžiąją dalį naudos ir rizikos, susijusios su transporto priemonės nuosavybe per visą sutarties galiojimo laikotarpį. Nors tokia išperkamosios nuomos sutartis patenka į „[finansinės] nuomos“ sąvoką, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2008/48 2 straipsnio 2 dalies d punktą, ji nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį, nes joje nenumatyta jokios vartotojo pareigos pasibaigus sutarčiai nusipirkti sutarties objektą.
- 136 Dėl Direktyvos 2002/65 taikymo srities reikia priminti, kad pagal šios direktyvos 1 straipsnio 1 dalį ja siekiama suderinti valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus, susijusius su nuotoline prekyba vartotojams skirtomis finansinėmis paslaugomis. Minėtos direktyvos 14 konstatuojamojoje dalyje

- nurodyta, kad ši direktyva taikoma visoms finansinėms paslaugoms, kurios gali būti teikiamos nuotoliniu būdu, laikantis Sąjungos teisės nuostatų, kuriomis konkrečiai reglamentuojamos tam tikros finansinės paslaugos.
- 137 Tam, kad sutartis patektų į Direktyvos 2002/65 taikymo sritį, ji turi būti ne tik „nuotolinė sutartis“, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio a punktą, bet ir jos dalykas turi būti „finansinės paslaugos“, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio b punktą, teikimas, nes šios dvi sąlygos yra kumuliacinės.
- 138 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Direktyva 2002/65 iš esmės visiškai suderinami ja reglamentuojami aspektai, todėl turi būti priimtas visoms valstybėms narėms bendras jos nuostatų aiškinimas (2020 m. birželio 18 d. Sprendimo *Sparkasse Südholstein*, C-639/18, EU:C:2020:477, 23 punktas), remiantis šio sprendimo 133 punkte primintais principais.
- 139 Direktyvos 2002/65 2 straipsnio b punkte sąvoka „finansinė paslauga“ apibrėžiama kaip bet kokia bankų, kreditų, draudimo, asmeninės pensijos, investicijų ir mokėjimų paslauga. Taigi reikia patikrinti, ar tokia išperkamosios nuomos sutartis, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, susijusi bent su viena iš Direktyvos 2002/65 2 straipsnio b punkte nurodytų sričių.
- 140 Pirma, pritariant generalinio advokato minčiai, išreikštai jo išvados 95 punkte, reikia konstatuoti, kad sąvoka „bankinio <...> pobūdžio paslauga“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, turi būti suprantama kaip paslauga, teikiama vykdant įprastą bankų komercinę veiklą.
- 141 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, kaip savo rašytinėse pastabose teigia Vokietijos vyriausybė, tokios automobilio išperkamosios nuomos sutarties, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, pasiūlymas bet kuriuo atveju nepatenka į įprastą bankų sektoriaus paslaugų asortimentą, nes tokią konkrečią paslaugą dažniausiai siūlo bankai, susiję su automobilių gamintojais, arba specializuotos automobilių išperkamosios nuomos bendrovės, kaip antai transporto priemonių nuomos bendrovės.
- 142 Darytina išvada, kad tokia sutartis nesusijusi su „bankinio <...> pobūdžio paslauga“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2002/65 2 straipsnio b punktą.
- 143 Antra, dėl sąvokos „kreditinio <...> pobūdžio paslauga“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2002/65 2 straipsnio b punktą, reikia konstatuoti, kad šioje direktyvoje nepateikta sąvokos „kreditas“ apibrėžties.
- 144 Vis dėlto bendrinėje teisinėje kalboje ši sąvoka reiškia, kad paskolos davėjas suteikia paskolos gavėjui pinigų sumą, atidėtą mokėjimą arba finansavimo priemones finansavimo ar atidėto mokėjimo tikslais, todėl kredito sutartis turi būti laikoma sutartimi, pagal kurią paskolos davėjas suteikia arba įsipareigoja suteikti vartotojui kreditą, atidėdamas mokėjimą, suteikdamas paskolą arba taikdamas kitą panašią finansavimo priemonę.
- 145 Darytina išvada, kad, kaip iš esmės matyti ir iš generalinio advokato išvados 97 ir 100 punktų, finansinių paslaugų sutarčiai, susijusiai su kreditu, būdinga tai, kad ji atitinka finansavimo ar atidėto mokėjimo logiką naudojant prekiautojo vartotojui šiuo tikslu suteiktas lėšas, taikant mokėjimo terminus arba finansavimo priemones.

- 146 Nagrinėjamu atveju, kaip buvo nurodyta Teisingumo Teisme, tokia automobilio išperkamosios nuomos sutartis be išipareigojimo išgyti, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, apima du elementus, t. y. pirma, kredito elementą, kuriam būdinga tai, kad bankas suteikia vartotojui kreditą finansavimo priemonių forma, ir, antra, nuomos elementą, kuriuo siekiama leisti vartotojui tam tikrą laikotarpį naudotis pasirinkta transporto priemone, priklausančia šiam bankui, sumokėjus pradinį įnašą, po kurio mokamos mėnesinės įmokos.
- 147 Šiomis aplinkybėmis, siekiant nustatyti, ar tokia sutartis dėl savo mišraus pobūdžio yra kreditinio pobūdžio, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2002/65 2 straipsnio b punktą, kaip savo išvados 97 punkte nurodė generalinis advokatas, reikia remtis jos pagrindiniu dalyku, kad būtų galima patikrinti, ar su kreditu susijęs elementas yra svarbesnis už su nuoma susijusį elementą, ar yra atvirksčiai.
- 148 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad, kaip savo išvados 100 punkte iš esmės nurodė generalinis advokatas, tokia sutartis iš esmės nesiskiria nuo ilgalaikės transporto priemonės nuomos sutarties, pagal kurią vartotojas turi mokėti nuomos mokestį už teisę naudotis transporto priemone, jeigu joje nenumatyta pareigos nusipirkti transporto priemonę pasibaigus išperkamosios nuomos laikotarpiui, vartotojui netenka visiškai amortizuoti transporto priemonės tiekėjo patirtų išlaidų ir jis neprisiima rizikos, susijusios su likutine transporto priemonės verte pasibaigus sutarčiai. Vartotojo pareiga kompensuoti prarastą transporto priemonės vertę, jeigu ją gražinant konstatuojama, kad jos būklė neatitinka amžiaus arba kad buvo viršyta maksimali sutarta rida, taip pat neleidžia išskirti šių rūšių sutarčių iš kitų.
- 149 Kadangi pagrindinis tokios motorinės transporto priemonės išperkamosios nuomos sutarties be išipareigojimo išgyti, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, dalykas yra šios transporto priemonės nuoma, tokia sutartis negali būti laikoma kreditinio pobūdžio finansinių paslaugų sutartimi, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2002/65 1 straipsnio 1 dalį, siejamą su jos 2 straipsnio b punktu.
- 150 Dėl to, kad tokia sutartis akivaizdžiai nėra susijusi ir su „draudimo, asmeninės pensijos, investicinio ar mokamojo pobūdžio paslauga“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2002/65 2 straipsnio b punktą, ji negali būti laikoma su prekyba „finansinėmis paslaugomis“ susijusia sutartimi, kaip tai suprantama pagal tą pačią nuostatą.
- 151 Kadangi viena iš dviejų šio sprendimo 137 punkte nurodytų kumuliacinių sąlygų neįvykdyta, reikia daryti išvadą, kad automobilio išperkamosios nuomos sutartis, kuriai, be kita ko, būdinga tai, jog nei šioje sutartyje, nei atskiroje sutartyje nenumatyta, kad vartotojas privalo nusipirkti transporto priemonę pasibaigus sutarčiai, ir tai, kad vartotojui netenka amortizuoti visų išlaidų, kurių transporto priemonės tiekėjas patyrė ją išgydamas, taip pat netenka rizika, susijusi su transporto priemonės likutine verte pasibaigus sutarčiai, nepatenka į Direktyvos 2002/65 taikymo sritį.
- 152 Dėl Direktyvos 2011/83 taikymo srities reikia priminti, kad pagal jos 3 straipsnio 1 dalį ši direktyva, laikantis joje nustatytų sąlygų ir nuostatų, taikoma visoms prekiautojo ir vartotojo sudaromoms sutartims, išskyrus šio straipsnio 3 dalyje nurodytas sutartis, kaip antai finansinių paslaugų sutartis, kurios šios direktyvos 2 straipsnio 12 punkte apibrėžtos iš esmės taip pat kaip ir šio sprendimo 139 punkte minėto Direktyvos 2002/65 2 straipsnio b punkte.

- 153 Pagal analogiją šio sprendimo 143–149 punktuose pateiktiems argumentams, tokia išperkamosios nuomos sutartis, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, negali būti kvalifikuojama kaip „finansinė paslauga“, kaip ji suprantama pagal šios Direktyvos 2011/83 2 straipsnio 12 punktą. Vis dėlto tokia išperkamosios nuomos sutartis galėtų būti pripažįstama „paslaugų sutartimi“, kaip tai suprantama pagal tos pačios direktyvos 2 straipsnio 6 punktą.
- 154 Minėtoje nuostatoje vartojama sąvoka „paslaugų sutartis“ apibrėžta plačiai, kaip „sutartis, išskyrus pirkimo-pardavimo sutartį, pagal kurią prekytojas suteikia ar išipareigoja suteikti paslaugą vartotojui, o vartotojas sumoka arba išipareigoja sumokėti už ją kainą“. Iš šios nuostatos formuluotės matyti, kad ši sąvoka turi būti suprantama kaip apimanti visas sutartis, kurių neapima sąvoka „pirkimo-pardavimo sutartis“ (2020 m. kovo 12 d. Sprendimo *Verbraucherzentrale Berlin*, C-583/18, EU:C:2020:199, 22 punktas).
- 155 Tokia išperkamosios nuomos sutartis, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, kuria prekytojas išipareigoja perduoti transporto priemonę naudotis vartotojui mainais už paskirstytus mokėjimus, nenustatant pareigos pirkti šią transporto priemonę pasibaigus išperkamajai nuomai, nėra „pirkimo-pardavimo“ sutartis, pagal kurią transporto priemonės nuosavybės teisė būtų perduota vartotojui, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/83 2 straipsnio 5 punktą. Kadangi ši sutartis nepatenka ir į šios direktyvos 3 straipsnio 3 dalyje pateiktą išimčių sąrašą, reikia manyti, kad ji patenka į minėtos direktyvos taikymo sritį kaip „paslaugų sutartis“, kaip tai suprantama pagal jos 2 straipsnio 6 punktą.
- 156 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į penktąjį klausimą byloje C-38/21 reikia atsakyti, kad Direktyvos 2011/83 2 straipsnio 6 punktas, siejamas su jos 3 straipsnio 1 dalimi, turi būti aiškinamas taip, kad motorinės transporto priemonės išperkamosios nuomos sutartis, kuriai būdinga tai, jog nei šioje sutartyje, nei atskiroje sutartyje nenumatyta, kad pasibaigus sutarčiai vartotojas privalo nusipirkti transporto priemonę, patenka į šios direktyvos taikymo sritį kaip „paslaugų sutartis“, kaip tai suprantama pagal jos 2 straipsnio 6 punktą. Vis dėlto tokia sutartis nepatenka nei į Direktyvos 2002/65, nei į Direktyvos 2008/48 taikymo sritį.

Dėl šeštojo–aštuntojo klausimų byloje C-38/21

- 157 Reikia pažymėti, kad visi šie klausimai pateikti tuo atveju, jei Teisingumo Teismas nuspręstų, kad tokia išperkamosios nuomos sutartis, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, turi būti laikoma finansinių paslaugų sutartimi, kaip tai suprantama pagal direktyvas 2002/65 ir (arba) 2011/83.
- 158 Iš to, kas išdėstyta šio sprendimo 149, 151 ir 156 punktuose, matyti, kad tokia sutartis nėra susijusi su finansinėmis paslaugomis, kaip jos suprantamos pagal šias direktyvas, bet turi būti laikoma „paslaugų sutartimi“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/83 2 straipsnio 6 punktą, siejamą su jos 3 straipsnio 1 dalimi.
- 159 Taigi šeštasis–aštuntasis klausimai yra svarbūs šiai bylai tiek, kiek jie susiję su šios direktyvos nuostatų aiškinimu.
- 160 Šiuo tikslu reikia pažymėti, kad šiais klausimais iš esmės siekiama leisti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui nustatyti, ar VK gali remtis Direktyvos 2011/83 9 straipsnyje numatyta teise atsisakyti sutarties tik nuotolinės prekybos arba ne prekybai skirtose patalpose sudarytų sutarčių atveju, o gal pagal šios direktyvos 16 straipsnį ši teisė nėra galima.

161 Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas mano, kad pirmiausia tikslinga atsakyti į aštuntąjį klausimą, susijusį su sąvoka „nuotolinės prekybos sutartis“, paskui į šeštąjį klausimą dėl sąvokos „ne prekybai skirtose patalpose sudaryta sutartis“ ir galiausiai į septintąjį klausimą, susijusį su Direktyvos 2011/83 16 straipsniu.

– *Dėl aštuntojo klausimo byloje C-38/21*

162 Aštuntuoju klausimu byloje C-38/21 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2011/83 2 straipsnio 7 punktą turi būti aiškinamas taip, kad paslaugų sutartis, kaip ji suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 6 punktą, kurią vartotojas ir prekytojas sudarė nuotolinio ryšio priemonėmis, gali būti laikoma „nuotolinės prekybos sutartimi“, kaip tai suprantama pagal pirmąją iš šių nuostatų, jeigu pasirengimo sudaryti sutartį etapu vartotojas buvo fiziškai susitikęs su tarpininku, įgaliotu atsakyti į vartotojo klausimus ir parengti sutartį, bet ne ją sudaryti.

163 Šiuo klausimu reikia priminti, pirma, kad Direktyvos 2011/83 2 straipsnio 7 punkte sąvoka „nuotolinės prekybos sutartis“ apibrėžta kaip prekytojo ir vartotojo sutartis, sudaryta pagal organizuotą nuotolinio pirkimo-pardavimo ar paslaugų teikimo sistemą prekytojui ir vartotojui fiziškai kartu nedalyvaujant ir išskirtinai naudojantis viena arba daugiau nuotolinio ryšio priemonių iki sutarties sudarymo, įskaitant jos sudarymo momentą.

164 Taigi iš šios nuostatos formuluotės, visų pirma iš žodžių junginio „iki sudarymo ir įskaitant jos sudarymo momentą“ matyti, kad, siekiant sutartį kvalifikuoti kaip „nuotolinės prekybos sutartį“, reikalavimas išimtinai naudotis viena ar keliomis nuotolinio ryšio priemonėmis tarp prekytojo ir vartotojo, šiems asmenims fiziškai kartu nedalyvaujant, taikomas ne tik sudarant pačią sutartį, bet ir pasirengimo ją sudaryti etapu.

165 Antra, iš Direktyvos 2011/83 2 straipsnio 2 punkte pateiktos sąvokos „preytojas“ apibrėžties matyti, kad, kiek tai susiję su sutartimis, patenkančiomis į šios direktyvos taikymo sritį, prekytojas gali veikti tarpininkaujant kitam asmeniui, veikiančiam jo vardu arba jo naudai.

166 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad tarpininkas, kuris, kaip šiuo atveju, turi prekytojo įgaliojimą apskaičiuoti įvairius sutarties dalyko elementus, su vartotoju aptarti sutarties sąlygas, pateikti informaciją apie numatomą sutartį ir atsakyti į šio vartotojo klausimus, taip pat užpildyti, gauti ar perduoti raštišką tokio vartotojo prašymą sudaryti sutartį su pardavėju ar tiekėju, neišvengiamai veikia ir pardavėjo ar tiekėjo vardu, ir jo naudai.

167 Iš to, kas išdėstyta šio sprendimo 163–166 punktuose, matyti, kad vartotojo ir tarpininko, veikiančio prekytojo vardu ar jo naudai, fizinis dalyvavimas pasirengimo sudaryti sutartį etapu iš esmės neleidžia minėtos sutarties laikyti sudaryta išimtinai naudojantis viena ar daugiau nuotolinio ryšio priemonių.

168 Vis dėlto, kaip matyti iš Direktyvos 2011/83 20 konstatuojamosios dalies, sąvokos „nuotolinė sutartis“ apibrėžtis apima atvejus, kai vartotojas atvyksta į prekybai skirtas patalpas tik tam, kad surinktų informaciją apie prekes ar paslaugas, paskui derasi ir sudaro nuotolinę sutartį. Tačiau sutartis, dėl kurios deramasi prekytojo prekybai skirtose patalpose ir kuri galiausiai sudaroma naudojant nuotolinio ryšio priemones, nėra laikoma nuotolinės prekybos sutartimi.

- 169 Direktyvos 2011/83 nuostatomis, susijusiomis su nuotolinės prekybos sutartimis, siekiama išvengti situacijos, kai naudojant nuotolinio ryšio priemones sumažėtų vartotojui pateikiama informacija, visų pirma dėl to, kad prieš sudarant sutartį pagal šios direktyvos 6 straipsnį pateikta informacija apie sutarties sąlygas ir jos sudarymo pasekmes, padėsianti vartotojui nuspręsti, ar nori būti saistomas pagal sutartį su prekyautoju, ir informacija, būtina, kad ši sutartis būtų tinkamai vykdoma ir kad vartotojas visų pirma galėtų pasinaudoti savo teisėmis, vartotojui yra ypač svarbi (šiuo klausimu žr. 2019 m. sausio 23 d. Sprendimo *Walbusch Walter Busch*, C-430/17, EU:C:2019:47, 35 ir 36 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją ir 2022 m. gegužės 5 d. Sprendimo *Victorinox*, C-179/21, EU:C:2022:353, 26 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 170 Taigi sutarčių, kurios, nors ir buvo sudarytos su prekyautoju naudojant nuotolinio ryšio priemones, tačiau dėl kurių vartotojas ir tarpininkas, veikiantis prekyautojo vardu arba jo naudai, vedė derybas, per kurias vartotojas, fiziškai dalyvavęs kartu su šiuo tarpininku, be kita ko, gavo Direktyvos 2011/83 6 straipsnyje nurodytą informaciją ir galėjo pateikti šiam tarpininkui klausimų dėl numatomos sutarties ar pasiūlymo, kad išsklaidytų bet kokią netikrumą dėl galimo sutartinio įsipareigojimo su prekyautoju apimties, nereikia laikyti „nuotolinės prekybos sutartimis“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/83 2 straipsnio 7 punktą.
- 171 Vis dėlto vartotojo ir prekyautojo sutartis, sudaryta naudojantis viena ar daugiau nuotolinio ryšio priemonių, gali būti laikoma „nuotolinės prekybos sutartimi“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/83 2 straipsnio 7 punktą, jeigu rengdamasis sudaryti sutartį su prekyautoju vartotojas fiziškai atvyko pas tarpininką, veikiantį prekyautojo vardu arba jo naudai, tačiau šis tarpininkas tik leido vartotojui susirinkti informaciją apie sutarties dalyką ir prireikus priimti bei perduoti prekyautojui vartotojo prašymą, nesiderėjęs su juo ir nepateikęs jam šios direktyvos 6 straipsnyje nurodytos informacijos.
- 172 Iš to, kas išdėstyta šio sprendimo 46 ir 166 punktuose, matyti, kad tarp VK ir tarpininko, įgalioto veikti *BMW Bank* vardu arba naudai, įvyko derybų etapas, visų pirma todėl, kad šie du asmenys aptarė išperkamosios nuomos elementus ir trukmę, taip pat pradinės įmokos sumokėjimą ir mokėtinas mėnesines įmokas, kaip nurodyta Direktyvos 2011/83 6 straipsnio 1 dalies a, e, g ir o punktuose, be to, tarpininkas atsakė į VK klausimus, susijusius su numatoma sutartimi. Su sąlyga, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikrins, ar šiuo pasirengimo etapu VK gavo visą šios direktyvos 6 straipsnyje nurodytą informaciją aiškia ir suprantama forma, remiantis šio sprendimo 170 punkte išdėstytais argumentais darytina išvada, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama išperkamosios nuomos sutartis nėra nuotolinės prekybos sutartis, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/83 2 straipsnio 7 punktą.
- 173 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į aštuntąjį klausimą byloje C-38/21 reikia atsakyti, kad Direktyvos 2011/83 2 straipsnio 7 punktą turi būti aiškinamas taip, kad paslaugų sutartis, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 6 punktą, vartotojo ir prekyautojo sudaryta naudojant nuotolinio ryšio priemones, negali būti laikoma „nuotolinės prekybos sutartimi“, kaip ji suprantama pagal pirmąją iš šių nuostatų, kai prieš sudarant sutartį vyko derybų etapas, per kurį kartu fiziškai dalyvavo vartotojas ir prekyautojo vardu arba jo naudai veikiantis tarpininkas ir per kurį šis vartotojas iš šio tarpininko derybų tikslais gavo visą minėtos direktyvos 6 straipsnyje nurodytą informaciją ir galėjo užduoti minėtam tarpininkui klausimus dėl numatomos sudaryti sutarties ar pateikto pasiūlymo, kad būtų išsklaidytas bet koks netikrumas dėl jo galimo sutartinio įsipareigojimo su prekyautoju apimties.

– Dėl šeštojo klausimo byloje C-38/21

- 174 Šeštuoju klausimu byloje C-38/21 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2011/83 2 straipsnio 8 punkto a papunktis turi būti aiškinamas taip, kad vartotojo ir prekiautojo sudaryta paslaugų sutartis, kaip ji suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 6 punktą, gali būti laikoma „ne prekybai skirtose patalpose sudaryta sutartimi“, kaip tai suprantama pagal pirmąją iš šių nuostatų, jeigu pasirengimo sudaryti sutartį naudojant nuotolinio ryšio priemones etapu vartotojas, siekdamas derėtis dėl šios sutarties, atvyko į tarpininko, veikiančio prekiautojo vardu ar jo naudai, tačiau vykdančio veiklą kitoje srityje nei šis prekiautojas, prekybos patalpas.
- 175 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2011/83 2 straipsnio 8 punkto a papunktį sąvoka „ne prekybai skirtose patalpose sudaryta sutartis“ apibrėžiama, be kita ko, kaip bet kokia prekiautojo ir vartotojo sutartis, sudaryta prekiautojui ir vartotojui fiziškai kartu dalyvaujant vietoje, kuri nėra prekybai skirtos prekiautojo patalpos. Pagal šios direktyvos 2 straipsnio 9 punktą sąvoka „prekybai skirtos patalpos“ apibrėžiama kaip nekilnojamosios mažmeninės prekybos patalpos, kuriose prekiautojas nuolat vykdo savo veiklą, arba kilnojamosios mažmeninės prekybos patalpos, kuriose prekiautojas paprastai vykdo savo veiklą.
- 176 Direktyvos 2011/83 2 straipsnio 2 punkte numatyta, kad „prekiautojas“ gali veikti tarpininkaujant kitam asmeniui, veikiančiam jo vardu arba jo naudai. Be to, iš šios direktyvos 22 konstatuojamosios dalies matyti, kad prekybai skirtos tarpininko patalpos turėtų būti laikomos prekybai skirtomis patalpomis, kaip apibrėžta šioje direktyvoje, t. y. prekybai skirtomis prekiautojo patalpomis, kaip tai suprantama pagal minėtos direktyvos 2 straipsnio 9 punktą.
- 177 Taigi iš visų šių nuostatų kartu, siejamų su šia konstatuojamąja dalimi, matyti, kad, kai vartotojas neplanuotai atvyksta į tarpininko, veikiančio prekiautojo vardu arba jo naudai, prekybos patalpas ir jose derasi dėl sutarties prieš sudarydamas sutartį su prekiautoju pasinaudodamas nuotolinio ryšio priemonėmis, ši sutartis nėra „ne prekybai skirtose patalpose sudaryta sutartis“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/83 2 straipsnio 8 punkto a papunktį, net jei vartotojas tik apsilankė tarpininko prekybai skirtose patalpose.
- 178 Šį aiškinimą patvirtina Direktyvos 2011/83 nuostatomis, susijusiomis su sutartimis ne prekybai skirtose patalpose, siekiamas tikslas, kuris, kaip matyti iš šios direktyvos 21 ir 37 konstatuojamųjų dalių, yra apsaugoti vartotoją nuo rizikos patirti psichologinį spaudimą arba netikėtumo elementą, kai jis yra ne prekybai skirtose prekiautojo patalpose (šiuo klausimu žr. 2018 m. rugpjūčio 7 d. Sprendimo *Verbraucherzentrale Berlin*, C-485/17, EU:C:2018:642, 33 punktą).
- 179 Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad nors siekdamas apsaugoti vartotoją, kiek tai susiję su ne prekybai skirtose patalpose sudarytomis sutartimis, Sąjungos teisės aktų leidėjas teisę atsisakyti sutarties iš principo numatė tuo atveju, kai sutarties sudarymo momentu vartotojo nėra patalpose, kuriose prekiautojas nuolat arba paprastai vykdo veiklą, taip yra todėl, kad jis laikėsi nuomonės, jog spontaniškai apsilankydamas tokiose patalpose šis vartotojas gali tikėtis, kad prekiautojas į jį kreipsis, todėl vėliau prireikus negali pagrįstai teigti, kad jam šio prekiautojo pasiūlymas buvo netikėtas (šiuo klausimu žr. 2018 m. rugpjūčio 7 d. Sprendimo *Verbraucherzentrale Berlin*, C-485/17, EU:C:2018:642, 34 punktą).

- 180 Vis dėlto kitaip negali būti tuo atveju, kai toks vartotojas spontaniškai atvyksta į tarpininko, pagal viską veikiančio tokio prekybininko vardu ar jo naudai, prekybos patalpas, neatsižvelgiant į tai, ar šis tarpininkas turi teisę veikti tik siekdamas derėtis dėl sutarties, bet ne ją sudaryti. Tokiu atveju tarpininko prekybai skirtos patalpos turi būti prilygintos prekiautojo prekybai skirtoms patalpoms, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/83 2 straipsnio 8 punkto a papunktį, siejamą su šios direktyvos 22 konstatuojamąja dalimi.
- 181 Tuo atveju, kai tarpininkas pats yra prekiautojas, vykdamas veiklą kitame sektoriuje nei prekiautojas, kurio vardu ar naudai jis veikia, kad toks prilyginimas būtų įmanomas, svarbu žinoti, ar vidutinis, pakankamai informuotas ir protingai pastabus bei nuovokus vartotojas, atvykdamas į minėto tarpininko prekybai skirtas patalpas, gali tikėtis, kad šis tarpininkas pateiks komercinį pasiūlymą derėtis ir nuotoliniu būdu sudaryti sutartį, susijusią su prekiautojo, kurio vardu arba naudai šis tarpininkas veikia, veikla (šiuo klausimu žr. 2018 m. rugpjūčio 7 d. Sprendimo *Verbraucherzentrale Berlin*, C-485/17, EU:C:2018:642, 43 ir 44 punktus).
- 182 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės patikrinti, ar VK, atvykdamas į automobilių pardavėjo prekybai skirtas patalpas, kaip vidutinis vartotojas, kuris yra pakankamai informuotas ir protingai pastabus bei nuovokus, galėjo tikėtis, kad šis prekiautojas pateiks komercinį pasiūlymą derėtis ir sudaryti išperkamosios nuomos sutartį su *BMW Bank*, be to, lengvai suprasti, kad šis pardavėjas veikia prekiautojo vardu arba jo naudai.
- 183 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į šeštąjį klausimą byloje C-38/21 reikia atsakyti, kad Direktyvos 2011/83 2 straipsnio 8 punkto a papunktis turi būti aiškinamas taip: vartotojo ir prekiautojo sudaryta paslaugų sutartis, kaip ji suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 6 punktą, negali būti laikoma „ne prekybai skirtose patalpose sudaryta sutartimi“, kaip tai suprantama pagal pirmąją iš šių nuostatų, jeigu pasirengimo sudaryti sutartį naudojantis nuotolinio ryšio priemonėmis etapu vartotojas, siekdamas derėtis dėl šios sutarties, atvyko į tarpininko, veikiančio prekiautojo vardu ar jo naudai, tačiau vykdančio veiklą kitoje srityje nei prekiautojas, prekybai skirtas patalpas, su sąlyga, kad šis vartotojas, kaip vidutinis, pakankamai informuotas ir protingai pastabus bei nuovokus vartotojas, atvykdamas į tarpininko prekybai skirtas patalpas, galėjo tikėtis, kad tarpininkas pateiks jam komercinį pasiūlymą derėtis ir sudaryti paslaugų sutartį su prekiautoju, taip pat lengvai suprasti, kad tas tarpininkas veikia minėto prekiautojo vardu ar jo naudai.

– *Dėl septintojo klausimo byloje C-38/21*

- 184 Septintuoju klausimu byloje C-38/21 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2011/83 16 straipsnio 1 punktą turi būti aiškinamas taip, kad šioje nuostatoje numatyta teisės atsisakyti sutarties išimtimi, taikoma nuotolinės prekybos sutartims ar ne prekybai skirtose patalpose sudarytoms sutartims, patenkančioms į šios direktyvos taikymo sritį ir susijusioms su automobilių numos paslaugomis, kai jose numatyta konkrečiai sutarties įvykdymo data ar laikotarpis, galima remtis prieš vartotoją, kuris 24 mėnesių laikotarpiui sudarė su prekiautoju motorinės transporto priemonės išperkamosios nuomos sutartį, laikomą nuotolinės prekybos arba ne prekybai skirtose patalpose sudaryta paslaugų sutartimi, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą.

- 185 Pirmiausia reikia pažymėti, kad Teisingumo Teismo atsakymas į šį klausimą bus reikšmingas tik tuo atveju, jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į atsakymą į aštuntąjį ir šeštąjį klausimus byloje C-38/21, pripažintų pagrindinėje byloje nagrinėjama išperkamosios nuomos sutartį nuotolinės prekybos sutartimi arba ne prekybai skirtose patalpose sudaryta sutartimi, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2011/83.
- 186 Atsižvelgiant į šį patikslinimą, reikia priminti, kad šios direktyvos 9–15 straipsniais vartotojui suteikiama teisė atsisakyti nuotolinės prekybos sutarties arba sutarties, sudarytos ne prekybai skirtose patalpose, kaip tai suprantama atitinkamai pagal šios direktyvos 2 straipsnio 7 ir 8 punktus, ir nustatytos naudojimosi šia teise sąlygos ir tvarka.
- 187 Vis dėlto tos pačios direktyvos 16 straipsnyje nustatytos šios teisės atsisakyti sutarties išimtys, be kita ko, šio straipsnio 1 punkte numatytu atveju, kai teikiamos automobilių nuomos paslaugos, jeigu sutartyje numatyta konkreti sutarties įvykdymo data ar laikotarpis.
- 188 Taigi reikia nustatyti, ar 24 mėnesių laikotarpiui sudaryta transporto priemonės išperkamosios nuomos sutartis, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, susijusi su „automobilių nuomos <...> paslaug[omis], jei sutartyje nustatyta konkreti paslaugų teikimo data ar laikotarpis“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/83 16 straipsnio 1 punktą. Nesant nuorodos į valstybių narių teisę, ši sąvoka pagal šio sprendimo 133 punkte primintą jurisprudenciją turi būti aiškinama savarankiškai ir vienodai, atsižvelgiant į šios sąvokos formuluotę ir šios nuostatos kontekstą bei ją siekiamą tikslą.
- 189 Be to, pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją, jeigu aiškintinos sąvokos yra įtvirtintos nuostatoje, kuria nukrypstama nuo tam tikro principo arba, konkrečiai kalbant, Sąjungos teisės normų, kuriomis siekiama apsaugoti vartotojus, tokios nuostatos turi būti aiškinamos siaurai (šiuo klausimu žr. 2005 m. kovo 10 d. Sprendimo *EasyCar*, C-336/03, EU:C:2005:150, 21 punktą ir 2020 m. gegužės 14 d. Sprendimo *NK (Individualaus namo projektas)*, C-208/19, EU:C:2020:382, 40 punktą). Vis dėlto tai nereiškia, kad sąvokos, vartojamos taip numatytai nukrypti leidžiančiai tvarkai apibrėžti, turi būti aiškinamos taip, kad ši tvarka prarastų savo poveikį. Šių sąlygų aiškinimas turi atitikti šia tvarka siekiamus tikslus (2021 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Icade Promotion*, C-299/20, EU:C:2021:783, 31 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 190 Pirma, dėl Direktyvos 2011/83 16 straipsnio 1 punkto formuluotės reikia konstatuoti, kad šioje nuostatoje nurodytoms automobilių nuomos paslaugoms būdingas transporto priemonės, t. y. variklinės transporto priemonės suteikimas vartotojui tam tikrą dieną arba tam tikrą laikotarpį už nuomos ar mėnesinių įmokų kainą (šiuo klausimu ir pagal analogiją žr. 2005 m. kovo 10 d. Sprendimo *EasyCar*, C-336/03, EU:C:2005:150, 27 punktą).
- 191 Kaip buvo pažymėta šio sprendimo 148 punkte, pagrindinis tokios išperkamosios nuomos sutarties, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, tikslas yra leisti vartotojui naudotis transporto priemone konkrečiu paslaugų teikimo laikotarpiu, šiuo atveju 24 mėnesius, už mėnesinę pinigų sumą, mokamą visą šį laikotarpį. Nors tiesa, kad tokioje sutartyje taip pat yra kredito elementas, Direktyvos 2011/83 16 straipsnio 1 punkto formuluotė, kiek joje bendrai kalbama apie „automobilių nuomos paslaug[ų]“ teikimą, neleidžia daryti išvados, taip pat atsižvelgiant į šio sprendimo 189 punkte nurodytą jurisprudenciją, jog Sąjungos teisės aktų leidėjas norėjo, kad ši nuostata nebūtų taikoma motorinių transporto priemonių išperkamosios nuomos sutartims.

- 192 Konkrečiai kalbant, tai, kad Direktyvos 2011/83 16 straipsnio 1 punkte nustatyta sąlyga, jog automobilio nuomos sutartyje turi būti numatyta „konkreči“ paslaugų teikimo data ar laikotarpis, neleidžia daryti išvados, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas numatė tik trumpalaikės nuomos sutartis. Iš tikrųjų žodis „konkreči“ taip pat gali apimti ilgesnės trukmės, pavyzdžiui, 24 mėnesių trukmės, nuomos sutartis, jeigu ši trukmė sutartyje yra pakankamai tiksliai apibrėžta.
- 193 Antra, kalbant apie minėtos nuostatos kontekstą, pažymėtina, kad joje nurodytos kitos paslaugų kategorijos, t. y. apgyvendinimo paslaugos, išskyrus gyvenamojo būsto vietos suteikimą, prekių gabenimo, viešojo maitinimo ir laisvalaikio paslaugos paprastai teikiamos pavieniais arba santykinai trumpais laikotarpiais. Vis dėlto iš Direktyvos 2011/83 16 straipsnio 1 punkto nematyti jokie konkretaus apribojimo laiko atžvilgiu, kuris leistų manyti, kad šioje nuostatoje įtvirtinta teisės atsisakyti sutarties išimtis gali būti taikoma tik tam tikram maksimaliam laikotarpiui sudarytoms automobilių nuomos sutartims. Juo labiau taip yra todėl, kad kitų kategorijų paslaugos tam tikromis aplinkybėmis taip pat gali būti ilgalaikių sutarčių dalykas.
- 194 Trečia, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šio sprendimo 190–193 punktuose, ir į šio sprendimo 189 punkte primintą jurisprudenciją, turint omenyje Direktyvos 2011/83 16 straipsnio 1 punktu siekiamą tikslą reikia nustatyti, ar sąvoka „teikiamos <...> automobilių nuomos <...> paslaugos, jei sutartyje nustatyta konkreči paslaugų teikimo data ar laikotarpis“, kuri turi būti aiškinama siaurai, apima tokias 24 mėnesių laikotarpiui sudarytas automobilių išperkamosios nuomos sutartis, kurios nagrinėjamos pagrindinėje byloje.
- 195 Šis tikslas, kaip matyti iš šios direktyvos 49 konstatuojamosios dalies, yra apsaugoti prekyautoją nuo rizikos, susijusios su tam tikrų jo išteklių skyrimu, nes jam gali būti sunku juos panaudoti, jeigu būtų pasinaudota teise atsisakyti sutarties (2022 m. kovo 31 d. Sprendimo *CTS Eventim*, C-96/21, EU:C:2022:238, 44 punktą).
- 196 Taigi Direktyvos 2011/83 16 straipsnio 1 punktu, be kita ko, siekiama užtikrinti tam tikrų paslaugų teikėjų interesų apsaugą, kad jie nepatirtų neproporcingų nepatogumų, susijusių su iš anksto rezervuotų paslaugų atsisakymu be mokesčio ir nenurodant priežasčių, kai vartotojas pareiškia atsisakantis sutarties prieš pat numatytą šios paslaugos suteikimo datą (2022 m. kovo 31 d. Sprendimo *CTS Eventim*, C-96/21, EU:C:2022:238, 45 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 197 Konkrečiai dėl automobilių nuomos įmonių veiklos Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad apsauga, kurią Sąjungos teisės aktų leidėjas norėjo joms suteikti minėta teisės atsisakyti sutarties išimtimi, susijusi su tuo, kad šios įmonės turi imtis priemonių, kad suteiktų sutartą paslaugą rezervacijos metu nustatytą dieną, ir dėl šios priežasties rezervacijos panaikinimo atveju patiria tokių pačių nepatogumų kaip ir įmonės, vykdančios veiklą kituose minėtoje nuostatoje išvardytuose sektoriuose (pagal analogiją žr. 2005 m. kovo 10 d. Sprendimo *EasyCar*, C-336/03, EU:C:2005:150, 29 punktą).
- 198 Nagrinėjamu atveju iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad pagal tokią išperkamosios nuomos sutartį, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, prekyautojas įsigyja atitinkamą transporto priemonę pagal vartotojo prašymą ir jo nurodytas specifikacijas. Prekyautojas lieka transporto priemonės savininku sutarties galiojimo laikotarpiu, o pasibaigus sutarties galiojimui vartotojas privalo jam grąžinti šią transporto priemonę, kad prekyautojas ją ir vėl naudotų toliau, pavyzdžiui, naujai išperkamaiai ar kitokiai nuomai arba pardavimui.

- 199 Vis dėlto, neatsižvelgiant į tokios sutarties sudarymo trukmę, tuo atveju, kai vartotojui pripažįstama teisė atsisakyti sutarties, prekiautojui gali kilti sunkumų nepatiriant neproporcingų nepatogumų perskirti transporto priemonę, įsigytą specialiai vartotojo prašymu pagal jo specifikacijas. Atsižvelgiant, be kita ko, į transporto priemonės prekių ženklą, modelį, variklio tipą, kėbulo spalvą, transporto priemonės vidų arba jos galimybes, prekiautojui gali ir nepavykti per pagrįstą terminą nuo to laiko, kai pasinaudota teise atsisakyti sutarties, skirti transporto priemonę kitokiam lygiaverčiam naudojimui iš pradžių numatyto išperkamosios nuomos laikotarpį atitinkančiam laikotarpiui, nepatiriant dėl to didelės ekonominės žalos.
- 200 Toks aiškinimas atitinka Direktyvos 2011/83 16 straipsnio c punkte numatytą teisės atsisakyti sutarties išimtį, susijusią su „prek[ia]u, pagamint[am] pagal vartotojo nurodytas specifikacijas arba aiškiai pritaikyt[am] jo asmeninėms reikmėms[,] [tiekimu]“. Žinoma, tokia išperkamosios nuomos sutartis, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje C-38/21, susijusi ne su prekės tiekimu, o su paslaugos teikimu. Vis dėlto ta kita išimtis rodo Sąjungos teisės aktų leidėjo norą nesuteikti teisės atsisakyti sutarties tais atvejais, kai prekė pagaminta arba surinkta pagal konkrečias vartotojo nurodytas specifikacijas, o taip yra tuo atveju, kai nauja transporto priemonė užsakoma pagal tiksliai vartotojo specifikacijas siekiant ją naudoti pagal išperkamosios nuomos sutartį.
- 201 Iš šio sprendimo 190–200 punktuose pateikto Direktyvos 2011/83 16 straipsnio l punkto pažodinio, kontekstinio ir teleologinio aiškinimo matyti, kad 24 mėnesių laikotarpiui sudaryta transporto priemonės išperkamosios nuomos sutartis, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, susijusi su „<...> variklinių transporto priemonių nuomos paslaugo[imis], jei sutartyje nustatyta konkreti paslaugų teikimo data ar laikotarpis“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/83 16 straipsnio l punktą.
- 202 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į septintąjį klausimą byloje C-38/21 reikia atsakyti, kad Direktyvos 2011/83 16 straipsnio l punktas turi būti aiškinamas taip: šioje nuostatoje numatyta teisė atsisakyti sutarties išimtis, numatyta nuotolinės prekybos sutartims ar ne prekybai skirtose patalpose sudarytoms sutartims, patenkančioms į šios direktyvos taikymo sritį ir susijusioms su automobilių nuomos paslaugomis, kuriose numatyta konkreti išperkamosios nuomos sutarties įvykdymo data ar laikotarpis, taikoma motorinės transporto priemonės išperkamosios nuomos sutarčiai, sudarytai tarp prekiautojo ir vartotojo ir laikomai nuotolinės prekybos ar ne prekybai skirtose patalpose sudaryta sutartimi, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą, jeigu pagrindinis šios sutarties dalykas yra leisti vartotojui naudotis transporto priemone šioje sutartyje numatytu konkrečiu laikotarpiu mainais už reguliarių piniginių sumų mokėjimą.

Dėl pirmojo–ketvirtojo klausimų byloje C-38/21

- 203 Kadangi pirmasis–ketvirtasis klausimai susiję su Direktyvos 2008/48 nuostatų aiškinimu, reikia konstatuoti, pirma, kad, atsižvelgiant į tai, jog tokia išperkamosios nuomos sutartis, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, pagal atsakymą į penktąjį klausimą byloje C38-21 nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį, remiantis šio sprendimo 110 punkte priminta jurisprudencija, į pirmąjį–ketvirtąjį klausimus, atsižvelgiant į minėtą direktyvą, nebereikia atsakyti.
- 204 Šios išvados nepaneigia tai, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo manantis, jog tokiai išperkamosios nuomos sutarčiai pagal analogiją turėtų būti taikomos nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis perkeliama Direktyva 2008/48.

- 205 Žinoma, pagal Direktyvos 2008/48 1 straipsnį, siejamą su jos 10 konstatuojamąja dalimi, nepaisant visiškai šia direktyva reglamentuojamų aspektų suderinimo, valstybės narės turi teisę palikti galioti arba priimti nacionalines nuostatas, atitinkančias šios direktyvos nuostatas ar tam tikras jos nuostatas, į šios direktyvos taikymo sritį nepatenkančioms kredito sutartims, pavyzdžiui, Direktyvos 2008/48 2 straipsnio 2 dalies d punkte nurodytoms „nuomos arba išperkamosios [finansinės] nuomos sutartims, kai nei pačioje sutartyje, nei atskiroje sutartyje nenustatyta pareig[os] įsigyti sutarties objektą“.
- 206 Tiesa ir tai, kad Teisingumo Teismas yra ne kartą pripažinęs, kad turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl prašymų priimti prejudicinį sprendimą, pateiktų dėl Sąjungos teisės nuostatų, tais atvejais, kai nacionalinėje teisėje leidžiama taikyti šias nuostatas, nes sprendžiant išimtinai su vidaus klausimais susijusias situacijas laikomasi Sąjungos teisėje įtvirtinto požiūrio. Tokiu atveju Sąjunga tikrai suinteresuota, kad, siekiant išvengti aiškinimo skirtumų ateityje, iš Sąjungos teisės perimtos nuostatos ar sąvokos būtų aiškinamos vienodai, neatsižvelgiant į jų taikymo sąlygas (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *I. G. I.*, C-394/18, EU:C:2020:56, 45 ir 46 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).
- 207 Vis dėlto iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad atitinkamos Sąjungos teisės nuostatos turi būti taikomos tiesiogiai ir besąlygiškai pagal nacionalinę teisę, siekiant užtikrinti vienodą vidaus ir Sąjungos teisės reglamentuojamų situacijų vertinimą, ir kad konkretūs elementai, leidžiantys nustatyti tokį tiesioginį ir besąlyginį taikymą, turi kilti iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą. Šiuo tikslu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, remdamasis Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsniu, turi nurodyti, kodėl, nepaisant visiškai vidinio pobūdžio, jo nagrinėjamas ginčas turi sąsają su Sąjungos teisės nuostatomis, dėl kurios prašomas prejudicinis išaiškinimas yra būtinas šiam ginčui išspręsti (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *I. G. I.*, C-394/18, EU:C:2020:56, 48 ir 49 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).
- 208 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašymo priimti prejudicinį sprendimą papildyme nurodo, jog *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) nusprendė, kad motorinės transporto priemonės išperkamosios nuomos sutartys, kuriose numatyta, kad pasibaigus sutarčiai vartotojas neprivalo nusipirkti transporto priemonės, nepatenka į BGB 506 straipsnio, kuriame daroma nuoroda į BGB nuostatas, kuriomis Direktyva 2008/48 perkelta į nacionalinę teisę, taikymo sritį. Taigi, ir nepaisant to, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių dėl tokio išaiškinimo, jis savo prašyme priimti prejudicinį sprendimą nurodo, kad pagal *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) jurisprudenciją, kuri yra Vokietijos teisės dalis, šioje teisėje nėra užtikrintas tiesioginis ir besąlyginis Direktyvos 2008/48 nuostatų taikymas tokioms išperkamosios nuomos sutartims, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje.
- 209 Antra, reikia pažymėti, jog prašymo priimti prejudicinį sprendimą papildyme jį pateikęs teismas nurodo, kad net jei pagrindinėje byloje nagrinėjama sutartis nepatektų į Direktyvos 2008/48 taikymo sritį kaip vartojimo kredito sutartis, trečiasis ir ketvirtasis klausimai byloje C-38/21 išliktų svarbūs tuo atveju, jeigu vartotojas galėtų remtis Vokietijos teisės nuostatose, kuriomis perkeliama Direktyvos 2002/65 ir Direktyvos 2011/83 nuostatos, ne prekybai skirtose patalpose sudarytoms sutartims ir nuotolinės prekybos sutartims numatyta teise atsisakyti sutarties.
- 210 Šiuo klausimu iš šio sprendimo 156 punkto matyti, kad toks vartotojas, kaip VK, neturi teisės atsisakyti sutarties pagal Direktyvą 2002/65, nes tokia automobilio išperkamosios nuomos sutartis, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį. Be to, iš

šio sprendimo 156 ir 202 punktų matyti, kad nors tokia sutartis patenka į Direktyvos 2011/83 taikymo sritį, ir darant prielaidą, kad ji gali būti laikoma ne prekybai skirtose patalpose sudaryta sutartimi arba nuotolinės prekybos sutartimi, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 6 ir 7 punktus, ją su prekiautoju sudaręs vartotojas neturi šioje direktyvoje numatytos teisės atsisakyti sutarties pagal jos 16 straipsnio I punktą.

- 211 Šiomis aplinkybėmis į trečiąjį ir ketvirtąjį klausimus byloje C-38/21 nereikia atsakyti atsižvelgiant į direktyvas 2002/65 ir 2011/83.

Dėl pirmojo klausimo byloje C-47/21 ir C-232/21

- 212 Pirmiausia, siekiant atsakyti į *C Bank, Volkswagen Bank* ir *Audi Bank* prieštaravimą, kad šis klausimas yra nepriimtinas, reikia priminti, kad, nors šio klausimo formuluote Teisingumo Teismo prašoma priimti sprendimą dėl vidaus teisės nuostatų atitikties Sąjungos teisei, tokia formuluotė netrukdo Teisingumo Teismui pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui Sąjungos teisės aiškinimo gairių, kurios leistų jam pačiam priimti sprendimą dėl vidaus teisės suderinamumo su Sąjungos teise (2021 m. kovo 17 d. Sprendimo *Consulmarketing*, C-652/19, EU:C:2021:208, 33 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 213 Nagrinėjamu atveju visų pirma iš prašymų priimti prejudicinį sprendimą byloje C-47/21 ir C-232/21 matyti, jog šiose bylose aptariamose sutartyse numatyta, kad terminas, per kurį vartotojas gali atsisakyti sutarties, pradedamas skaičiuoti tik po sutarties sudarymo, jeigu kredito gavėjas gavo visą privalomą informaciją, numatytą Vokietijos teisėje ir iš esmės atitinkančią Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies p punkte nurodytą informaciją.
- 214 Be to, šiose sutartyse yra sąlygų, atitinkančių Vokietijos teisėje numatytą pavyzdinę sąlygą. Nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nustatė, kad kai kurios iš tų sąlygų neatitinka Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies p punkto, jis patikslina, kad iš EGBGB 247 straipsnio 6 dalies antros pastraipos trečio sakinio ir 12 dalies pirmos pastraipos trečio sakinio matyti, kad jeigu sutartyje yra aiškiai nurodyta ir aiškiai pateikta šią pavyzdinę sąlygą atitinkanti sąlyga, laikoma, kad ji atitinka reikalavimus, susijusius su vartotojo informavimu apie jo teisę atsisakyti sutarties.
- 215 Galiausiai reikia pažymėti, kad nors pirmasis klausimas byloje C-47/21 ir C-232/21 pateiktas atsižvelgiant ne tik į Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies p punktą, bet ir į šios direktyvos 14 straipsnio 1 dalį, atsakant į jį būtina išaiškinti tik pirmąją iš šių nuostatų.
- 216 Šiomis aplinkybėmis reikia suprasti, kad pirmuoju klausimu byloje C-47/21 ir C-232/21 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies p punktas turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kuriose įtvirtinta teisinė prezumpcija, kad prekiautojas laikosi pareigos informuoti vartotoją apie jo teisę atsisakyti sutarties, kai šis prekiautojas sutartyje nurodo nacionalinės teisės nuostatas, kuriose pačiose šiuo klausimu daroma nuoroda į teisės aktuose nustatytą informavimo pavyzdinę sąlygą, kartu naudodamas šiame pavyzdyje pateiktas sąlygas, kurios neatitinka šios direktyvos nuostatos reikalavimų. Jei atsakymas būtų teigiamas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat klausia, ar šios nacionalinės teisės nuostatos būti taikomos byloje išimtinai tarp privačių asmenų, ar ne.

- 217 Šiuo klausimu pirmiausia reikia pažymėti, kad pagrindinėse bylose C-47/21 ir C-232/21 nagrinėjamos paskolos sutartys atitinka kredito sutarčių apibrėžtį, pateiktą Direktyvos 2008/48 3 straipsnio c punkte. Taigi šios sutartys pagal šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalį patenka į jos taikymo sritį.
- 218 Tai patikslinus, reikia priminti, kad Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalyje išvardyta informacija, kuri turi būti aiškiai ir glaustai nurodyta kredito sutartyse, pagal šios direktyvos 2 straipsnį patenkančiose į jos taikymo sritį. Tos pačios direktyvos 10 straipsnio 2 dalies p punkte, be kita ko, numatyta, kad kredito sutartyje taip turi būti nurodytas teisės atsisakyti sutarties buvimas arba nebuvimas, laikotarpis, per kurį šia teise galima pasinaudoti, ir kitos sąlygos ja pasinaudoti, įskaitant informaciją apie vartotojo pareigą sumokėti išmokėtą kapitalo sumą, palūkanas ir palūkanų sumą, mokamą už dieną.
- 219 Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad pagal Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies p punktą draudžiama kredito sutartyje, kiek tai susiję su šios direktyvos 10 straipsnyje nurodyta informacija, pateikti nuorodą į nacionalinės teisės nuostatą, kurioje pačioje daroma nuoroda į kitas atitinkamos valstybės narės teisės nuostatas. Kai vartotojo sudarytoje sutartyje daroma nuoroda į tam tikras nacionalinės teisės nuostatas, susijusias su informacija, kuri turi būti pateikta pagal Direktyvos 2008/48 10 straipsnį, vartotojas, remdamasis tokia sutartimi, negali nei nustatyti savo sutartinio įsipareigojimo apimtį, nei kontroliuoti, ar jo sutartyje pateikta visa informacija, kurią reikalaujama pateikti pagal šią nuostatą, nei juo labiau patikrinti, ar jau prasidėjo laikotarpis, per kurį jis gali atsisakyti sutarties (šiuo klausimu žr. 2020 m. kovo 26 d. Sprendimo *Kreissparkasse Saarlouis*, C-66/19, EU:C:2020:242, 44 ir 49 punktus).
- 220 Darytina išvada, kad pagal Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies p punktą draudžiama į kredito sutartį įtraukti sąlygą, kurioje pateikiama nuoroda į nacionalinės teisės nuostatą, kuriose pačiose pateikiama nuoroda į tokį teisės aktuose numatytos informacijos pavyzdį, kaip teisės aktuose nustatyta pavyzdinė sąlyga. Tas pats juo labiau taikoma tuo atveju, kai tokiam pavyzdyje esančios sąlygos prieštarauja minėtiems nuostatomis dėl to, kad jos nėra aiškios, atsižvelgiant į atitinkamą sutartį. Taigi ta pati nuostata taip pat draudžia nacionalinės teisės aktus, pagal kuriuos tokių sąlygų naudojimui taikoma teisinė prezumpcija, pagal kurią prekyautojas laikosi pareigos informuoti vartotoją apie jo teisę atsisakyti sutarties.
- 221 Dėl pasekmių, kurias prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nustatyti remdamasis šia išvada, reikia priminti, kad išimtinai privačių asmenų ginčą nagrinėjantis nacionalinis teismas, taikydamas nacionalinės teisės nuostatą, priimtas siekiant perkelti direktyvoje numatytas pareigas, turi atsižvelgti į visas nacionalinės teisės normas ir jas aiškinti kuo labiau atsižvelgdamas į šios direktyvos tekstą ir paskirtį, kad pasiektų direktyvos tikslą atitinkantį rezultatą (2022 m. sausio 18 d. Sprendimo *Thelen Technopark Berlin*, C-261/20, EU:C:2022:33, 27 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 222 Vis dėlto Sąjungos teisę atitinkančio nacionalinės teisės aiškinimo principas turi tam tikras ribas. Nacionalinio teismo pareigą aiškinant ir taikant atitinkamas vidaus teisės normas atsižvelgti į direktyvos turinį riboja bendrieji teisės principai ir ši pareiga negali būti pagrindas nacionalinę teisę aiškinti *contra legem* (2022 m. sausio 18 d. Sprendimo *Thelen Technopark Berlin*, C-261/20, EU:C:2022:33, 28 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 223 Nagrinėjamu atveju iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) nuomone, pagrindinėje byloje nagrinėjamų nacionalinės teisės nuostatų formuluotė, genezė ir tikslas neleidžia jų aiškinti taip,

- kad jos atitiktų Direktyvą 2008/48. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas savo ruožtu nurodo, kad doktrinoje esama tokiam aiškinimui palankios pozicijos, ir kartu numato galimybę netaikyti šių nacionalinės teisės nuostatų.
- 224 Šiomis aplinkybėmis šis teismas turi patikrinti, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamas nacionalinės teisės nuostatas galima aiškinti taip, kad jos atitiktų Direktyvą 2008/48, nes jis negali pagrįstai manyti, jog neįmanoma pateikti tokio aiškinimo vien dėl to, kad kiti jo valstybės narės teismai, net jei tai būtų aukščiausios instancijos teismas, pateikė Sąjungos teisės neatitinkantį šių nuostatų išaiškinimą (šiuo klausimu žr. 2021 m. balandžio 22 d. Sprendimo *Profi Credit Slovakia*, C-485/19, EU:C:2021:313, 72 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 225 Jeigu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nuspręstų neturintis tokios galimybės, reikia priminti, kad, nesant galimybės nacionalinės teisės aktus aiškinti taip, kad jie atitiktų Sąjungos teisės reikalavimus, pagal šios teisės viršenybės principą reikalaujama, kad nacionalinis teismas, pagal jam suteiktą jurisdikciją įpareigotas taikyti Sąjungos teisės nuostatas, užtikrintų visišką jų veiksmingumą ir prireikus savo iniciatyva netaikytų bet kurių, net ir vėliau priimtų, tiesiogiai veikiančių Sąjungos teisės nuostatų prieštaraujančių nacionalinės teisės aktų ar praktikos, ir jis neprivalo prašyti, kad šie nacionalinės teisės aktai ar praktika būtų panaikinti teisėkūros arba kitokiomis konstitucinėmis priemonėmis, arba laukti, kol tai bus padaryta (2022 m. kovo 8 d. Sprendimo *Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld (Tiesioginis veikimas)*, C-205/20, EU:C:2022:168, 37 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija ir 2023 m. liepos 24 d. Sprendimo *Lin*, C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, 95 punktas).
- 226 Pagal suformuotą jurisprudenciją direktyva pati savaime negali sukurti pareigų privačiam asmeniui, todėl ja, kaip tokia, prieš jį negalima remtis nacionaliniame teisme. Taigi, net jeigu direktyvos nuostata aiški, tiksli ir besąlyginė, ji nacionaliniam teismui neleidžia netaikyti šiai direktyvai prieštaraujančios vidaus teisės nuostatos, jeigu dėl to privačiam asmeniui atsirastų papildoma pareiga (šiuo klausimu žr. 2022 m. sausio 18 d. Sprendimo *Thelen Technopark Berlin*, C-261/20, EU:C:2022:33, 32 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 227 Nagrinėjamu atveju neginčijama, pirma, kad ginčai pagrindinėse bylose kilo tik tarp privačių asmenų. Antra, jeigu pagrindinėse bylose nagrinėjamas nacionalines nuostatas būtų atsisakyta pagrindinėse bylose nagrinėjamiems ginčams pagal Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies p punktą, bankai atsakovai šiose bylose negalėtų pasinaudoti šiose nuostatose įtvirtinta teisine prezumpcija, todėl pagrindinėse bylose nagrinėjamos sutartyse privalėtų aiškiai ir suprantamai nurodyti šioje nuostatoje nurodytą informaciją apie teisę atsisakyti sutarties. Vis dėlto pagal pirmesniame punkte primintą jurisprudenciją tokio minėtos nuostatos poveikio neleidžiama pripažinti remiantis vien Sąjungos teise.
- 228 Tai reiškia, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, remdamasis vien Sąjungos teise, neprivalo netaikyti EGBGB 247 straipsnio 6 dalies antros pastraipos trečio sakinio ir 12 dalies pirmos pastraipos trečio sakinio, nors šios nuostatos ir prieštarauja Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies p punktui, nedarant poveikio šio teismo galimybei netaikyti minėtų nuostatų remiantis savo vidaus teise (pagal analogiją žr. 2022 m. sausio 18 d. Sprendimo *Thelen Technopark Berlin*, C-261/20, EU:C:2022:33, 33 punktą).
- 229 Vis dėlto reikia patikslinti, kad dėl nacionalinės teisės neatitikties Sąjungos teisei nukentėjusi šalis galėtų remtis jurisprudencija, suformuota 1991 m. lapkričio 19 d. Sprendime *Francovich ir kt.* (C-6/90 ir C-9/90, EU:C:1991:428), siekdama prireikus gauti patirtos žalos atlyginimą (šiuo

klausimu žr. 1996 m. kovo 7 d. Sprendimo *El Corte Inglés*, C-192/94, EU:C:1996:88, 22 punktą ir 2022 m. sausio 18 d. Sprendimo *Thelen Technopark Berlin*, C-261/20, EU:C:2022:33, 41 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 230 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą bylose C-47/21 ir C-232/21 reikia atsakyti, kad Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies p punktas turi būti aiškinamas taip: pagal jį draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kuriose įtvirtinta teisinė prezumpcija, pagal kurią prekytojas laikosi pareigos informuoti vartotoją apie jo teisę atsisakyti sutarties, kai šis prekytojas sutartyje daro nuorodą į nacionalinės teisės nuostatas, kuriose pačiose pateikiama nuoroda į šiuo tikslu teisės aktuose nustatytą informavimo pavyzdį, kartu naudodamas šiame pavyzdyje esančias šios direktyvos nuostatos reikalavimų neatitinkančias sąlygas. Jeigu nacionalinis teismas negali nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos išaiškinti taip, kad ji atitiktų Direktyvą 2008/48, nagrinėdamas išimtinai privačių asmenų ginčą jis neprivalo, remdamasis vien Sąjungos teise, netaikyti tokių teisės aktų, nedarydamas poveikio savo galimybei netaikyti šių nuostatų remiantis nacionaline teise, o jei tai neįmanoma – šalies, nukentėjusios nuo nacionalinės teisės nesuderinamumo su Sąjungos teise, teisei reikalauti atlyginti dėl tokių nuostatų atsiradusią žalą.

Dėl antrojo klausimo a punkto byloje C-232/21

- 231 Antrojo klausimo a dalimi byloje C-232/21 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies p punktas turi būti aiškinamas taip, kad palūkanų už dieną dydis, kuris pagal šią nuostatą turi būti nurodytas kredito sutartyje, taikomas tuo atveju, kai vartotojas pasinaudoja teise atsisakyti sutarties, aritmetiškai turi išplaukti iš šioje sutartyje nurodytos kredito palūkanų normos.
- 232 Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies p punkte nustatyta, kad kredito sutartyje turi būti aiškiai ir glaustai nurodyta informacija apie vartotojo pareigą, jeigu jis pasinaudoja teise atsisakyti sutarties, sumokėti išmokėtą kapitalo sumą, palūkanas pagal šios direktyvos 14 straipsnio 3 dalies b punktą ir palūkanų sumą, mokamą už dieną.
- 233 Iš Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies, siejamos su jos 31 konstatuojamąja dalimi, matyti, kad reikalavimas kredito sutartyje, parengtoje popieriuje ar kitoje patvarioje laikmenoje, aiškiai ir glaustai pateikti šioje nuostatoje nurodytą informaciją yra būtinas tam, kad vartotojas galėtų žinoti savo teises ir pareigas (2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Volkswagen Bank ir kt.*, C-33/20, C-155/20 ir C-187/20, EU:C:2021:736, 70 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 234 Būtina, kad vartotojas žinotų ir gerai suprastų informaciją, kuri privalomai turi būti pateikta kredito sutartyje pagal Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalį, kad ši sutartis būtų tinkamai vykdoma, visų pirma kad vartotojas galėtų pasinaudoti teisėmis, tarp jų – ir teise atsisakyti sutarties (šiuo klausimu žr. 2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Volkswagen Bank ir kt.*, C-33/20, C-155/20 ir C-187/20, EU:C:2021:736, 71 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 235 Taigi, siekiant tinkamai suprasti minėtą informaciją, laikantis Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalyje įtvirtinto aiškumo reikalavimo, kredito sutartyje pateikta informacija turi būti be jokių objektyvių prieštaravimų, galinčių suklaidinti vidutinį, pakankamai informuotą ir protingai pastabų bei nuovokų vartotoją dėl jo teisių ir pareigų pagal šią sutartį apimties.

- 236 Be to, Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 3 dalies b punkte, be kita ko, numatyta, kad, pasinaudojus teise atsisakyti sutarties, palūkanos turi būti apskaičiuojamos remiantis sutarta kredito palūkanų norma. Reikia manyti, kad sąvoka „palūkanos“ apima ir šios direktyvos 10 straipsnio 2 dalies p punkte nurodytas už dieną mokamas palūkanas, nes minėtos direktyvos 14 straipsnio 3 dalies b punkte kalbama apie „palūkanas už šią kapitalo sumą, susikaupusias nuo dienos, kurią buvo išmokėtas kreditas, iki dienos, kurią sumokama kapitalo suma“.
- 237 Taigi iš Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies p punkto, siejamo su jos 14 straipsnio 3 dalies b punktu, darytina išvada, kad, kiek tai susiję su dienos palūkanų, kurias vartotojas turi sumokėti, jei pasinaudoja teise atsisakyti sutarties, dydžiu, bet kuriuo atveju šios palūkanos negali būti didesnės už sumą, aritmetiškai išplaukiančią iš kredito sutartyje nurodytos kredito palūkanų normos.
- 238 Atsižvelgiant į šio sprendimo 233–235 punktuose primintą jurisprudenciją, sutartyje pateikta informacija apie palūkanų už dieną sumą turi būti nurodyta aiškiai ir glaustai, kad, be kita ko, vertinant kartu su kita informacija, nebūtų jokio objektyvaus prieštaravimo, galinčio suklaidinti vidutinį vartotoją, kuris yra pakankamai informuotas, protingai pastabus ir nuovokus dėl palūkanų už dieną sumos, kurią jis galiausiai turės sumokėti. Nesant tokių savybių turinčios informacijos, jokių palūkanų už dieną nemokama.
- 239 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės patikrinti, ar, atsižvelgiant į byloje C-232/21 nagrinėjamas sutarties sąlygas, vidutinis, pakankamai informuotas ir protingai pastabus bei nuovokus vartotojas, pasinaudojęs teise atsisakyti sutarties, galėjo aiškiai nustatyti palūkanų už kiekvieną dieną sumą, mokėtiną pasinaudojus teise atsisakyti sutarties.
- 240 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į 2 klausimo a dalį byloje C-232/21 reikia atsakyti, kad Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies p punktas, siejamas su šios direktyvos 14 straipsnio 3 dalies b punktu, turi būti aiškinamas taip, kad palūkanų už dieną suma, kuri turi būti nurodyta kredito sutartyje pagal šią nuostatą, taikytina tuo atveju, kai vartotojas pasinaudoja teise atsisakyti sutarties, bet kuriuo atveju negali būti didesnė už sumą, aritmetiškai išplaukiančią iš sutartyje nurodytos kredito palūkanų normos. Sutartyje pateikta informacija apie palūkanų už dieną sumą turi būti nurodyta aiškiai ir glaustai, kad, be kita ko, vertinant ją kartu su kita informacija, nebūtų jokio objektyvaus prieštaravimo, galinčio suklaidinti vidutinį, pakankamai informuotą ir protingai pastabų bei nuovokų vartotoją dėl dienos palūkanų, kurias jis galiausiai turės sumokėti, sumos. Nesant tokių savybių turinčios informacijos, palūkanos už dieną nemokamos.

Dėl antrojo klausimo d punkto byloje C-47/21

- 241 2 klausimo d punktu byloje C-47/21 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies t punktas turi būti aiškinamas taip, kad kredito sutartyje reikia nurodyti pagrindines formaliąsias neteisminio apskundimo ir žalos atlyginimo mechanizmo sąlygas, ar pakanka to, kad šioje sutartyje šiuo klausimu daroma nuoroda į procedūros taisykles, kurias galima gauti pateikus prašymą arba su kuriomis galima susipažinti internete.
- 242 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies t punktą kredito sutartyje turi būti aiškiai ir glaustai nurodyta, ar vartotojui yra numatytas neteisminis apskundimo ir žalos atlyginimo mechanizmas, ir, jei taip, galimybės juo naudotis būdai.

- 243 Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad nors kredito sutartyje pateiktoje informacijoje nebūtinai turi būti pakartotos visos procedūrinės taisyklės, susijusios su vartotojui prieinamomis neteisminėmis apskundimo ir teisių gynimo procedūromis, Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies t punktu siekiama užtikrinti, pirma, kad vartotojas, gerai žinodamas faktus, galėtų nuspręsti, ar jam tikslinga pradėti vieną iš šių procedūrų, ir, antra, kad jis iš tikrųjų galėtų pradėti tokią procedūrą, remdamasis kredito sutartyje esančia informacija (šiuo klausimu žr. 2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Volkswagen Bank ir kt.*, C-33/20, C-155/20 ir C-187/20, EU:C:2021:736, 132 ir 135 punktus).
- 244 Šiuo tikslu labai svarbu, kad vartotojas būtų informuotas, pirma, apie visas neteismines apskundimo arba teisių gynimo procedūras, kuriomis gali pasinaudoti, ir atitinkamais atvejais – apie kiekvienos iš jų išlaidas, antra, apie tai, kaip – paštu ar elektroniniu būdu – skundas ar ieškinys turi būti pateiktas, trečia, koks yra fizinis arba elektroninio pašto adresas, kuriuo turi būti siunčiamas toks skundas ar ieškinys, ir, ketvirta, apie kitas formos sąlygas, taikomas šiam skundui ar ieškiniui (šiuo klausimu žr. 2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Volkswagen Bank ir kt.*, C-33/20, C-155/20 ir C-187/20, EU:C:2021:736, 136 punktą).
- 245 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad nepakanka vien kredito sutartyje daromos nuorodos į procedūros taisyklės, su kuriomis galima susipažinti internete, arba į kitą aktą ar dokumentą, susijusį su galimybės pasinaudoti neteisminėmis apskundimo ir teisių gynimo procedūromis tvarka (2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Volkswagen Bank ir kt.*, C-33/20, C-155/20 ir C-187/20, EU:C:2021:736, 137 punktą). Tas pats pasakytina ir tuo atveju, kai kredito sutartyje nurodyta, kad paprašius tokios taisyklės gali būti pateiktos.
- 246 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrojo klausimo d dalį byloje C-47/21 reikia atsakyti, kad Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies t punktas turi būti aiškinamas taip: kredito sutartyje turi būti nurodyta esminė informacija apie visas neteismines apskundimo arba teisių gynimo procedūras, kuriomis vartotojas gali naudotis, ir prireikus kiekvienos iš jų išlaidas, tai, kad skundas ar ieškinys turi būti pateikti paštu arba elektroniniu būdu, taip pat fizinis arba elektroninio pašto adresas, kuriuo turi būti siunčiamas toks skundas ar ieškinys, ir kitos formos sąlygos, taikomos šiam skundui ar ieškiniui, turint omenyje tai, kad vien kredito sutartyje esančios nuorodos į procedūros taisyklės, kurias galima gauti pateikus prašymą ar su kuriomis galima susipažinti internete, arba į kitą aktą ar dokumentą, susijusį su galimybės pasinaudoti neteisminėmis apskundimo ir teisių gynimo procedūromis tvarka, nepakanka.

Dėl antrojo klausimo b punkto aa papunkčio byloje C-47/21 ir C-232/21

- 247 Pateikdamas antrojo klausimo b punkto aa papunktį byloje C-47/21 ir C-232/21 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies r punktas turi būti aiškinamas taip, kad, norint apskaičiuoti kompensaciją, mokėtiną išankstinio paskolos grąžinimo atveju, kredito sutartyje turi būti nurodyta pakankamai tiksli ir vartotojui suprantama aritmetinė formulė, kad tokiu atveju vartotojas galėtų bent apytiksliai apskaičiuoti mokėtiną sumą.
- 248 Pagal Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies r punktą kredito sutartyje turi būti aiškiai ir glaustai nurodyta „kredito išankstinio grąžinimo teisė, išankstinio grąžinimo procedūra, taip pat, kai taikoma, informacija apie kreditoriaus teisę į kompensaciją ir apie tai, kaip ši kompensacija bus nustatyta“.

- 249 Nagrinėjama atveju iš nutarčių dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, jog byloje C-47/21 ir C-232/21 nagrinėjamosiose kredito sutartyse iš esmės numatyta, kad tuo atveju, kai vartotojas pirma laiko grąžina paskolą, bankas gali reikalauti kompensacijos, apskaičiuotos pagal *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) nustatytą aritmetinę formulę, pagal kurią atsižvelgiama, be kita ko, į per tą laiką pasikeitusią palūkanų normą, iš pradžių sutartus paskolos pinigų srautus, skolinančio banko negautą pelną, administracines išlaidas, susijusias su išankstiniu grąžinimu, taip pat rizikos ir valdymo išlaidas, sutaupyta dėl išankstinio grąžinimo. Šiose sutartyse taip pat nurodyta, kad taip apskaičiuota išankstinio grąžinimo kompensacija, jei yra didesnė, sumažinama iki mažesnės iš šių dviejų sumų: 1 % arba, jeigu išankstinis grąžinimas atliekamas likus mažiau nei septyneriems metams iki sutartos grąžinimo datos, 0,5 % iš anksto grąžintos sumos arba palūkanų suma, kurią paskolos gavėjas būtų sumokėjęs per laikotarpį nuo išankstinio grąžinimo iki sutartos grąžinimo dienos.
- 250 Panašiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad tuo atveju, kai Direktyvoje 2008/48 prekyautojui numatyta pareiga supažindinti vartotoją su jam siūlomo prisiimti sutartinio įsipareigojimo turiniu, o tam tikra su šiuo įsipareigojimu susijusi informacija yra nustatyta valstybės narės įstatymų ar kitų teisės aktų privalomosiose nuostatose, šis prekyautojas privalo aiškiai ir glaustai informuoti šį vartotoją apie tokių nuostatų turinį, kad jis galėtų žinoti savo teises ir pareigas (2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Volkswagen Bank ir kt.*, C-33/20, C-155/20 ir C-187/20, EU:C:2021:736, 99 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 251 Nors šiuo tikslu, kiek tai susiję su Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies r punkte numatyta kompensacija, mokėtina išankstinio grąžinimo atveju, nebūtina kredito sutartyje nurodyti aritmetinės formulės, pagal kurią ši kompensacija bus apskaičiuojama, toje sutartyje turi būti konkrečiai ir vidutiniškai, pakankamai informuotam ir protingai pastabiam bei nuovokiam vartotojui lengvai suprantamai nurodytas šios kompensacijos apskaičiavimo būdas, kad jis galėtų nustatyti kompensacijos, mokėtinos išankstinio grąžinimo atveju, dydį, remdamasis kredito sutartyje pateikta informacija (šiuo klausimu žr. 2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Volkswagen Bank ir kt.*, C-33/20, C-155/20 ir C-187/20, EU:C:2021:736, 100 punktą).
- 252 Taigi Teisingumo Teismas nusprendė, kad paprasta nuoroda, skirta apskaičiuoti kompensacijai, mokėtinai išankstinio paskolos grąžinimo atveju, į nacionalinio teismo nustatytą finansinį aritmetinį pagrindą neatitinka šio sprendimo 250 punkte priminto reikalavimo informuoti vartotoją apie jo sutartinių įsipareigojimų turinį (2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Volkswagen Bank ir kt.*, C-33/20, C-155/20 ir C-187/20, EU:C:2021:736, 101 punktą).
- 253 Vis dėlto Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies r punkte numatyta pareiga informuoti vartotoją apie kompensacijos, kurią jis turės sumokėti kreditoriui išankstinio kredito grąžinimo atveju, apskaičiavimo būdą siekiama leisti vartotojui nustatyti šios kompensacijos sumą remiantis kredito sutartyje pateikta informacija. Šiuo klausimu pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją neišsamios arba klaidingos informacijos pateikimą galima prilyginti informacijos nepateikimui tik tuo atveju, jeigu vartotojas dėl to yra suklaidinamas dėl savo teisių ir pareigų (šiuo klausimu žr. 2008 m. balandžio 10 d. Sprendimo *Hamilton*, C-412/06, EU:C:2008:215, 35 punktą ir 2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Rust Hackner ir kt.*, C-355/18–C-357/18 ir C-479/18, EU:C:2019:1123, 78 punktą), todėl jis yra skatinamas sudaryti sutartį, kurios galbūt nebūtų sudaręs, jei būtų turėjęs visą išsamią ir faktiškai teisingą informaciją.

- 254 Negalima teigti, kad vartotojas buvo suklaidintas, kaip tai suprantama pagal šią jurisprudenciją, jeigu, nepaisant minėtos kompensacijos apskaičiavimo tikslais pateiktos nuorodos į nacionalinio teismo nustatytą finansinį aritmetinį pagrindą neatitiktis, sutartyje yra kitų elementų, leidžiančių šiam vartotojui lengvai nustatyti atitinkamos kompensacijos dydį, visų pirma maksimalią jos sumą, kurią jis turės sumokėti išankstinio paskolos grąžinimo atveju.
- 255 Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės patikrinti, ar byloje C-47/21 ir C-232/21 nagrinėjamos sutartys atitinka šią sąlygą, nes jose numatyta, kad išankstinio grąžinimo kompensacija, apskaičiuota remiantis jurisprudencijoje nustatytu finansiniu aritmetiniu pagrindu, kai ji yra didesnė, sumažinama iki mažiausios iš dviejų šio sprendimo 249 punkte nurodytų sumų.
- 256 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrojo klausimo b punkto aa papunktį byloje C-47/21 ir C-232/21 reikia atsakyti, kad Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies r punktas turi būti aiškinamas taip: siekiant apskaičiuoti kompensaciją, mokėtiną išankstinio paskolos grąžinimo atveju, kredito sutartyje iš esmės turi būti konkrečiai ir vidutiniam, pakankamai informuotam ir protingai pastabiam bei nuovokiam vartotojui lengvai suprantamai nurodytas šios kompensacijos apskaičiavimo būdas, kad jis galėtų nustatyti išankstinio grąžinimo atveju mokėtinos kompensacijos dydį, remdamasis šioje sutartyje pateikta informacija. Atsižvelgiant į tai, net ir nesant konkrečios ir lengvai suprantamos informacijos apie apskaičiavimo būdą, tokia sutartis gali atitikti šioje nuostatoje nustatytą įpareigojimą, jeigu joje yra kitų elementų, leidžiančių vartotojui lengvai nustatyti atitinkamos kompensacijos dydį, visų pirma maksimalią jos sumą, kurią jis turės sumokėti išankstinio paskolos grąžinimo atveju.

Dėl antrojo klausimo b punkto bb papunkčio e ir f punktų byloje C-47/21 ir dėl antrojo klausimo b punkto bb papunkčio c ir d punktų byloje C-232/21

- 257 Pirmiausia reikia konstatuoti, kad antrojo klausimo e ir f punktai byloje C-47/21 ir antrojo klausimo c ir d punktai byloje C-232/21 yra priimtini, priešingai, nei savo rašytinėse pastabose atitinkamai teigia *C Bank*, *Volkswagen Bank* ir *Audi Bank*. Žinoma, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pateikia šiuos klausimus bendrai nurodydamas Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalį, o ne konkrečius šios nuostatos punktus. Vis dėlto iš nutarčių dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą šiose dviejose bylose visumos matyti, kad Teisingumo Teismas gali suprasti šios nuostatos aspektus, dėl kurių aiškinimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonių, ir šiuo klausimu pateikti naudingą atsakymą. Darytina išvada, kad, remdamasis šio sprendimo 110 ir 117 punktuose primintais principais, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, nagrinėdamas šiuos klausimus, pakankamai tiksliai nurodė Sąjungos teisės nuostatą, turinčią ryšį su ginčų pagrindinėse bylose faktais ir dalyku, todėl Teisingumo Teismas gali pateikti naudingą atsakymą šiam teismui.
- 258 Taigi antrojo klausimo b punkto bb papunkčio e ir f punktais byloje C-47/21 ir antrojo klausimo b punkto bb papunkčio c ir d punktais byloje C-232/21 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalies antros pastraipos b punktą reikia aiškinti taip, kad šio 14 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje numatytas sutarties atsisakymo terminas pradedamas skaičiuoti tik su sąlyga, kad pagal šios direktyvos 10 straipsnio 2 dalį reikalaujama informacija buvo pateikta vartotojui išsamiai ir joje nėra fakto klaidos.

- 259 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, kaip ir kitose Sąjungos direktyvose vartotojų apsaugos srityje, Direktyvoje 2008/48 nustatyta apsaugos sistema pagrįsta idėja, kad vartotojo padėtis yra mažiau palanki nei prekiautojo tiek dėl galimybių derėtis, tiek dėl turimos informacijos, todėl jis priverstas sutikti su prekiautojo iš anksto nustatytais sąlygomis ir negali daryti įtakos jų turiniui (šiuo klausimu žr. 2015 m. birželio 4 d. Sprendimo *Faber*, C-497/13, EU:C:2015:357, 42 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2016 m. balandžio 21 d. Sprendimo *Radlinger ir Radlingerová*, C-377/14, EU:C:2016:283, 63 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 260 Šiuo klausimu vartotojui ypač svarbu prieš sudarant sutartį ir jos sudarymo metu būti informuotam apie sutarties sąlygas ir jos sudarymo pasekmes. Būtent remdamasis šia informacija vartotojas visų pirma nusprendžia, ar nori būti saistomas prekiautojo iš anksto suformuluotų sąlygų (2016 m. balandžio 21 d. Sprendimo *Radlinger ir Radlingerová*, C-377/14, EU:C:2016:283, 64 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 261 Taigi iš Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalies antros pastraipos b punkto matyti, kad 14 dienų sutarties atsisakymo laikotarpis pradedamas skaičiuoti tik nuo tos dienos, kai vartotojas gauna, be kita ko, šios direktyvos 10 straipsnyje numatytą informaciją, jei ši diena yra vėlesnė už kredito sutarties sudarymo dieną. Minėto 10 straipsnio 2 dalyje išvardyta informacija, kuri turi būti aiškiai ir glaustai nurodyta kredito sutartyje.
- 262 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta pareiga informuoti padeda įgyvendinti šia direktyva siekiamą tikslą, kuris, kaip matyti iš jos 7 ir 9 konstatuojamųjų dalių, yra vartojimo kreditų srityje numatyti visišką ir privalomą suderinimą keliose pagrindinėse srityse, laikomą būtinu siekiant visiems Sąjungos vartotojams užtikrinti aukštą ir vienodą jų interesų apsaugos lygį ir palengvinti tinkamai veikiančios vartojimo kreditų vidaus rinkos vystymąsi (2016 m. balandžio 21 d. Sprendimo *Radlinger ir Radlingerová*, C-377/14, EU:C:2016:283, 61 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 263 Kaip jau buvo nurodyta šio sprendimo 233 ir 234 punktuose, iš Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies, siejamos su šios direktyvos 31 konstatuojamąja dalimi, matyti, kad reikalavimas kredito sutartyje, parengtoje popieriuje ar kitoje patvarioje laikmenoje, aiškiai ir glaustai pateikti šioje nuostatoje minimą informaciją yra būtinas tam, kad vartotojas galėtų žinoti savo teises ir pareigas. Konkrečiai kalbant, reikia, kad vartotojas žinotų ir gerai suprastų informaciją, kuri privalomai turi būti pateikta kredito sutartyje, kad ši sutartis būtų tinkamai vykdoma, visų pirma kad vartotojas galėtų pasinaudoti savo teisėmis (2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Volkswagen Bank ir kt.*, C-33/20, C-155/20 ir C-187/20, EU:C:2021:736, 70 ir 71 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).
- 264 Vis dėlto, kaip priminta šio sprendimo 253 punkte, neišsamios ar klaidingos informacijos pateikimas gali būti prilygintas informacijos nepateikimui tik jeigu dėl to vartotojas būtų suklaidintas dėl savo teisių ir pareigų ir būtų paskatintas sudaryti sutartį, kurios nebūtų sudaręs, jeigu būtų turėjęs visą išsamią ir iš esmės klaidingą informaciją.
- 265 Taigi darytina išvada, kad jeigu paaiškėja, kad kreditoriaus pagal Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalį vartotojui pateikta informacija yra neišsami arba klaidinga, sutarties atsisakymo terminas pradedamas skaičiuoti tik tuo atveju, jeigu šios informacijos neišsamumas ar klaidingumas negali turėti įtakos vartotojo galimybei įvertinti savo teisių ir pareigų pagal šią direktyvą apimtį ar priimti sprendimą sudaryti sutartį ir atitinkamu atveju atimti iš jo galimybę įgyvendinti savo teises iš esmės tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios būtų buvusios, jei ši informacija būtų pateikta išsamiai ir tiksliai (šiuo klausimu ir pagal analogiją

žr. 2016 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Home Credit Slovakia*, C-42/15, EU:C:2016:842, 72 punktą ir 2019 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Rus-t-Hackner ir kt.*, C-355/18–C-357/18 ir C-479/18, EU:C:2019:1123, 81 punktą). Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti šį aspektą.

- 266 Be to, svarbu pažymėti, kad tai, jog nacionalinėje teisėje gali būti numatytos priemonės, kuriomis siekiama nubausti už vartotojui kitu būdu nei ką tik apibūdintasis pateiktos informacijos neišsamumą ar klaidingumą, neturi įtakos sutarties atsisakymo termino pradžios taisyklėms. Kaip generalinis advokatas iš esmės konstatavo savo išvados 146 punkte, aplinkybė, kad pagal Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalies antros pastraipos b punktą sutarties atsisakymo terminas pradedamas skaičiuoti tik nuo tos dienos, kai vartotojas gauna šios direktyvos 10 straipsnyje numatytą informaciją, yra kreditoriui tenkančios pareigos kredito sutartyje pateikti vartotojui šiame 10 straipsnyje nurodytą privalomą informaciją tiesioginė pasekmė. Pagal Direktyvos 2008/48 22 straipsnio 1 dalį, jeigu valstybėms narėms būtų leidžiama nukrypti nuo pasekmės, su kuria pagal minėtos direktyvos 14 straipsnio 1 dalies antros pastraipos b punktą siejamas pareigos pateikti informaciją, numatytos, be kita ko, tos pačios direktyvos 10 straipsnio 2 dalyje, nesilaikymas, tai būtų nesuderinama su šia direktyva atlikto išsamaus ir privalomo derinimo pasekmėmis.
- 267 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrojo klausimo b punkto bb papunkčio e ir f punktus byloje C-47/21 ir antrojo klausimo b punkto bb papunkčio c ir d punktus byloje C-232/21 reikia atsakyti, kad Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalies antros pastraipos b punktas turi būti aiškinamas taip: paaiškėjus, kad kreditoriaus pagal šios direktyvos 10 straipsnio 2 dalį vartotojui pateikta informacija yra neišsami arba klaidinga, sutarties atsisakymo laikotarpis pradedamas skaičiuoti tik tuo atveju, jeigu šios informacijos neišsamus ar klaidingas pobūdis negali turėti įtakos vartotojo galimybei įvertinti savo teisių ir pareigų pagal šią direktyvą apimtį ar jo sprendimui sudaryti sutartį ir prireikus atimti iš jo galimybę įgyvendinti savo teises iš esmės tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios būtų buvusios, jei ši informacija būtų buvusi pateikta išsamiai ir teisingai.

Dėl antrojo klausimo c punkto byloje C-47/21

- 268 Antrojo klausimo c punkte byloje C-47/21 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies l punktas turi būti aiškinamas taip, kad kredito sutartyje reikia nurodyti sutarties sudarymo dieną galiojančią konkrečią procentiniu dydžiu išreikštą palūkanų už pavėluotus mokėjimus normą, o jeigu ši norma nustatoma pagal kintamąją orientacinę palūkanų normą, – pastarąją normą ir tvarką, pagal kurią ji gali keistis laikui bėgant.
- 269 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies l punktą kredito sutartyje, be kita ko, turi būti aiškiai ir glaustai nurodytos sutarties sudarymo dieną galiojančios palūkanos už pavėluotus mokėjimus ir jų tikslinimo tvarka.
- 270 Atsižvelgdamas į šio sprendimo 233–235 punktuose primintą jurisprudenciją, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad kredito sutartyje turi būti nurodyta konkreti procentiniu dydžiu išreikšta palūkanų už pavėluotus mokėjimus norma su joje konkrečiai aprašyta palūkanų už pavėluotus mokėjimus normos tikslinimo tvarka (2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Volkswagen Bank ir kt.*, C-33/20, C-155/20 ir C-187/20, EU:C:2021:736, 92 ir 95 punktai).

- 271 Reikia pabrėžti, kad ši norma, kaip yra pagrindinėje byloje nagrinėjamos sutarties atveju, nustatoma pagal kintamąją orientacinę palūkanų normą, kuri dėl tų pačių priežasčių turi būti nurodyta kaip konkretus procentinis dydis, taikytinas sutarties sudarymo dieną. Palūkanų už pavėluotus mokėjimus normos apskaičiavimo pagal orientacinę palūkanų normą būdas sutartyje turi būti pateiktas taip, kad būtų lengvai suprantamas vidutiniam vartotojui, neturinčiam specialių žinių finansų srityje, kad jis galėtų apskaičiuoti palūkanų už pavėluotus mokėjimus normą, remdamasis toje pačioje sutartyje pateikta informacija. Be to, kredito sutartyje turi būti nurodytas šios orientacinės palūkanų normos keitimo dažnumas, net jeigu jis nustatytas nacionalinės teisės nuostatose (šiuo klausimu žr. 2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Volkswagen Bank ir kt.*, C-33/20, C-155/20 ir C-187/20, EU:C:2021:736, 94 punktą).
- 272 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrojo klausimo c dalį byloje C-47/21 reikia atsakyti, kad Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies 1 punktą turi būti aiškinamas taip: kredito sutartyje konkrečiu procentiniu dydžiu nurodoma sutarties sudarymo metu galiojanti palūkanų už pavėluotus mokėjimus norma su konkrečiai aprašyta šios normos tikslinimo tvarka. Kai ši norma nustatoma pagal kintamąją orientacinę palūkanų normą, kredito sutartyje turi būti nurodyta orientacinė palūkanų norma, taikytina sutarties sudarymo dieną, patikslinant, kad palūkanų už pavėluotus mokėjimus normos apskaičiavimo pagal orientacinę palūkanų normą būdas sutartyje turi būti pateiktas taip, kad paprastas vartotojas, neturintis specialių žinių finansų srityje, galėtų apskaičiuoti palūkanų už pavėluotus mokėjimus normą, remdamasis toje pačioje sutartyje pateikta informacija. Be to, kredito sutartyje turi būti nurodytas orientacinės palūkanų normos keitimo dažnumas, net jeigu jis nustatytas nacionalinės teisės nuostatose.

Dėl ketvirtojo klausimo a–d punktų bylose C-47/21 ir C-232/21

- 273 Ketvirtojo klausimo a–d punktais bylose C-47/21 ir C-232/21 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad, kai kredito sutartyje nenurodytas bent vienas iš šios direktyvos 10 straipsnio 2 dalyje nurodytų privalomų duomenų arba joje pateikta neišsami ar klaidinga informacija, apie kurią nebuvo tinkamai pranešta vėliau, pagal minėtą nuostatą kreditoriui draudžiama pagrįstai remtis tuo, kad vartotojas piktnaudžiavo teise atsisakyti sutarties.
- 274 Siekiant atsakyti į šį klausimą ir atsižvelgiant į tai, kad vienoje iš pagrindinių bylų, dėl kurios buvo iškelta byla C-232/21, teise atsisakyti sutarties buvo pasinaudota tuo metu, kai kredito sutartis buvo visiškai įvykdyta, pirmiausia reikia patikrinti, kiek toks visiškas įvykdymas, Direktyvoje 2008/48 nesant konkrečių nuostatų šiuo klausimu, turi įtakos jos 14 straipsnio 1 dalyje numatytos teisės atsisakyti sutarties išlaikymui.
- 275 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad pagal Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalį vartotojas turi teisę atsisakyti kredito sutarties, nes pasinaudojimas šia teise panaikina šalių pareigą vykdyti kredito sutartį šios direktyvos 14 straipsnio 3 dalies b punkte nurodytomis sąlygomis ir terminais.
- 276 Be to, iš Direktyvos 2008/48 34 konstatuojamosios dalies matyti, kad joje numatyta teisė atsisakyti sutarties tokiomis sąlygomis, kurios panašios į numatytąsias Direktyvoje 2002/65. Direktyvos 2002/65 6 straipsnio 2 dalies c punkte nurodant, kad teisė atsisakyti sutarties netaikoma sutartims, kurias abi šalys yra įvykdžiusios aiškiu vartotojo prašymu, šioje direktyvoje išreiškiamas principas, pagal kurį teise atsisakyti sutarties negalima remtis bet kokiomis aplinkybėmis visiško sutarties įvykdymo atveju, todėl šis principas taip pat turi būti taikomas Direktyvai 2008/48.

- 277 Be to, visiško kredito sutarties įvykdymo atveju pareiga pateikti Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalyje numatytą informaciją iš principo nebegali padėti pasiekti šios nuostatos tikslo, t. y. kaip pažymėta šio sprendimo 233 ir 234 punktuose, leisti vartotojui gauti visą informaciją, būtiną siekiant tinkamai įvykdyti sutartį, ypač jo teisėms, įskaitant teisę atsisakyti sutarties, įgyvendinti, kad jis galėtų žinoti savo teisių ir pareigų apimtį. Tai reiškia, kad šios prievolės nebebūtų vienodai naudingos visiškai įvykdžius sutartį.
- 278 Galiausiai reikia priminti, kad priimdamas sprendimą dėl 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyvoje 85/577/EEB dėl vartotojų apsaugos, susijusios su sutartimis, sudarytomis ne prekybai skirtose patalpose (OL L 372, 1985, p. 31; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 262), numatytos teisės nutraukti sutartį Teisingumo Teismas jau yra konstatavęs, kad pagal bendruosius civilinės teisės principus šia teise negalima pasinaudoti, jei nebėra jokių išipareigojimų pagal šią sutartį (šiuo klausimu žr. 2008 m. balandžio 10 d. Sprendimo *Hamilton*, C-412/06, EU:C:2008:215, 42 punktą).
- 279 Šiomis aplinkybėmis, kadangi sutarties vykdymas yra natūralus sutartinių prievolių įvykdymo mechanizmas, reikia konstatuoti, kad, nesant konkrečių nuostatų šiuo klausimu, vartotojas nebegali remtis Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalyje jam suteikta teise atsisakyti sutarties, kai šalis visiškai įvykdė kredito sutartį ir dėl to pasibaigė iš šios sutarties kylanti abipusė pareiga.
- 280 Dėl klausimo, ar kreditorius gali remtis tuo, kad vartotojas piktnaudžiauja Direktyvos 2008/48 14 straipsnyje numatyta teise atsisakyti sutarties, pirma, reikia priminti, kad šioje direktyvoje nėra nuostatų, reglamentuojančių vartotojo piktnaudžiavimą teisėmis, kurios jam suteikiamos pagal šią direktyvą (2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Volkswagen Bank ir kt.*, C-33/20, C-155/20 ir C-187/20, EU:C:2021:736, 120 punktas).
- 281 Vis dėlto pagal suformuotą jurisprudenciją Sąjungos teisėje yra bendrasis teisės principas, pagal kurį teisės subjektai negali sukčiaudami ar piktnaudžiaudami remtis Sąjungos teisės normomis (2019 m. vasario 26 d. Sprendimo *T Danmark ir Y Denmark*, C-116/16 ir C-117/16, EU:C:2019:135, 70 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 282 Šio bendrojo teisės principo teisės subjektai turi laikytis. Iš tiesų Sąjungos teisės aktų taikymas negali būti išplėstas tiek, kad apimtų veiksmus, atliekamus turint tikslą sukčiaujant ar piktnaudžiaujant pasinaudoti Sąjungos teisėje numatytomis lengvatomis (2019 m. vasario 26 d. Sprendimo *T Danmark ir Y Denmark*, C-116/16 ir C-117/16, EU:C:2019:135, 71 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 283 Taigi šis principas reiškia, kad valstybė narė, net ir nesant tokį atsisakymą numatančių nacionalinės teisės nuostatų, turi atsisakyti leisti pasinaudoti Sąjungos teisės nuostatomis, kai jomis asmuo remiasi ne siekdamas įgyvendinti šių nuostatų tikslus, bet norėdamas pasinaudoti jam pagal Sąjungos teisę suteikiama lengvata, nors objektyvios sąlygos, būtinos norint pasinaudoti tokia Sąjungos teisėje numatyta lengvata, yra įvykdytos tik formaliai (šiuo klausimu žr. 2017 m. lapkričio 22 d. Sprendimo *Cussens ir kt.*, C-251/16, EU:C:2017:881, 32 ir 33 punktus ir 2019 m. vasario 26 d. Sprendimo *T Danmark ir Y Denmark*, C-116/16 ir C-117/16, EU:C:2019:135, 72 ir 91 punktus).
- 284 Taigi tai, ar Sąjungos teisės principas, susijęs su draudimu piktnaudžiauti teise, yra įtvirtintas nacionalinės teisės nuostatose, ar ne, ir ar atitinkamu atveju šias nuostatas yra priėmęs atitinkamos valstybės narės parlamentas, neturi reikšmės.

- 285 Kaip matyti iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, siekiant įrodyti piktnaudžiavimą, reikia, pirma, kad būtų visuma objektyvių aplinkybių, iš kurių matytųsi, kad, nepaisant formalaus Sąjungos teisės aktuose numatytų sąlygų laikymosi, šiais teisės aktais užsibrėžtas tikslas nebuvo pasiektas, ir, antra, kad būtų subjektyvus aspektas, pasireiškiantis siekiu gauti naudos iš Sąjungos teisės aktų, dirbtinai sukuriant sąlygas, kurių reikia jai gauti (2019 m. vasario 26 d. Sprendimo *T Danmark ir Y Denmark*, C-116/16 ir C-117/16, EU:C:2019:135, 97 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija ir 2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Volkswagen Bank ir kt.*, C-33/20, C-155/20 ir C-187/20, EU:C:2021:736, 122 punktą).
- 286 Norėdamas patikrinti, ar esama piktnaudžiavimo, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi atsižvelgti į visus konkretaus atvejo faktus ir aplinkybes, įskaitant susiklosčiusias po sandorio, dėl kurio piktnaudžiaujamojo pobūdžio įtariama (šiuo klausimu žr. 2016 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Cervati ir Malvi*, C-131/14, EU:C:2016:255, 35 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 287 Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, remdamasis nacionalinėje teisėje nustatytais įrodinėjimo taisyklėmis, jeigu nepakenkiama Sąjungos teisės veiksmingumui, turi patikrinti, ar pagrindinėse bylose esama šio sprendimo 285 punkte primintų piktnaudžiavimo sudėties požymių, išskyrus šio sprendimo 274 punkte nurodytą atvejį, kai sutartis buvo visiškai įvykdyta. Vis dėlto priimdamas prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismas prireikus gali pateikti paaiškinimų, kurie padėtų nacionaliniam teismui pateikti savo aiškinimą (2016 m. liepos 28 d. Sprendimo *Kratzer*, C-423/15, EU:C:2016:604, 42 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija ir 2017 m. lapkričio 22 d. Sprendimo *Cussens ir kt.*, C-251/16, EU:C:2017:881, 59 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 288 Šiuo klausimu dėl šio sprendimo 285 punkte nurodytos objektyvios aplinkybės, rodančios piktnaudžiavimą, Teisingumo Teismas jau yra konstatavęs, kad, pirma, Direktyvos 2008/48 14 straipsnio tikslas yra leisti vartotojui pasirinkti geriausiai jo poreikius atitinkančią sutartį, taigi atsisakyti sutarties, kuri, kaip paaiškėja po jos sudarymo per apsisprendimo laikotarpį, skirtą pasinaudoti teise atsisakyti sutarties, neatitinka šio vartotojo poreikių. Antra, šios direktyvos 14 straipsnio 1 dalies antros pastraipos b punktu siekiama užtikrinti, kad vartotojas gautų visą informaciją, reikalingą savo sutartinių įsipareigojimų apimčiai įvertinti ir nubausti kreditorių, kuris jam neperduoda šios direktyvos 10 straipsnyje numatytos informacijos (2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Volkswagen Bank ir kt.*, C-33/20, C-155/20 ir C-187/20, EU:C:2021:736, 123 ir 124 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).
- 289 Tam, kad kreditorius būtų atgrasytas nuo jam pagal Direktyvą 2008/48 vartotojo atžvilgiu tenkančių pareigų pažeidimo, Teisingumo Teismas 2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Volkswagen Bank ir kt.*, C-33/20, C-155/20 ir C-187/20, EU:C:2021:736, 126 punkte yra konstatavęs, kad, kai verslininkas neperduoda vartotojui Direktyvos 2008/48 10 straipsnyje nurodytos informacijos ir vartotojas nusprendžia atsisakyti kredito sutarties pasibaigus 14 dienų laikotarpiui po jos sudarymo, šis verslininkas negali teigti, kad minėtas vartotojas piktnaudžiauja savo teise atsisakyti sutarties, net jei laikotarpis, praėjęs nuo šios sutarties sudarymo iki vartotojui jos atsisakant, yra ilgas.
- 290 Tuo remdamasis Teisingumo Teismas padarė išvadą, jog Direktyva 2008/48 turi būti aiškinama taip, kad pagal ją kreditorius negali pagrįstai manyti, jog vartotojas piktnaudžiauja teise atsisakyti sutarties todėl, kad nuo sutarties sudarymo iki pasinaudojimo šios direktyvos 14 straipsnio 1 dalyje numatyta teise atsisakyti sutarties praėjo daug laiko, jeigu kredito sutartyje nebuvo vieno iš minėtos direktyvos 10 straipsnio 2 dalyje nurodytos privalomos

informacijos elementų ir jis nebuvo tinkamai pateiktas vėliau, neatsižvelgiant į tai, ar šis vartotojas žinojo apie savo teisę atsisakyti sutarties, ar ne (2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Volkswagen Bank ir kt.*, C-33/20, C-155/20 ir C-187/20, EU:C:2021:736, 127 punktą).

- 291 Vis dėlto šiuo klausimu reikia patikslinti, kad, remiantis šio sprendimo 267 punkte pateiktu Teisingumo Teismo atsakymu, kreditorius negali remtis piktnaudžiavimu teise atsisakyti sutarties, jeigu, paaiškėjus, kad sutartyje pateikta neišsami ar klaidinga informacija, sutarties atsisakymo terminas nebuvo pradėtas skaičiuoti dėl to, kad įrodyta, jog šios informacijos neišsamus ar klaidinamas pobūdis turėjo įtakos vartotojo galimybei įvertinti savo teisių ir pareigų apimtį pagal Direktyvą 2008/48 ir jo sprendimui sudaryti sutartį.
- 292 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į ketvirtojo klausimo a–d punktus bylose C-47/21 ir C-232/21 reikia atsakyti, kad Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip: visiškai įvykdžius kredito sutartį teisė atsisakyti sutarties išnyksta. Be to, kreditorius negali pagrįstai remtis tuo, kad vartotojas dėl savo elgesio per laikotarpį nuo sutarties sudarymo iki pasinaudojimo teise atsisakyti sutarties ar po to, kai buvo pasinaudota šia teise, piktnaudžiavo ja, kai dėl neišsamios ar klaidingos informacijos kredito sutartyje, taip pažeidžiant Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalį, sutarties atsisakymo laikotarpis nebuvo pradėtas skaičiuoti dėl to, kad įrodyta, jog šis neišsamus ar klaidinamas pobūdis turėjo įtakos vartotojo galimybei įvertinti savo teisių ir pareigų apimtį pagal Direktyvą 2008/48 ir jo sprendimui sudaryti sutartį.

Trečiojo klausimo a–d punktai bylose C-47/21 ir C-232/21

- 293 Trečiojo klausimo a–d punktais bylose C-47/21 ir C-232/21 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyva 2008/48 turi būti aiškinama taip, kad pagal ją kreditoriui draudžiama, kai vartotojas pasinaudoja teise atsisakyti sutarties pagal šios direktyvos 14 straipsnio 1 dalį, remtis šios teisės netekimu pagal nacionalinės teisės normas, įskaitant atvejus, kai vartotojas nežinojo, kad jis išlaiko šią teisę, ir (arba) kredito sutartyje nebuvo pateikta bent vieno iš privalomos informacijos elementų, nurodytų minėtos direktyvos 10 straipsnio 2 dalyje, arba ši informacija buvo nurodyta neišsamiai ar klaidingai ir nebuvo tinkamai pateikta vėliau.
- 294 Siekiant atsakyti į šį klausimą, reikia priminti, kad, kaip matyti iš Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalies antros pastraipos b punkto, 14 kalendorinių dienų sutarties atsisakymo laikotarpis pradėdamas skaičiuoti tik tada, kai vartotojui buvo pateikta šios direktyvos 10 straipsnyje numatyta informacija, jei ši informacija perduota po kredito sutarties sudarymo dienos. Minėtame 10 straipsnyje išvardyta informacija, kuri turi būti aiškiai ir glaustai nurodyta kredito sutartyse.
- 295 Reikia priminti, jog iš Direktyvos 2008/48 22 straipsnio 1 dalies, aiškinamos atsižvelgiant į jos 9 ir 10 konstatuojamąsias dalis, matyti, kad, kiek tai susiję su kredito sutartimis, patenkančiomis į šios direktyvos taikymo sritį, joje numatytas visiškas suderinimas, ir, kaip matyti iš minėto 22 straipsnio pavadinimo, ji yra privalomojo pobūdžio. Darytina išvada, kad srityse, kuriose toks suderinimas yra konkrečiai numatytas, valstybės narės negali toliau taikyti arba priimti savo nacionalinės teisės nuostatų, kurios skirtųsi nuo nustatytųjų šioje direktyvoje (žr. 2023 m. kovo 9 d. Sprendimo *Sogefinancement*, C-50/22, EU:C:2023:177, 27 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

- 296 Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad Direktyvos 2008/48 14 straipsniu atliktas suderinimas apima su laiku susijusias sąlygas, taikomas vartotojo naudojimusi teise atsisakyti sutarties, todėl šioje direktyvoje nenumatyta jokių apribojimų laiko atžvilgiu vartotojui pasinaudoti teise atsisakyti sutarties tuo atveju, kai šios direktyvos 10 straipsnyje numatyta informacija jam nebuvo pateikta arba buvo pateikta neišsamiai ar klaidingai, ir jeigu, remiantis šio sprendimo 267 punkte pateiktu atsakymu, sutarties atsisakymo terminas dar neprasisėjęs, toks apribojimas, kaip antai atsiradęs dėl teisės praradimo, negali būti nustatytas valstybėje narėje nacionalinės teisės aktais (šiuo klausimu žr. 2021 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Volkswagen Bank ir kt.*, C-33/20, C-155/20 ir C-187/20, EU:C:2021:736, 116 ir 117 punktus).
- 297 Šiomis aplinkybėmis, siekiant atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo klausimus, nėra svarbu tai, ar nagrinėjamos nacionalinės teisės normos kyla iš teisės akto, dėl kurio balsavo atitinkamos valstybės narės parlamentas, ar vartotojas žinojo, kad išsaugo teisę atsisakyti sutarties, ir ar kreditorius turėjo galimybę pradėti skaičiuoti sutarties atsisakymo terminą, pateikdamas trūkstantį, neišsamų ar klaidingą informaciją.
- 298 Tas pats pasakytina apie Vokietijos vyriausybės rašytinėse pastabose nurodytą aplinkybę, kad pagal Vokietijos teisę tam, kad būtų prarasta teisė, reikia ne tik to, kad praeitų tam tikras laikas, bet ir faktinių aplinkybių, rodančių, kad naudojantis atitinkama teise yra piktnaudžiaujama. Iš šio sprendimo 293 punkte pateikto atsakymo matyti, kad toks piktnaudžiavimas negalimas susiklosčius tokiai situacijai, kokia aprašyta šio sprendimo 297 punkte.
- 299 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į 3 klausimo a–d punktus bylose C-47/21 ir C-232/21 reikia atsakyti, kad Direktyva 2008/48 turi būti aiškinama taip: ja kreditoriui draudžiama, kai vartotojas pasinaudoja teise atsisakyti sutarties pagal šios direktyvos 14 straipsnio 1 dalį, remtis šios teisės netekimu, kai kredito sutartyje nebuvo bent vieno iš šios direktyvos 10 straipsnio 2 dalyje nurodytų privalomų duomenų arba ši informacija joje buvo pateikta neišsamiai ar klaidingai ir nebuvo tinkamai pateikta vėliau, ir dėl šios priežasties neprasisėjęs to paties 14 straipsnio 1 dalyje numatytas sutarties atsisakymo laikotarpis.

Dėl penktojo klausimo bylose C-47/21 ir C-232/21

- 300 Penktuoju klausimu bylose C-47/21 ir C-232/21 prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kuriose numatyta, kad, kai vartotojas atsisako susietojo kredito sutarties, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 3 straipsnio n punktą, jis turi grąžinti kreditoriui iš kredito finansuojamą prekę arba įspėti kreditorių, kad šis atsiimtų šią prekę, kad įgytų galimybę reikalauti grąžinti pagal kredito sutartį sumokėtas mėnesines įmokas ir jas susigrąžinti, nes šis grąžinimas gali būti atidėtas, jeigu kreditorius ginčija sutarties atsisakymo galiojimą, kol bus priimtas galutinis teismo sprendimas.
- 301 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2008/48 3 straipsnio n punktą „susietojo kredito sutartis“ apibrėžiama kaip kredito sutartis, pagal kurią nagrinėjamas kreditas yra skirtas išimtinai konkrečių prekių tiekimo ar konkrečių paslaugų teikimo sutarčiai finansuoti, jeigu šios dvi sutartys objektyviai sudaro vieną komercinį sandorį.

- 302 Vis dėlto Direktyvoje 2008/48 nėra nuostatų, reglamentuojančių vartotojo teisės atsisakyti susietos kredito sutarties pasekmes prekių tiekimo sutarčiai. Be to, šiuo klausimu direktyvos 35 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad ji neturėtų turėti įtakos valstybių narių nuostatomis, reglamentuojančioms klausimus, susijusius su kreditu finansuojamo turto grąžinimu, ar kitus klausimus.
- 303 Nesant specialių Sąjungos teisės normų atitinkamoje srityje, Direktyvoje 2008/48 numatyta vartotojų apsaugos įgyvendinimo tvarka vadovaujantis valstybių narių procesinės autonomijos principu turi būti nustatyta jų vidaus teisės sistemoje. Vis dėlto ši tvarka turi būti ne mažiau palanki nei panašias vidaus situacijas reglamentuojančios taisyklės (lygiavertiškumo principas) ir ji neturi būti tokia, kad dėl jos būtų praktiškai neįmanoma arba pernelyg sudėtinga įgyvendinti Sąjungos teisės suteiktas teises (veiksmingumo principas) (šiuo klausimu žr. 2021 m. birželio 10 d. Sprendimo *BNP Paribas Personal Finance*, C-776/19–C-782/19, EU:C:2021:470, 27 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 304 Dėl veiksmingumo principo, kuris vienintelis svarbus šiose bylose, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad kiekvieną atvejį, kai kyla klausimas, ar dėl nacionalinės proceso teisės nuostatos taikyti Sąjungos teisę tampa neįmanoma arba pernelyg sudėtinga, reikia nagrinėti atsižvelgiant į šios nuostatos vietą visame procese, į proceso eigą ir jo ypatumus įvairiose nacionalinėse institucijose. Turint tai omenyje, prireikus reikia atsižvelgti į pagrindinius nacionalinės teismų sistemos principus, pavyzdžiui, teisės į gynybą apsaugą, teisinio saugumo ir sklandaus proceso principus (šiuo klausimu žr. 2021 m. birželio 10 d. Sprendimo *BNP Paribas Personal Finance*, C-776/19–C-782/19, EU:C:2021:470, 28 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2022 m. gegužės 17 d. Sprendimo *Unicaja Banco*, C-869/19, EU:C:2022:397, 28 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 305 Nagrinėjamu atveju iš nutarčių dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagal Vokietijos teisę vartotojas, atsisakydamas kredito sutarties, visada privalo grąžinti paskolos davėjui pagal šią sutartį finansuojamą prekę arba išpėti kreditorių, kad jis pasiimtų šią prekę, kad vartotojas galėtų reikalauti grąžinti pagal šią sutartį sumokėtas mėnesines įmokas ir jas gauti, įskaitant atvejus, kai kreditorius ginčija sutarties atsisakymo galiojimą ir vartotojas dėl to teisme turi pareikšti ieškinį dėl grąžinimo ir palaukti, kol šis ieškinys bus išnagrinėtas, kad, jeigu laimėtų bylą, jam būtų grąžintos mėnesinės įmokos.
- 306 Vis dėlto su sąlyga, kad tai patikrins prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, reikia manyti, kad dėl tokių proceso teisės normų, kuriomis reglamentuojamos teisinės pasekmės, susijusios su Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalyje numatytos teisės atsisakyti sutarties įgyvendinimu, naudojimasis šia teise tampa praktiškai neįmanomas arba pernelyg sudėtingas, jeigu vartotojas turi grąžinti iš kredito finansuotą prekę arba išpėti kredito davėją pasiimti šią prekę, tačiau pastarasis tuo pačiu metu neprivalo grąžinti kredito mėnesinių įmokų, kurias vartotojas jau sumokėjo.
- 307 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į penktąjį klausimą bylose C-47/21 ir C-232/21 reikia atsakyti, kad Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalis, siejama su veiksmingumo principu, turi būti aiškinama taip: pagal ją draudžiami tokie nacionalinės teisės aktai, kuriuose numatyta, kad, kai vartotojas atsisako susietojo kredito sutarties, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 3 straipsnio n punktą, jis turi grąžinti kreditoriui iš kredito finansuotą prekę arba išpėti kredito davėją pasiimti šią prekę, tačiau pastarasis tuo pačiu metu neprivalo grąžinti kredito mėnesinių įmokų, kurias vartotojas jau sumokėjo.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

308 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. **2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/83/ES dėl vartotojų teisių, kuria iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 93/13/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/44/EB bei panaikinamos Tarybos direktyva 85/577/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/7/EB, 2 straipsnio 6 punktą, siejamas su Direktyvos 2011/83 3 straipsnio 1 dalimi,**

turi būti aiškinamas taip:

motorinės transporto priemonės išperkamosios nuomos sutartis, kuriai būdinga tai, kad nei pačioje šioje sutartyje, nei atskiroje sutartyje nenumatyta, kad pasibaigus sutarčiai vartotojas privalo įsigyti transporto priemonę, patenka į Direktyvos 2011/83 taikymo sritį kaip „paslaugų sutartis“, kaip ji suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 6 punktą. Vis dėlto tokia sutartis nepatenka nei į 2002 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/65/EB dėl nuotolinės prekybos vartotojams skirtomis finansinėmis paslaugomis ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 90/619/EEB ir [d]irektyvas 97/7/EB ir 98/27/EB, nei į 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikiniančios Tarybos direktyvą 87/102/EEB taikymo sritį.

2. **Direktyvos 2011/83 2 straipsnio 7 punktą**

turi būti aiškinamas taip:

paslaugų sutartis, kaip ji suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 6 punktą, vartotojo ir prekiautojo sudaryta naudojant nuotolinio ryšio priemones, negali būti laikoma „nuotolinės prekybos sutartimi“, kaip tai suprantama pagal pirmąją iš šių nuostatų, kai prieš sudarant sutartį vyko derybų etapas, per kurį kartu fiziškai dalyvavo vartotojas ir prekiautojo vardu arba jo naudai veikiantis tarpininkas ir per kurį šis vartotojas iš to tarpininko derybų tikslais gavo visą minėtos direktyvos 6 straipsnyje nurodytą informaciją ir galėjo užduoti minėtam tarpininkui klausimus dėl numatomos sudaryti sutarties ar pateikto pasiūlymo, kad būtų išsklaidytas bet koks netikrumas dėl jo galimo sutartinio įsipareigojimo su prekiautoju apimties.

3. **Direktyvos 2011/83 2 straipsnio 8 punkto a papunktis**

turi būti aiškinamas taip:

vartotojo ir prekiautojo sudaryta paslaugų sutartis, kaip ji suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 6 punktą, negali būti laikoma „ne prekybai skirtose patalpose sudaryta sutartimi“, kaip tai suprantama pagal pirmąją iš šių nuostatų, jeigu pasirengimo sudaryti sutartį naudojantis nuotolinio ryšio priemonėmis etapu

vardotojas, siekdamas derėtis dėl šios sutarties, atvyko į tarpininko, veikiančio prekiautojo vardu ar jo naudai, tačiau vykdančio veiklą kitoje srityje nei prekiautojas, prekybai skirtas patalpas, su sąlyga, kad šis vartotojas, kaip vidutinis, pakankamai informuotas ir protingai pastabus bei nuovokus vartotojas, atvykdamas į tarpininko prekybai skirtas patalpas, galėjo tikėtis, kad tarpininkas pateiks jam komercinį pasiūlymą derėtis ir sudaryti paslaugų sutartį su prekiautoju, taip pat lengvai suprasti, kad šis tarpininkas veikia minėto prekiautojo vardu ar jo naudai.

4. Direktyvos 2011/83 16 straipsnio 1 punktą

turi būti aiškinamas taip:

šioje nuostatoje nustatyta teisės atsisakyti sutarties išimtis, numatyta nuotolinės prekybos sutartims ar ne prekybai skirtose patalpose sudarytoms sutartims, patenkančioms į šios direktyvos taikymo sritį ir susijusioms su automobilių nuomos paslaugomis, kuriose numatyta konkreti išperkamosios nuomos sutarties įvykdymo data ar laikotarpis, taikoma motorinės transporto priemonės išperkamosios nuomos sutarčiai, sudarytai tarp prekiautojo ir vartotojo ir laikomai nuotolinės prekybos ar ne prekybai skirtose patalpose sudaryta sutartimi, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą, jeigu pagrindinis šios sutarties dalykas yra leisti vartotojui naudotis transporto priemone šioje sutartyje numatytu konkrečiu laikotarpiu mainais už reguliarių piniginių sumų mokėjimą.

5. Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies p punktą

turi būti aiškinamas taip:

pagal jį draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kuriose įtvirtinta teisinė prezumpcija, pagal kurią prekiautojas laikosi pareigos informuoti vartotoją apie jo teisę atsisakyti sutarties, kai šis prekiautojas sutartyje pateikia nuorodą į nacionalinės teisės nuostatas, kuriose pačiose pateikiama nuoroda į šiuo tikslu teisės aktuose nustatytą informavimo pavyzdį, kartu naudodamas tame pavyzdyje esančias, bet šios direktyvos nuostatos reikalavimų neatitinkančias sąlygas. Jeigu nacionalinis teismas negali nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos išaiškinti taip, kad ji atitiktų Direktyvą 2008/48, nagrinėdamas išimtinai privačių asmenų ginčą jis neprivalo, remdamasis vien Sąjungos teise, netaikyti tokių teisės aktų, nedarydamas poveikio savo galimybei netaikyti šių nuostatų remiantis nacionaline teise, o jei tai neįmanoma – šalies, nukentėjusios nuo nacionalinės teisės nesuderinamumo su Sąjungos teise, teisei reikalauti atlyginti dėl tokių nuostatų atsiradusią žalą.

6. Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies p punktą, siejamas su šios direktyvos 14 straipsnio 3 dalies b punktu,

turi būti aiškinamas taip:

palūkanų už dieną suma, kuri turi būti nurodyta kredito sutartyje pagal šią nuostatą, taikytina tuo atveju, kai vartotojas pasinaudoja teise atsisakyti sutarties, bet kuriuo atveju negali būti didesnė už sumą, aritmetiškai išplaukiančią iš sutartyje nurodytos kredito palūkanų normos. Sutartyje pateikta informacija apie palūkanų už dieną sumą turi būti nurodyta aiškiai ir glaustai, kad, be kita ko, vertinant ją kartu su kita

informacija, nebūtų jokio objektyvaus prieštaravimo, galinčio suklaidinti vidutinį, pakankamai informuotą ir protingai pastabų bei nuovokų vartotoją dėl dienos palūkanų, kurias jis galiausiai turės sumokėti, sumos. Nesant tokių savybių turinčios informacijos, palūkanos už dieną nemokamos.

7. Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies t punktas

turi būti aiškinamas taip:

kredito sutartyje turi būti nurodyta esminė informacija apie visas neteismines apskundimo arba teisių gynimo procedūras, kuriomis vartotojas gali naudotis, ir prireikus kiekvienos iš jų išlaidas, tai, kad skundas ar ieškinys turi būti pateikti paštu arba elektroniniu būdu, taip pat fizinis arba elektroninio pašto adresas, kuriuo turi būti siunčiamas toks skundas ar ieškinys, ir kitos formos sąlygos, taikomos šiam skundai ar ieškiniui, turint omenyje tai, kad vien kredito sutartyje esančios nuorodos į procedūros taisykles, kurias galima gauti pateikus prašymą ar su kuriomis galima susipažinti internete, arba į kitą aktą ar dokumentą, susijusį su galimybės pasinaudoti neteisminėmis apskundimo ir teisių gynimo procedūromis tvarka, nepakanka.

8. Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies r punktas

turi būti aiškinamas taip:

siekiant apskaičiuoti kompensaciją, mokėtiną išankstinio paskolos grąžinimo atveju, kredito sutartyje iš esmės turi būti konkrečiai ir vidutiniam, pakankamai informuotam ir protingai pastabiam bei nuovokiam vartotojui lengvai suprantamai nurodytas šios kompensacijos apskaičiavimo būdas, kad jis galėtų nustatyti išankstinio grąžinimo atveju mokėtinos kompensacijos dydį, remdamasis šioje sutartyje pateikta informacija. Atsižvelgiant į tai, net ir nesant konkrečios ir lengvai suprantamos informacijos apie apskaičiavimo būdą, tokia sutartis gali atitikti šioje nuostatoje nustatytą įpareigojimą, jeigu joje yra kitų elementų, leidžiančių vartotojui lengvai nustatyti atitinkamos kompensacijos dydį, visų pirma maksimalią jos sumą, kurią jis turės sumokėti išankstinio paskolos grąžinimo atveju.

9. Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalies antros pastraipos b punktas

turi būti aiškinamas taip:

paaikšėjus, kad kreditoriaus pagal šios direktyvos 10 straipsnio 2 dalį vartotojui pateikta informacija yra neišsami arba klaidinga, sutarties atsisakymo laikotarpis pradėdamas skaičiuoti tik tuo atveju, jeigu šios informacijos neišsamus ar klaidinamas pobūdis negali turėti įtakos vartotojo galimybei įvertinti savo teisių ir pareigų pagal šią direktyvą apimtį ar jo sprendimui sudaryti sutartį ir prireikus atimti iš jo galimybę įgyvendinti savo teises iš esmės tokiomis pačiomis sąlygomis, kokios būtų buvusios, jei ši informacija būtų buvusi pateikta išsamiai ir teisingai.

10. Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalies l punktas

turi būti aiškinamas taip:

kredito sutartyje turi būti konkrečiu procentiniu dydžiu nurodyta sutarties sudarymo metu galiojanti palūkanų už pavėluotus mokėjimus norma su konkrečiai aprašyta šios normos tikslinimo tvarka. Kai ši norma nustatoma pagal kintamąją orientacinę palūkanų normą, kredito sutartyje turi būti nurodyta orientacinė palūkanų norma, taikytina sutarties sudarymo dieną, patikslinant, kad palūkanų už pavėluotus mokėjimus normos apskaičiavimo pagal orientacinę palūkanų normą būdas sutartyje turi būti pateiktas taip, kad paprastas vartotojas, neturintis specialių žinių finansų srityje, galėtų apskaičiuoti palūkanų už pavėluotus mokėjimus normą, remdamasis toje pačioje sutartyje pateikta informacija. Be to, kredito sutartyje turi būti nurodytas šios orientacinės palūkanų normos keitimo dažnumas, net jeigu jis nustatytas nacionalinės teisės nuostatose.

11. Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalis

turi būti aiškinama taip:

visiškai įvykdžius kredito sutartį teisė atsisakyti sutarties išnyksta. Be to, kreditorius negali pagrįstai remtis tuo, kad vartotojas dėl savo elgesio per laikotarpį nuo sutarties sudarymo iki pasinaudojimo teise atsisakyti sutarties ar po to, kai buvo pasinaudota šia teise, ja piktnaudžiavo, kai dėl neišsamios ar klaidingos informacijos kredito sutartyje, taip pažeidžiant Direktyvos 2008/48 10 straipsnio 2 dalį, sutarties atsisakymo laikotarpis nebuvo pradėtas skaičiuoti dėl to, kad įrodyta, jog šis neišsamus ar klaidinamas pobūdis turėjo įtakos vartotojo galimybei įvertinti savo teisių ir pareigų apimtį pagal Direktyvą 2008/48 ir jo sprendimui sudaryti sutartį.

12. Direktyva 2008/48

turi būti aiškinama taip:

ja kreditoriui draudžiama, kai vartotojas pasinaudoja teise atsisakyti sutarties pagal šios direktyvos 14 straipsnio 1 dalį, remtis šios teisės netekimu pagal nacionalinės teisės normas, kai kredito sutartyje nebuvo bent vieno iš šios direktyvos 10 straipsnio 2 dalyje nurodytų privalomų duomenų arba ši informacija joje buvo pateikta neišsamiai ar klaidingai ir nebuvo tinkamai pateikta vėliau, ir dėl šios priežasties neprasisidėjo to paties 14 straipsnio 1 dalyje numatytas sutarties atsisakymo laikotarpis.

13. Direktyvos 2008/48 14 straipsnio 1 dalis, siejama su veiksmingumo principu,

turi būti aiškinama taip:

pagal ją draudžiami tokie nacionalinės teisės aktai, kuriuose numatyta, kad, kai vartotojas atsisako susietojo kredito sutarties, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 3 straipsnio n punktą, jis turi grąžinti kreditoriui iš kredito finansuotą prekę arba įspėti kredito davėją pasiimti šią prekę, tačiau pastarasis tuo pačiu metu neprivalo grąžinti kredito mėnesinių įmokų, kurias vartotojas jau sumokėjo.

Parašai.